No. 88 Woensdag 19 MAART 1930. 46e JAARGANG.

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN EERSTE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Wereldtentoonstelling te Antwerpen.

I

Nederlands en Indië's aandeel.

Wij kunnen van de hand van den Gedelegeerde voor de Nederlandsche en Ned.-Indische deelneming aan de Wereldtentoonstelling voor Koloniën, Zeevaart en Vlaamsche kunst, welke 26 April a.s. te Antwerpen zal worden geopend, het volgende overzicht publiceeren.

Reeds dadelijk, toen door de Belgische regeering bij de, daarvoor in aanmerking komende Staten, stappen werden gedaan om te komen tot deelneming in de Wereldtentoonstelling, vielen de betreffende voorstellen bij de Ned.-Indische regeering in goede aarde en werd besloten, dat Ned.-Indië, en later ook Suriname en Curaçao, aan deze wereldtentoonstelling zouden deelnemen.

Waar toen ter tijde van een eventueele deelneming van Nederland nog niets vaststond, werd besloten, dat de overzeesche gebiedsdeelen in een eigen paviljoen voor den dag zouden komen en werd reeds dadelijk de benoodigde ruimte daarvoor op het terrein gereserveerd.

Met de zuiver koloniale Parijsche tentoonstelling van 1931 in het verschiet, op welke tentoonstelling alle krachten geconcentreerd moesten worden, spreekt het vanzelf, dat aan een meer bescheiden inzending gedacht moest worden, dan onder andere omstandigheden het geval zou zijn geweest.

Die bescheiden omvang maakte het vanzelf uitgesloten, dat op elk gebied van koloniale ontwikkeling en cultuur geëxposeerd zou worden en werd besloten, dat de inzending van Ned.-Indië zich zooveel mogelijk zou beperken tot een zuiver ambtelijk, d.w.z. een beeld zou moeten geven van hetgeen er van regeeringswege geschiedt.

Uit den aard der zaak is de grenslijn niet zuiver te trekken en de aandachtige bezoeker van „tropisch Nederland" zal onder de inzendingen van tijd tot tijd ook wel iets opmerken, dat buiten het „ambtelijk" gebied valt.

De inzendingen te Antwerpen geschieden door het Ministerie van Koloniën te 's-Gravenhage.

De beperkte ruimte maakte het uit den aard der zaak, jammer genoeg, noodzakelijk veel te laten vervallen, dat toch eigenlijk wel geëxposeerd had moeten worden. Volledig is een tentoonstelling trouwens nooit en teveel details gaan aan den doorsnee-bezoeker toch voorbij.

Bij de samenstelling zoowel als bij de wijze van expositie en zelfs bij de decoratie van de tentoonstellingsruimte, is er naar gestreefd een globalen indruk te geven en zoo weinig mogelijk met cijfers te werken.

Waar dit onvermijdelijk was, is gezorgd voor vergelijkende cijfers met andere landen.

Een cijfer, dat bijv. Ned. Indië 1.900.152 K.M.² groot is, zegt voor den doorsnee-bezoeker niets, maar dit cijfer krijgt beteekenis, indien daarnaast blijkt hoe groot de uitgestrektheid van Nederland, België, de Belgische Congo, enz. is.

Uit den aard der zaak is aan de West-Ind. kolonies een meer bescheiden plaats ingeruimd.

Bij vorige exposities is gebleken hoe buitengewoon moeilijk het is van deze gebiedsdeelen iets te geven, dat voor den bezoeker van een internationale tentoonstelling van belang kan worden geacht.

Omtrent de inzendingen het volgende:

Ned. Indië, dat zich uitstrekt tusschen 95 en 141° O.L. van Greenwich en 6° N.B. en 11° Z.B. heeft eene oppervlakte van 1.900.152-KM². Zeer sprekend is de oppervlakteverhouding uitgedrukt op een kaart van Europa, waarin Ned. Indië als „inset"; het 34.000 KM² groote Nederland, dat een koloniaal gebied te besturen heeft van de halve oppervlakte van Europa, Rusland niet medegerekend, waarvan de verwijderde uiterste punten 5000 KM of bijna 14 dagen varen, van elkaar liggen, een afstand gelijkstaande met dien van de Westkust van Ierland tot de Oostkust van de Zwarte Zee. Op België rust geen minder zware taak; zelf slechts 30.500 KM² groot, heeft het 't 2.350.000 KM² groote Congogebied tot ontwikkeling te brengen. De bevolkingsdichtheid verschilt echter zeer veel. Heeft Nederland zelf eene dichtheid van 226 inwoners per KM², Ned.-Indië heeft er 28 (Java alleen echter 284) tegen 262 in België en 4 in de Congo. Het totale bevolkingscijfer in Ned.-Indië bedraagt rond 53.000.000, waarvan rond 208.000 Europeanen, tegen 10.000.000.— in Belgisch Congo met 23.000 Europeanen. Dit is op kaarten en grafieken in beeld gebracht, waarvan er één de bevolkingsdichtheid per gewest vermeldt. Dat Java de kroon spant is vanzelf sprekend; daar vindt men ook de grootste steden als Batavia met 378.000, Soerabaja met 255.000, Semarang met 179.000 en Bandoeng met 145.000 inwoners. De drie eerstgenoemden zijn ook als havenstad de meestbekenden; Batavia met Tandjong Priok als haven werd in 1928 aangedaan door 2900 stoomschepen met een inhoud van 18.000 ton, Soerabaia met Tandjoeng Perak door 2400 stoomschepen met 17.000 ton en Semarang door 2000 stoomschepen met 16.800 ton. Hoewel Sabang aan de internationale lijnen ligt, werd die haven in hetzelfde jaar slechts door 1000 stoomschepen aangedaan met een inhoud van 8.600 ton. Dit komt, omdat Sabang slechts als kolenstation en overlaadhaven fungeert en geen achterland heeft. Een door den schilder Eland vervaardigd diorama geeft een uitstekend denkbeeld van de haven met haar outillage, terwijl een scheepvaartstatistiek eene vergelijking geeft van het verkeer in enkele Indische havens met dat van de haven van Antwerpen.

Op nautisch gebied vinden wij naast eene naar de gegevens van de Sibolga-expeditie samengestelde diepzeemaquette van grooten omvang een maquette van de vaste lijnverbindingen van de K.P.M. in den archipel en een overzicht van de buitenlandsche lijnen, die Ned.-Indië aandoen. De hydrografische dienst zal zorgen voor het noodige om een inzicht te verkrijgen van hetgeen op zeevaartkundig gebied in onze overzeesche gewesten is tot stand gebracht. Als plastische demonstratie van de bebakening fungeert een verlichte kaart, waarop tevens de aanwezige radiostations zijn afgebeeld. Daaruit moge blijken dat de zeevaarder even veilig door de Indische wateren kan varen als overal elders op goed bebakende zeewegen. Een voorbeeld van een goed geoutilleerde Indische haven geeft de maquette van Tandjong Priok, waarvan zeer zeker gezegd mag worden, dat zij de toets der vergelijking met goed uitgeruste Europeesche havens gerust kan doorstaan.

Op twee maquettes vindt men de waarde in millioenen Belg. franc van in- en uitvoer van- en naar de voornaamste landen van herkomst en bestemming. Zoo ziet men, dat van de totaal in 1928 ingevoerde waarde van 14.278 millioen Belg. franc er o.m. 249 uit Nederland, 1668 uit Engeland, 1350 uit de Ver. Staten van N. A., 1412 uit Japan, 1442 uit Duitschland komen, terwijl België nog een waarde van 248 millioen Belg. franc invoert. Uitgevoerd werd, gedurende hetzelfde jaar, voor een totaalwaarde van 22.073 millioen Belg. franc, waarvan o.m. 3679 naar Nederland, 2819 naar de V. S., 2457 naar Britsch-Indië, 1797 naar Engeland en 1555 naar China en Hongkong gaan. België zelf krijgt er 184 millioen van en die passeeren geheel de haven van Antwerpen.

Van de Wereldproductie van verschillende artikelen levert Ned.-Indië geen onbelangrijk deel; zoo van suiker 11%, van copra 18%, rubber 35%, koffie 6%, thee 16%, agavevezels 20%, tin 20%, peper 70%, palmolie 10%, kapok 77% en van kinabast 91%.

Eene kaart, aangevende waar de woonplaatsen der verschillende rassen te vinden zijn, is bovendien omgeven door een veertigtal foto's van de meest karakteristieke bevolkingstypen. Hieraan past een overzicht van de administratieve indeeling van het Bestuur in Indië, de Rechtspraak en van eenige bestuursbemoeienissen op Land- en Tuinbouwkundig en veeartsenijkundig gebied met vermelding tevens van de ondernemingen van land- en mijnbouw door het Gouvernement gedreven t.w. caoutchouc, oliepalm, getah-pertja, kina en terpentijn zoomede steenkool, tin en goud en zilver. De werkzaamheden van het Kantoor van Arbeid worden verduidelijkt door foto's o.m. aangevende hoe de werkkrachten worden verkregen, verzorgd en weer teruggebracht naar hun haardsteden. Op het gebied der volksgezondheid vindt men naast eene maquette van de Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting annex Medische Hoogeschool te Batavia, een kaart, waarop aangegeven de vestigingen van hospitalen, krankzinnigengestichten, ooglijdersgestichten en leproserie en sanatoria, benevens een groot aantal foto's van de in de tropen meest voorkomende ziekten en de bestrijding daarvan.

NEDERLANDSCH-INDIE.

De Brand op de „Blijdendijk".

Aneta seint ons uit 's Gravenhage:

Ook de brug van de *Blijdendijk* staat nu in brand. De *Protector* blijft voortpompen.

De lading in de ruimen 1 en 2 is tot nu toe nog gespaard gebleven.

*

Later:

Drie ruimen van de *Blijdendijk* zij nu door het vuur aangetast. Het pompen is gestaakt van wege het gevaar.

H e t s c h i p i s v e r l o r e n.

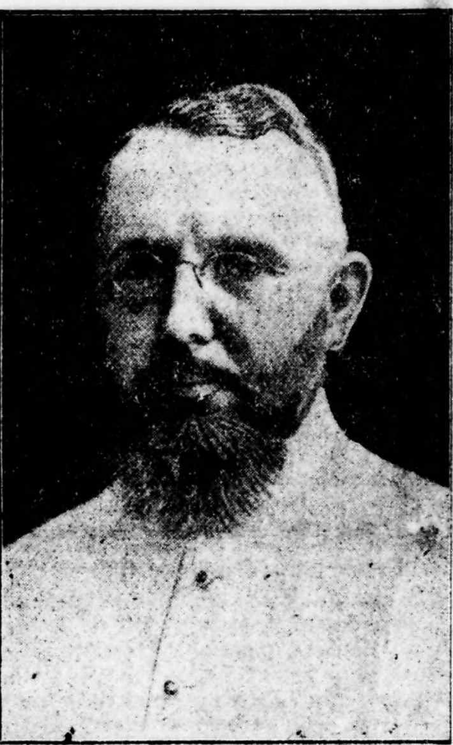
De mogelijkheid is echter niet uitgesloten dat nog een deel van de lading geborgen zal kunnen worden.

De Oost-Aziatische Vereeniging.

Aneta seint ons uit Hamburg:

Bij gelegenheid van het dertigjarig bestaan van de Oost-Aziatische vereeniging is een feest georganiseerd dat talrijke autoriteiten hebben bijgewoond.

Emil Helfferich hield een redevoering welke zeer werd toegejuicht.

Helfferich.

Helfferich wees er in zijn rede op dat de houding van de Duitschers in de koloniën er toe bijdraagt om Duitschland's economische en overzeesche positie te versterken. Hiertoe zijn ook de bezoeken van de kruisers bevorderlijk, meende spreker.

De heer Helfferich eindigde zijn toespraak met een driewerf *hoch!* op de Duitschers in de overzeesche gebieden.

De „Madioen."

Aneta seint ons uit Rotterdam:

De *Madioen* welke 7 December uit Batavia is vertrokken, is alhier aangekomen.

De voorsteven is meer dan tien meter ingedrukt. De steven werd voorloopig bekist en daaromheen bevindt zich een chaos van verwrongen ijzer.

„De Stuw".

Verschenen is nommer 1 van *De Stuw*, aangekondigd als „orgaan der vereeniging tot bevordering van de maatschappelijke en staatkundige ontwikkeling van Ned. Indië". Deze vereeniging is, gelijk men weet, de groep der neo-ethici. Als adres der redactie wordt opgegeven: dr. J.B. Tielrooy te Weltevreden.

Het inleidend artikel vangt aan met de volgende metafoor:

„Wanneeer talrijke bronnen niet in staat zijn het bed eener rivier voldoende te vullen, wordt een stuw aangelegd, waardoor het water gelegenheid krijgt zijn zegenbrengenden invloed op de bouwvelden uit te oefenen."

Laat ons hopen, dat de actie der neo-ethici beter doordacht zal zijn dan deze vergelijking. Men mocht eens gaan denken aan geestelijke afdamming.

„Havenkwaad".

Het lid van den Volksraad de heer van Lonkhuyzen heeft de volgende vraag tot de regeering gericht:

In de *Indische Courant* van 15 Maart 1930, 1ste blad, komt een artikel voor onder het hoofd „Havenkwaad", waarin melding wordt gemaakt van ongewenschte toestanden bij het loodswezen.

Is de regeering bereid om naar de aangeduide toestanden en de oorzaken ervan een onderzoek te doen instellen en eventueel die maatregelen te nemen, welke hieraan een einde kunnen maken?

BEZUINIGING BIJ DE B.P.M.

De Strijd tusschen de B.P.M. en Socony.

Aneta seint ons uit 's Gravenhage:

De directie van de Bataafsche heeft in een persgesprek medegedeeld dat haar bezuinigingsprogram omvat: inkrimping van de bestaande exploitatie, beperking van de geprojecteerde uitbreiding door, onder meer, af te zien van nieuwe boringen.

Voorts zal de nieuw-bouw en de aanleg van wegen voorloopig worden stopgezet. Het Inlandsch personeel zal worden verminderd, enz.

Het totaal aantal van het Europeesch personeel dat in Nederlandsch Indië ontslagen wordt, wordt geraamd op een honderdtal, voor het meerendeel jonge technici.

De directie beschouwt dit als een noodmaatregel, waartoe zij meent zakelijk verplicht te wezen. Het is niet te zeggen hoelang de strijd zal duren. De directie van de B.P.M. beschouwt dezen strijd als een Amerikaanschen contrazet tegen de bewerking door de B.P.M. van New England. Maar de Amerikanen vergeten hierbij dat de Bataafsche daar op normale wijze concurreerde op het prijsniveau van de Socony.

Nederlandsch-Indische Aero-Club.

In een zeer geanimeerde vergadering is te Bandoeng opgericht de N.I.V.C. onder bestuur van de heeren mr. C.W. Wormser, voorzitter; kapitein ten Zeldam, vice-voorzitter; Roeper Bosch, secretaris; Van der Wilde, penningmeester; Meeuwenoord en van der Hoop, commissarissen.

De heer A. Zimmerman, correspondent-propagandist te Batavia, zal het noodige doen om aldaar een afdeeling der club op te richten. In een volgende vergadering zullen statuten en huishoudelijk reglement worden samengesteld.

De Vennootschapsbelasting

Onze speciale dienst seint ons uit 's Gravenhage:

In de M. v. A. aan de Tweede Kamer op de supplementaire begrooting voor 1929 van Indië verzekert de minister dat de regeering nooit een verzoekschrift of een uiteenzetting van belanghebbenden heeft ontvangen inzake het opnieuw indienen van een wijziging van de vennootschapsbelasting aan den Volksraad.

Drie Sampans omgeslagen.

Aneta seint ons uit Medan:

Drie sampans, waarin kalk vervoerd werd, zijn bij Gebang tengevoige van ruwe zee omgeslagen.

Drie Javanen verdronken.

Van Verlof terug verwacht.

Per s.s. *Jan Pz. Coen*, 25 Maart 1930 van Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht:

P.H. van Sprew, laatstelijk wd. 1e commies bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel;

P.J.M. Zuidema, laatstelijk ambtenaar voor de Statistiek 1e klasse bij het Centraal Kantoor voor de Statistiek;

M. van der Slik, laatstelijk scheikundige bij het Analyselaboratorium der Afd. Nijverheid van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Dr. G.A. van Lier, laatstelijk gouvernements veearts 1e klasse;

Dr. J.G.B. Beumée laatstelijk hoofd van het Herbarium en Museum voor Systematische botanie.

Per s.s. *Indrapoera*, 19 Maart 1930 van Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht:

L.G.E. Kalshoven, laatstelijk dierkundige bij het Instituut voor Plantenziekten van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw.

„Landbouw en Veeteelt."

No. 9 van het tijdschrift *Landbouw en Veeteelt* bevat in de veeteelt rubriek bijdragen van dr. Merkens over het Maas-Rijn en IJsselvee en over de abnormale bronst, terwijl dr. 't Hoen achterlijke toestanden beschrijft op het gebied van melkhygiëne in Twente. De rubriek „Bijen" geeft een artikel over de behandeling en den omgang met de bijen. In de Pluimveerubriek lezen wij een artikel over de vraag of verkregen eigenschappen erfelijk zijn, van de hand van ir. Gerhardt, en over Pluimveevoeding van dr. Picard. Een bijdrage over het a.s. tentoonstellingsseizoen en concept statuten voor de op te richten Pluimveebond maken de rubriek vol. De postduiven en sierduivenrubriek geven bij eenige mooie foto's beschrijvingen van verschillende rassen en eenige wenken. Over het fraaie Russische konijn is een goed artikel aanwezig terwijl de honden- en kattenrubriek weer goed verzorgd zijn.

MILTPUNCTIE EN ISLAM.

Een teere kwestie.

In Tjimahi heeft zich dezer dagen een teere kwestie voorgedaan, welker oplossing vermoedelijk van grooten invloed zal blijken te zijn op de verdere maatregelen der Pestbestrijding in West-Java.

Reeds bij het begin van het optreden van de z.g. pest op Java kwam herhaaldelijk verzet tegen miltpunctie voor.

Thans heeft zekere raden hadji Oesman Damiri, een vermaarde Kiaji in Midden Priangan, geweigerd een beambte van den Pestbestrijdingsdienst vergunning te verleenen voor het verrichten van miltpunctie op het lijk van zijn zes maanden oud kindje. Tjimahi behoort tot het ressort, waar de doodschouw verplichtend is gesteld en de pestbestrijdingsmaatregelen in werking zijn gesteld.

De Kiaji baseerde zijne weigering op verscheidene aanhalingen uit de Hadis en de Qoran. De Pestbestrijding liet toe dat de Kiaji zijn kindje begroef, maar het proces verbood opgraven.

De Kiaji moest nu voor den landrechter te Tjimahi verschijnen en wel op jongstleden Zaterdag. Als zijn verdediger trad op R.S. Tjokroaminoto.

De zaak trok veler belangstelling. Zelfs de regent van Bandoeng was overgekomen. Vele lieden uit Tasikmalaja, uit de peststreek, waar dergelijke gevallen zich hebben voorgedaan en de bevolking slechts met grooten tegenzin de miltpuncties zag verrichten, waren speciaal overgekomen. Ook talrijke moerids van den Kiaji waren aanwezig.

Zoowel de Kiaji als zijn verdediger brachten bezwaren naar voren gebaseerd op de Hadis en de Qoran. Beklaagde verklaarde, dat hij nimmer zich verzet heeft tegen verordeningen of maatregelen van overheidswege, doch dat zijn godsdienst, de Islam, zich verzet tegen de miltpunctie, hij zal zich daarom blijven verzetten.

Uit de dagvaardiging maakten bekl. en verdediger op, dat hij ervan beschuldigd werd, den beambte van den P.B.D toegang tot zijn woning te hebben geweigerd. In werkelijkheid, heeft bekl. dien beambte slechts ervan af gehouden miltpunctie te verrichten.

Tenslotte werd bekl. veroordeeld tot een boete van f 20, subsidiair eenige dagen hechtenis, wegens het begraven van een lijk zonder vergunning. Het spreekt vanzelf, dat deze uitspraak de zeer velen die opgekomen zijn, niet heeft bevredigd en de kwestie miltpunctie—Islam in het geheel niet tot een oplossing heeft gebracht. Naar verluidt zal bekl. een gratieverzoek indienen en zal de kwestie tot in hoogste instantie worden voorgebracht.

Het Radio-gesprek met Le „Journal."

Aneta seint ons uit Parijs dat *Le Journal* een opgetogen beschrijving geeft van het gesprek dat de hoofdredacteur per radio gevoerd heeft met Bandoeng.

Oud-regent Bodjonegoro †

De oud-regent van Bodjonegoro, Raden Adipati Ario Reksokoesoemo, is na een kortstondige ziekte te Bodjonegoro overleden. De begrafenis heeft morgen plaats.

Landbouwconsulent.

Door den directeur van landbouw, nijverheid en handel is benoemd tot landbouwconsulent 1e klasse en ter beschikking gesteld van de provincie Midden-Java, C.W. Bagchus, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk assistent bij het centraal kantoor voor de statistiek.

De Moord op den Heer Heming.

Bij de verdere behandeling tegen den moordenaar van den heer Heming voor den Landraad te Djember is, naar Aneta ons van daar seint, uit het verhoor van de eerste drie getuigen voornamelijk gebleken dat de verklaringen van den beklaagde Samsoeno op verscheidene punten onjuist zijn. Heming heeft slecht een beweging van schoppen gemaakt zonder den beklaagde te raken. Deze is ook niet gevallen, doch heeft zich eenvoudig verwijderd. Van een tweede schop of een worsteling is niets gebleken. Het schot is eerst gevallen buiten de onmiddellijke omgeving van de schuur nadat de steek was toegebracht, zonder dat daaraan een woordenwisseling was voorafgegaan.

„Aanbrenging".

Wij ontvingen van den Volksraad, in verband met de behandeling van het K.P.M. contract, een „Lijst van wijzigingen in wetsontwerp en ontwerp-overeenkomst, waaromtrent de regeering nadere overweging dan wel aanbrenging heeft toegezegd".

De taal is gansch een volk...

Ons nummer van heden

(Vier Bladen)

NEDERLAND.

Het landgoed Sorghvliet heeft de Tweede Kamer zonder discussie of hoofdelijke stemming aanvaard.

Er reiziger ontvoerde te Epe met oneerbare bedoelingen een veertienjarig meisje. Hij is in Hilversum gegrepen.

Een Hollandsche prof. aan de Nebraska-universiteit.

BUITENLAND.

De tarieven-conferentie is tot een overeenkomst gekomen.

Het Poolsch-Duitsche liquidatie-verdrag door president Hindenburg onderteekend.

De wet tot bescherming van de Duitsche republiek aangenomen.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Tariff-conference reached agreement.

No news about kidnapped missionaries in China.

DE BIJBLADEN.

Het Derde Blad: Villanus over het versomberde Rusland. — Nieuws uit het buitenland.—Een beschouwing van een bijzonderen medewerker over een lezing van prof. D. van Embden betreffende overschatting van den staat in de welvaartssfeer. — Nieuws uit Nederland.—Kort verhaal.—Van alle zijden, feuilleton

Het Vierde Blad: Mailkroniek.—Volksraadsverslag van gisteren. — Uit de Provincie.

DE MADIOENSCHE OSVIANEN.

Moet op hen wel prijs worden gesteld voor den bestuursdienst?

Het lid aan den Volksraad de heer S u e r m o n d t heeft de volgende vraag tot de regeering gericht:

Luidens een bericht in het *Bat. Nieuwsblad* van 17 Maart 1930, 2de blad, zouden de leerlingen van de Osvia te Madioen hebben geweigerd — blijkbaar in strijd met het ter plaatse, onder omstandigheden als in dat bericht vermeld, gevolgd gebruik — om het Wilhelmus te (doen) spelen.

Is de regeering bereid om een onderzoek te doen instellen naar de juistheid en volledigheid van bedoeld persbericht en om van den uitslag daarvan mededeeling te doen aan den Volksraad?

Is Zij verder bereid om de vraag te beantwoorden of op inheemsche jongelieden, die ten opzichte van het Wilhelmus gevoelens koesteren als te Madioen aan den dag zouden zijn gelegd, wel prijs mag worden gesteld voor den Nederlandsch-Indischen bestuursdienst?

De Koelie-samenzwering.

Aneta seint ons uit Medan:

De zaak tegen de koelies die een opstand hadden beraamd is voortgezet.

Adiwinoto houdt vol dat het sein voor den opstand van Java zou komen. Hij zegt echter niet wie de Javaansche lastgevers zijn.

Alle beklaagden geven toe dat zij soesoek mas gegeten hebben, waardoor zij onkwetsbaar zouden worden.

De beklaagde Kromopawiro verklaart dat alle complotgenooten Adiwinoto zouden volgen bij het teeken tot den opstand, dat in begin 1930 gegeven zou worden.

Getuige Sowirono verklaarde dat Adiwinoto gezegd heeft dat de regeering hier reeds 30 jaar zit, wat hij lang genoeg vond. Hij zeide dat de regeering maar moest verdwijnen, waartoe zij echter niet geneigd was.

Alle beklaagden kochten djimats van Adiwinoto, waarvoor deze zwaar betaald werd.

De Delegatie van het Ned. Vakverbond.

Men seint ons uit Bussum:

De Bussumsche afdeeling van de S.D.A.P. heeft een motie van afkeuring aangenomen over de samenstelling van de Indische delegatie van het Ned. Vakverbond, daar deze delegatie uitsluitend uit parlementsleden bestaat.

Korte Berichten.

Aneta seint uit 's-Gravenhage dat de *Tomori* van de K.P.M. een geslaagde proeftocht heeft gemaakt.

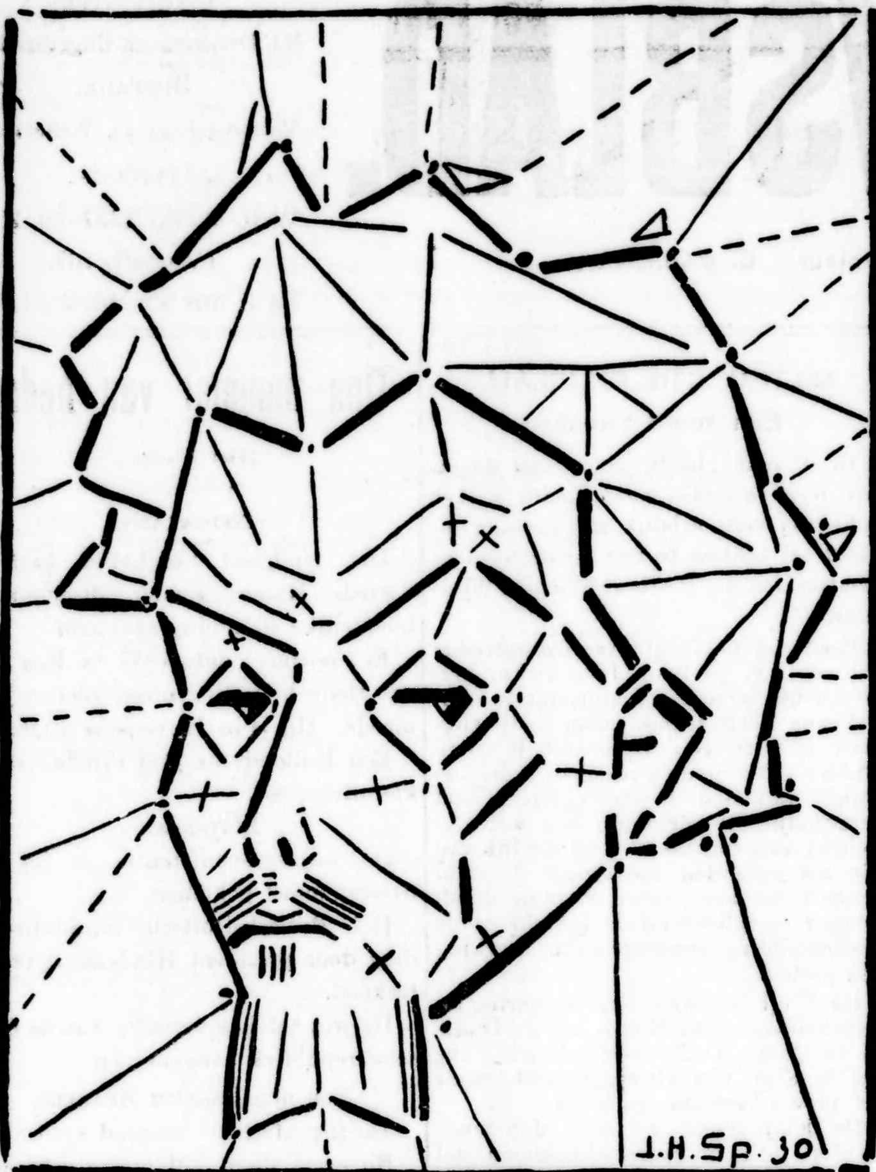
*

Men seint ons uit Portsmouth dat de *Toboali* van de K.P.M. slechts geringe schade aan de machine heeft.

*

De verkeersstremming te Taroetoeng, waar 50 meter dijk is weggeslagen is opgeheven.

Liedjes zingen.

Het is hier te Tg. Karang 'n avond geworden van stille ernst en juichend gelach. Het aantal malen dat er gelachen werd heb ik laten tellen en we zijn gekomen tot het getal 268 .... 268 stuks en er waren knalpotten en leverkreeten bij (kreeten schrijft men toch met 2 e's hoop ik? Ik ben hier in de Oost zoo naar mijn zin dat ik mijn dubbele je-weet-wels ga verleeren). Men houdt hier van lachen in deze plaats in opkomst. De zaal was zoo vol als een klapper. Nog nimmer waren er zooveel dames en heeren bijeen.

Een groote krans en ruikers voor de parampoeansche mijnen.

Per ss. *Real* van de K.P.M. waren we van Priok naar Oosthaven gevaren. Die *Real* is wel een oud schip maar het is gezellig en huiselijk. Het is reeds 41 jaren oud maar vaart nog steeds met dezelfde stoomketels en dezelfde machines. In de hutten en in de kajuit nog alles even helder en als nieuw.

Dat het dineetje zeer goed was mag ik wel vermelden. Het is nu 6 uur in den Zondagmorgen.

De regenbui heeft alles van apenklieren voorzien.

De vogels lachen en babbelen. De kinderen herhalen hunne liefde voor de moederborst. In de boomen nippen aapjes vond. Zij kraaien hun gezondheid uit. Hunne pepsne-magen en vitamine-nieren doen hen van levensovermoed het lied van: „Hou er de moed maar in!" in vrije vertaling in het Aapsch zingen.

Ik zit bij mijn thee en pen.

Ach hoe pittig is het leven
Van den Nederlandschen bard
Dat succes en die gastvrijheid
Zijn een troost voor hoofd en hart.
In Oostinje.... zoomaar komen
Is wel simpel-weg gegaan
Maar....
Hoe komt hij er, och arme
Na dit groot succes van daan?

Ik kreeg eene uitnoodiging om te gaan hengelen in de baai, maar ik vreesde de warmte. Ik dacht even aan de vischpartijtjes op de Lek en nu hier op Zuid-Sumatra in de Indische Oceaan. Er is wel eenig verschil in plaats maar niet in het hengelen. De visschen zijn hier iets grooter. Ook zijn en haaien, maar daar ga ik niet op.

Een ritje per auto ging beter.

In het Hotel een wijsgeerige rijsttafel. Toen de *Reael* op; avondeten, splitje, kooi. R.I.V.

De machine en de schroef zongen het lied van den arbeid. Net als de... Unvolendete

Dinsdag: op bezoek bij den Gouverneur-generaal.

Donderdag: gala-avond.

Collega's kom naar de Oost met het beste wat je hebt. Werk als een Hollander en je slaagt.

J. H. SPEENHOFF.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Australië.

Op Vrijdag 21 Maart 1930 wordt een post gesloten voor West-Australië per ss. *Nieuw-Holland* via Soerabaia.

Laatste lichting voor aangeteekende stukken Donderdag 20 Maart om 6 n/m en die voor gewone stukken Vrijdag 21 Maart ten 2 v/m.

Speenhoff bij den Gouverneur Generaal.

Gistermorgen tien uur was Speenhoff voor de toegezegde particuliere audiëntie te Buitenzorg ten paleize, waar de adjudant van den landvoogd hem ontving en hem een oogenblik deed plaats nemen, omdat er een bezoeker binnen was.

Toen deze verdween, geleidde de adjudant Speenhoff naar binnen in de kamer waar de G.G. zat. Deze stond op en kwam, vertelde Speenhoff ons, met uitgestrekte hand op mij toe en bood mij een plaats aan zijn groote schrijftafel, waarop twee groote vazen met rozen stonden, die mij aan Hollandsche rozen deden denken.

De gouverneur informeerde zeer welwillend naar ons reizen en trekken in Ned. Indië en prees ons optreden dat soms op een weldaad gelijkt. Wij bespraken den moed van mijn vrouw die zich ondanks de moeilijke acclimatisatie zoo flink weert en mij trouw bijstaat.

Ik vertelde heel veel van mijn reizen en de vele ontberingen die wij soms op Sumatra moesten lijden, maar vergat niet te vermelden dat wij overal op hartelijke en uitbundige wijze ontvangen werden, zoodat wij ons te midden van onze eigen menschen gevoelden en alle moeilijkheden weer vergaten.

Zijn Excellentie zei te weten wat het reizen in Indië beteekent, omdat hij daarvan een ervaring van 35 jaren heeft. Ik vertelde dat wij nog naar Borneo, Celebes en Bali gingen en zijn Excellentie was zoo welwillend mij geheel aan het woord te laten. Ik had dan ook heel veel op het hart

Na een half uur gezellig praten eindigde deze audiëntie.

Zijn Excellentie stond op, leidde mij naar de deur, drukte mij nogmaals de hand en zei: „Mijnheer Speenhoff, ik zal Donderdag aanstaande gaarne de voorstelling bezoeken en ik reken erop dat U ook Uw alleroudste liedjes ten gehoore zal brengen."

Ik antwoordde dat deze wensch voor mij zeer vleiend was en dat ik de nieuwste liedjes ook niet zou vergeten.

Na dezen machtigen indruk van de ontvangst in het deftige en rustige paleis verliet ik den gouverneur-generaal.

*

— En hoe gaat het met de plaatsbespreking voor morgen? informeerden wij.

— Het loopt storm, zei de bard met de baard.

Ned.-Ind. vereeniging tot bescherming van dieren.

De jaarlijksche algemeene vergadering van de afd. „Batavia" der Nederlandsch-Indische vereeniging tot bescherming van dieren zal gehouden worden op Dinsdag 25 Maart 1930 te 7 u.n.m. in de loge „de Ster in het Oosten", aan den Vrijmetselaarsweg.

Punten van behandeling zijn:
Jaarverslag over 1929.
Rekening en verantwoording over 1929.
Verkiezing van enkele bestuursleden.
Rondvraag.

De Aantrekkingskracht van de Bioscoop.

De politie te Mr. Cornelis heeft wederom de hand weten te leggen op een tweetal schooljongens, thans Inlandsche van beneden de 15 jaren, wegens diefstal van een gouden horloge en een sirihstel, welke goederen zij verpand hebben, teneinde geld te krijgen voor de bioscoop. Het stelletje Europeesche knapen, dat vroeger reeds gearresteerd werd wegens het plegen van meer dan 7 diefstallen op Meester en hier, werd door den rechter ter beschikking gesteld van Pro Juventute. Ook zij wilden graag naar de bioscoop, doch hadden er het geld niet voor.

Burgemeester Van Doorninck contra den heer Bruëns.

Toen de samenvoegingskwestie aan de orde kwam, werd de heftige strijd tusschen den burgemeester van Mr. Cornelis en de raadsleden dier gemeente plotseling gestaakt. Blijkbaar heeft de heer Van Doorninck de vroede vaderen, die hij de eer, over het algemeen minder het genoegen, heeft, te mogen leiden, weten te overtuigen van de noodzaak, in den vervolge eendrachtig samen te werken aan het voortbestaan van een zelfstandig Mr. Cornelis.

Nu echter de samenvoeging niet meer af te wenden schijnt, is elke reden tot een eendrachtig samengaan weer vervallen, en heviger dan ooit klinkt thans het strijdgewoel in Meester op in en buiten de vier poreuze wanden van het sobere raadszaaltje.

Bij de rondvraag ter vorige vergadering van den gemeenteraad heeft het lid de heer Bruëns, enkele voor den burgemeester en het hoofd der bedrijven minder plezierige vragen gesteld en dito opmerkingen gemaakt.

In een zeer langademig schrijven aan den raad tracht burgemeester Van Doorninck thans aan te toonen aan de hand van de stadsgemeente ordonnantie dat de heer Bruëns het recht niet had, hem ter verantwoording te roepen; ook niet omdat hij (naar de meening van den burgemeester althans) eenzijdig voorgelicht was door een ondergeschikt gemeente-ambtenaar.

In de eerste plaats had de heer Bruëns de zaak in besloten vergadering moeten voorbrengen. Weliswaar geeft de burgemeester niet toe dat „er een vuiltje aan de lucht is", doch niettemin acht hij het beter den wijzen raad te volgen van den Franschman die gezegd heeft „on lave son linge sale en famille".

Immers door steeds in het openbaar op het kwade en nooit op het goede te wijzen, vestigt de raad naar buiten den indruk dat er niets in orde is bij de gemeente.

Wij willen burgemeester van Doorninck er even op wijzen dat men in het algemeen zijn vuil linnengoed slechts thuis wascht, zoolang de hoeveelheid dit toelaat.

Is de „vuile wasch" te groot en zou men dan nog trachten haar geheel thuis te reinigen, dan zou men ongetwijfeld langzamerhand onder den voorraad begraven worden. Men is in dat geval dus wel gedwongen zijn toevlucht tot den *toekang binatoe* van buiten te nemen.

En de voorraad vuil linnengoed bij de Gemeente Mr. Cornelis is inderdaad schrikbarend groot!

Burgemeester Van Doorninck besluit aldus:

De wijze van handelen van den heer Bruëns nadert bedenkelijk die van de redactie van zeker plaatselijk blad, dat reeds jaren zijn gal tegen de Gemeente uitspuwt en alles wat men hem voor leelijks van mij en de ambtenaren vertelt, klakkeloos in haar blad opneemt.

Dat ook in dit geval het optreden van den heer Bruëns der Gemeente kwaad doet blijkt uit wat de overzichtschrijver van het *Bataviaasch Nieuwsblad* 6 Maart onder Stadsnieuws er over zegt (het blad ligt bij de stukken voor de leden ter inzage)!

Gaarne zal ik in dit geval een uitspraak van Uw College hebben of het mijn beschouwingen in deze deelt.

De vragen van den heer Bruëns zal ik, voor zoover ik dit niet reeds op 5 Maart deed, bij de rondvraag beantwoorden, daar ik dit beloofde; tenzij Uw College het anders wenscht.

Wij hebben met genoegen geconstateerd dat „wij" bij de visiestukken ter inzage liggen en wel omdat hieruit blijkt dat „wij" onmogelijk bedoeld kunnen zijn met „zeker plaatselijk blad" want burgemeester Van Doorninck zou dit zeker niet als overtuigend bewijs gedeponeerd hebben.

Trouwens de schoen past ons ook niet: wij hebben nimmer onze „gal tegen de gemeente Mr. Cornelis uitgespuwd" om de heel eenvoudige reden dat wij een dergelijke, speciaal voor deze gemeente gereserveerde, substantie in ons niet aanwezig weten; evenmin hebben wij ons ooit bezondigd aan het klakkeloos overnemen van alles wat men ons in den loop der jaren voor „leelijks" van burgemeester Van Doorninck en zijn ambtenaren verteld heeft.

Ook voor ons zijn er namelijk gevallen denkbaar waarin het „On lave son linge sale en famille" toepassing verdient; afgezien nog van het feit dat „klakkeloos opnemen" naar ons beste weten nimmer geschiedt in het *Bat. Nieuwsblad*.

Er zullen weer „konkels zwaaien", hedenavond in den Meesterschen Raad!

De Mailboot.

Met de mailboot vertrok heden naar Holland de heer G.R. Erdbrink, de afgetreden algemeen secretaris, en familie.

De familie Erdbrink werd uitgeleid door de leden van den Raad van Indië, departementsdirecteuren en een ontelbaar aantal andere ambtenaren, waaronder, zooals van zelf spreekt, veel personeel van de Algemeene Secretarie.

Er waren mede talrijke bloemstukken.

IJkwezen.

Belast met de waarneming van de betrekking van adjunct-herijker bij den dienst van het IJkwezen en toegevoegd aan het hoofd van het IJkkantoor te Batavia, A.F. Lijsse, thans tijdelijk werkzaam gesteld bij genoemden dienst.

Voor de Slachtoffers.

Voor de slachtoffers van den brand op Klenteng Pakapoeran is in totaal binnengekomen f 2.643,36.

„Sapceloeh Persèn."

Men schrijft ons:

Van de week kwam hij ook bij ons de voorgalerij binnen, heel beleefd, heel correct, een cartonnen map opengeslagen onder den arm. Ook ons bood hij de inteekenlijst aan: voor de tehuizen te X" van een zekere religieuze organisatie. We willen voorloopig geen namen noemen: de betrokkene zal zich wellicht ook zonder dat herkennen. Genoeg zij het te melden, dat het een op en top christelijke organisatie is.

Si Ali of Si Amat — naar een dier rasechte Kemajoransche namen zal hij wel luisteren — bood zijn lijst aan met een prachtige strijkage, zette zijn topie recht, plukte eens aan de jasrafels en wachtte onderdanig.

Er ontspon zich een gesprek, in het Bataviaansch.

— Ben jij een employé van de „firma"?

— Saja toewan.

— Gadjih?

— Tidak toewan.

— ?

— Sapoeloeh persèn dari pendapatan, toewan!

— ? Provisie?

— Selamanja begitoe, toewan!

Bovenaan prijkte de Javasche Bank met honderd gulden, „betaald". En dan volgden groote en kleine giften, tot een niet gering totaal bedrag. En als was het je reinste handeltje, van al die liefdadige uitingen van medelijdende Christenen had onze Kemajoranner „sapoeloeh persèn" opgestreken.

— Bagoes betoel, zeiden wij, dan gampang djoega!

— Betoel toewan, gampang sadja, beaamde si Ali-Amat volmondig. Satoe hari bisa setor (storten) doewa poeloeh roepiah atau lebih!

— Nou dan houd ik mijn beurs maar dicht, waarde, besloten wij.

— Baik toewan, zei de man gelaten en hij wipte naar den overkant, waar de vrouw des huizes de lijst nam en las en een ringgit offerde uit den spaarpot der oudsten, die immers het beoefenen der liefdadigheid niet vroeg genoeg van moeder kunnen leeren . . .

— Alweer een kwartje, berekende onze employé-op-provisie en stapte bij mijn buurman binnen.

Apropos: is dat nu de ware manier om giften te verzamelen met een door de politie afgestempelde lijst nog wel? Zijn er geen werkloozen, minimaal gepensioneerden, leden van die christelijke organisatie-zelf, die tegen een „anders" berekende vergoeding voor het goede doel komen aankloppen?

Rotary.

Aan een gezelligen maaltijd in Hotel des Indes (receptiepaviljoen), die een bizonder cachet ontving door de aanwezigheid van een twaalftal *rotarians* die met de *Franconia* hier te lande zijn aangekomen, is gisteravond de Rotaryclub Batavia opgericht. Over wezen en doel van rotary behoeven wij, na ons artikel van Zaterdag, niet meer uit te wijden: wij kunnen volstaan met de mededeeling, dat een groot aantal dergenen, die door den heer Davidson waren aangezocht deel uit te maken van *Rotary Batavia* ook inderdaad aanwezig was en werd opgenomen in het vereenigingsverbond.

Aan den maaltijd, die werd voorgezeten door den heer Davidson, aan wiens rechterhand de oud-president van *Rotary international* had plaats genomen, werd allereerst een dronk uitgebracht op de Koningin. Vervolgens sprak de heer Davidson over zijn werk voor de Rotary en hij gaf vervolgens een uiteenzetting van *Constitituon* en *by-laws* van Rotary — statuten en huishoudelijk reglement, zouden wij zeggen. Vervolgens koos men een bestuur; het resultaat was, dat de heer Praasterink, directeur der Javasche Bank en sedert jaren *rotarian* werd aangewezen om als voorzitter op te treden. Het lid van den Raad van Indië de heer Djajadiningrat werd gekozen tot vice-voorzitter; secretarissen zullen zijn de heeren Quarles van Ufford van de „Nederland" en de Vries van „Aneta", als thesaurier werd gekozen de heer W. v. Heusden van Van Heusden en Mees, en voorts werden als commissarissen de heeren Kan, burgemeester Meyroos Staargaard (voorzitter van den ondernemersbond) en notaris van Ophuysen. Reeds uit de samenstelling van het bestuur kan blijken, hoe veelzijdig de Indische Maatschappij is vertegenwoordigd in Rotary-Batavia!

Aims and objects of Rotary was het onderwerp van een *address* waarmede tenslotte de heer Guy Gundaker zich tot de verzamelde *rotarians* richtte.

Menig huldigend woord werd in den loop van den avond nog gericht tot velen, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor Rotary-Batavia — in de eerste plaats dus tot den heer Davidson, wiens verdiensten o.m. P.A.A. Koesoemo Joedo in herinnering bracht — telegrammen en brieven van gelukwensch van clubs buiten Batavia, en zelfs buiten Indië werden voorgelezen, en ook een der aanwezige Engelsche *rotarians* van de *Franconia* sprak nog.

Te twaalf uur ging men uiteen.

BIOSCOPEN.

Capitol.

Men behoeft een Bataviaan niets te vertellen over het binnenkomen van een schip.

Als hij oogen heeft die inderdaad wat zien, ligt aan de haven de stof voor een uitgebreide meditatie, een boek, een film. Al die jonge menschen, die arriveeren in het land dat hun toeschijnt een gouden toekomst te beloven: de jonge suikeremployé's die ieder voor zich speciale toezeggingen van directies of goede kennissen van directies meebrengen, die den maarschalkstaf voor zich gereserveerd achten en allemaal administrateurtjes in den dop zijn en daarom de anderen, ook ingenieur, en meenend dat hun promotiekansen nog een tikje beter zijn, met een eenigszins medelijdende tegemoetkomendheid bejegenen; al die handschoentjes die in ongeschonden of eenigszins beschadigde conditie hier aankomen; en verder de lieden met vrouw en kinderen die van verlof terugkeeren en zonder onderscheid vertellen dat Holland toch niets gedaan is en dat zij Indië zoo'n machtig fijn land vinden ....

Een schip dat binnenkomt — dat is ook het onderwerp van de film die deze week in het Capitol wordt gedraaid: een heel gewoon geval, van soberen opzet, een stuk leven, uit de werkelijkheid gegrepen en gestyleerd tot een verhaal, dat den toeschouwer grijpt en ontroert. Gij moogt zeggen dat het gedrenkt is in sentimentaliteit, dat het pure dwaasheid is zich door larmoyante tooneelen onder den indruk te laten brengen — toch ontkomt men niet aan de ontroering. Omdat dit alles zoo algemeen menschelijk en daarom van een aangrijpende tragiek is.

Dat wat ons pakt in het boek, op het tooneel en in de film is altijd wat wij er van onszelf in terugvinden. En er zijn hier vele menschen die afscheid van hun moeder hebben moeten nemen, er zijn er veel die weten wat het beteekent voor langen tijd gescheiden te worden van een kind. Als wij over dergelijke tooneelen met elkaar spreken zullen wij erom lachen — om ons gevoel te verbergen. Maar waarom zullen wij comedie spelen?

Van het spel in deze film heb ik genoten. Het is sterk, groot, en van een zoo machtige bekoring dat het den toeschouwer stil maakt; Rudolph Schildkraut is prachtig, maar fijner is het tegenspel van Louise Dresser. Let eens op dat typisch Duitsche gezicht, die voortreffelijk beheerschte mimiek, welke het gevoel daarop tot uitdrukking brengt zooals beroering van een diepen vijver aan het donkere oppervlak zich uitwaaiert. Zie haar handen, die groot en bijna grof zijn en gij zult de stille taal verstaan die zij spreken: Het spel van deze twee kunstenaars komt ver en ver boven het valsche pathos van de geschiedenis uit.

Wie van spel genieten wil zal deze film moeten gaan zien.

Vooraf gaat een aardige comedie waarin Charlie Chaplin de hoofdrol vervult: een geestig ding, waarin Charlie zich opnieuw doet kennen als de koning van den lach.

Leizing Prof. van den Bosch.

Naar wij vernemen zal Donderdagavond 27 dezer, daartoe uitgenoodigd door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, prof. A. van den Bosch, Hoogleeraar in de Staatswetenschap aan de Universiteit van Kentucky (V.S.) voor de studenten der Rechtshoogeschool en verdere belangstellenden eene lezing houden over *The American presidential office, its political value.*

Teneinde deze voordracht, zooveel doenlijk tot haar recht te doen komen, wordt ter oriënteering van de toehoorders een beknopt overzicht van den huidigen stand van dit vraagstuk op het Secretariaat der Hoogeschool beschikbaar gesteld en voor den aanvang der lezing uitgereikt.

Het aanvangsuur zal nader per advertentie worden vermeld.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „Er Loopt een Schip Binnen."

Globe Bioscoop: „The Rainbow Man".

Deca-park: „Mevrouw, gedraagt U zich toch." Kleine Zaal: „Take me Home".

Universal Theatre: „De Vrijgezellen-Club".

Kramat-theater: „In de Wildernis."

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

Deca Park.

Torcat en zijn 60 gedresseerde hanen.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Kanarie-Moordzaak."

Luxor: „A Song of Kentucky."

Oriental: „Het IJzeren Masker."

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen: 7 uur nihil.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 31,2° C.

PERSONALIA.

Benoemd tot conservator bij de boekerij van Landbouw, mejuffrouw M.C. van IJsseldijk, thans adjunct-commies aldaar.

*

Belast met de waarneming van de betrekking van referendaris bij het Departement van Landbouw, G. A. Brunet de Rochebrune, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk controleur bij het Boschwezen en werkzaam gesteld voor de statistiek bij het Hoofdkantoor Gevangeniswezen.

*

Een buitenlandsch verlof van acht maanden, ingaande 1 Januari e.k., is verleend aan den overste van de infanterie, commandant van het tweede garnizoensbataljon van Sumatra's Westkust en Tapanoeli, R. Legger.

Nieuwe Bouwwerken.

In aansluiting op het bericht over de plannen om in Meester-Cornelis een nieuw Post- en Telegraaf-kantoor te bouwen, vernemen wij dat men hiervoor een stuk terrein uitgekozen heeft tegenover het Generaal Staalplein, naast het Regentschapskantoor. Het nieuwe gebouw, waarmee men indien er niets tusschenbeide komt, tegen het einde van dit jaar gereed zal zijn, zal ongeveer 40 à 50 mille kosten, zoo verneemt Aneta.

Verder bestaat het voornemen om in de benedenstad, op een stuk terrein achter de Glodokgevangenis, een nieuwe Hollandsch-Chineesche school te bouwen.

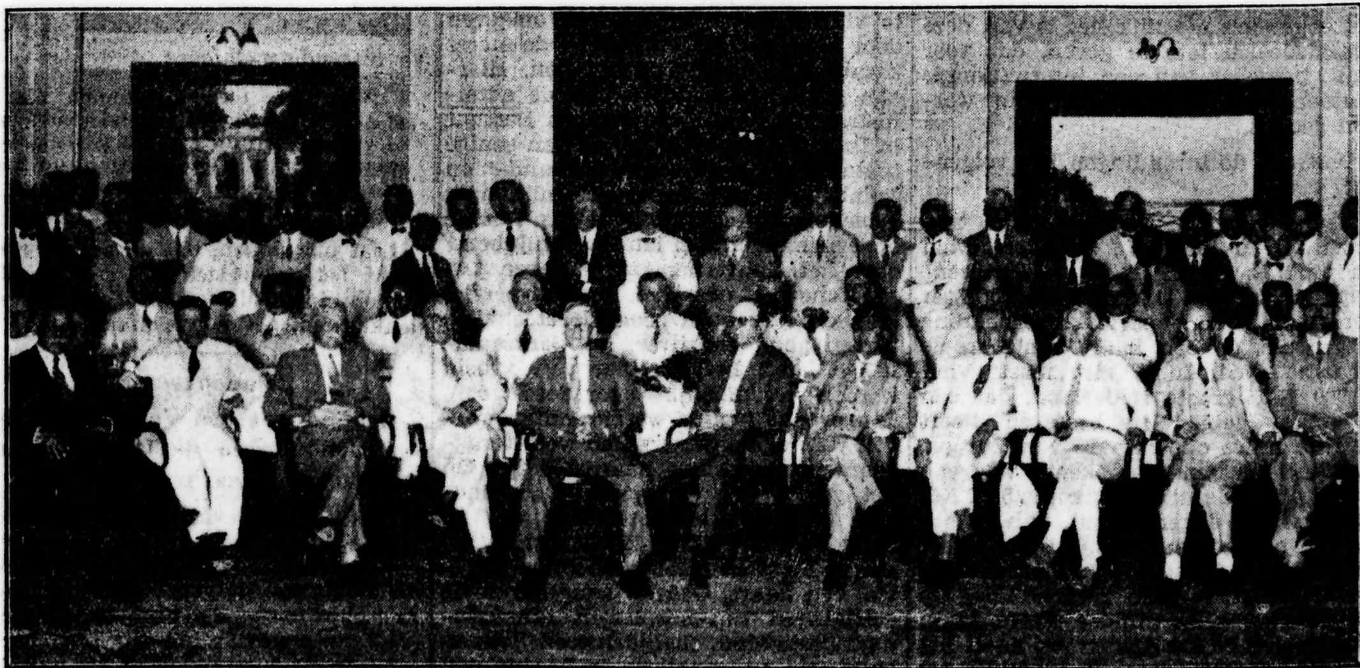
Ernstige Aanrijding.

Gisteren werd op den Priok-weg een Inlandsche wielrijder door een auto aangereden en ernstig verwond naar een ziekeninrichting overgebracht. De schuld lag aan den wielrijder zelf, die zonder behoorlijk uit te kijken, met zijn fiets den weg wilde oversteken.

Agent aangereden.

Gisteravond is voor de Kramatbioscoop een Inlandsche verkeers-agent in functie door een voorbijrijdende taxi aangereden, waarbij hij zulke inwendige kneuzingen opliep, dat hij naar een zieken-inrichting moest worden overgebracht.

Bij onderzoek bleek de taxi niet voorzien van behoorlijk werkende remmen.

De Rotary-bijeenkomst.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed na een kortstondige ziekte de Oud-Regent van Bodjonegoro

RADEN ADIPATI ARIO REKSOKOESOEMO.

De bijzetting van het stoffelijk overschot heeft plaats Donderdag 1 uur n.m. in het Familie graf te Bodjonegoro.

De Familie.

Bodjonegoro, 19 Maart 1930. 6528

De Heer en Mevrouw

F. DUVEEN

p.p.c. a/b s.s. „Johan de Witt".

Door ongesteldheid verhinderd afscheidsbezoeken te brengen.

Weltevreden, 19 Maart 1930. 6501

N.V. „Rotterdamsche Lloyd".

Ontvangers van goederen wordt hierbij beleefd kennis gegeven, dat het

m.s. „KOTA TJANDI"
Gez. B. KORTER

ddo. heden uit Amerika te Tand'ong Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.

Laatste claimdag 31 Maart 1930.

6527 Batavia, 19 Maart 1930.

N.V. Internationale Crediet- & Handels vereeniging „ROTTERDAM"

GEVRAAGD

per 15 April a.s.

EEN KLERK.

Vlot typist. Algemeene kantoor-routine vereischt.

Alsmede eenige kennis van de Engelsche taal.

Aanvangssalaris f 200.— per maand.

Brieven onder no. 6506 Bat. Nieuwsblad.

TE HUUR

modern Kantoor en Ruime Goedang

UTRECHTSCHE STRAAT 19/21 t/o Kalibesar Club.

Te bevragen Telf. 1329 Welt. 6518

TE HUUR

per 15 APRIL

RUIM PAVILJOEN

Gang Pool, huurprijs f 80.—, inclusief water en licht.

Ne bevragen Nedam Gang Pool 3, Telf. Welt. No. 277. 6517

TE HUUR

per 15 JUNI aan het Viosplein

RUIM HUIS

te ras, voor-, binnen-, achtergalerij, 4 kamers, garage, uitgebreide bijgebouwen, gas, electriciteit, waterleiding, zonder overname meubilair. Huurprijs f 175.— per maand.

Te bevragen van 8 — 5 uur Telf. Welt. 465, na 5 uur Welt. 4099 6520

TE HUUR:

SALEMBA een flink woonhuis met garage, zeer netjes gemeubileerd. Huur Fl 275.— per maand.

VILLALAAN een flink woonhuis, bevattende voorgalerij, groote binnengalerij, kantoor en 2 slaapkamers, met paviljoen bevattende voorgalerij eetkamer en slaapkamer en garage en groot erf. Huur Fl 125.— per maand.

Overname zeer netten completen inboedel Fl 2350.—

Te bevragen Woningbureau

- TROMP -

6524 Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt.

GROOT CONCERN

omtrek Palembang

zoekt een MEESTER IN DE RECHTEN,

leeftijd c.a. 30 tot 35 jaar, met uitgebreide Indische ervaring. Rechterlijke ambtenaren genieten de voorkeur.

Brieven met volledige inlichtingen onder No. 12088 N. V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden. 6513

IMPORTKANTOOR

vraagt

JONG VERKOOPER.

met eenige ervaring.

Brieven No. 184 „PRECIOSA". 6519

GEVRAAGD

ERVAREN TEEKENAAR

Nederlander, ongehuwd, voor fabriek, nabij Palembang, salaris F 350.—

Brieven met volledige inlichtingen onder No. 12089 N. V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden. 6514

GEVRAAGD

voor onmiddellijke indiensttreding door groote Maatschappij te Weltevreden

STENO-TYPIST(E)

speciaal voor Engelsche dictaten. Salaris f 400.— per maand.

Brieven met volledige inlichtingen omtrent leeftijd, genoten opleiding etc. onder nummer 12098 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 6526

NEW MONICO

DANCING — CABARET — RESTAURANT

ONDER LEIDING VAN

RODI ROETERS.

„DE ONTVANGSALON VAN BATAVIA"

HEDENAVOND VERSCHILLENDE

PLÂTS DU SOIR w.o.m.

CREPINETS DE VEAU AU JAMBON GARNI	Fl. 2.—
POULET FROID MISTINGUET — SALADE	„ 1.75
SPEKPANNEKOEK MET STROOP	„ 1.75

LUNCH VAN 12 TOT 2 UUR à Fl. 2.— 6522

KRAMAT THEATER

Onder dezelfde goede leiding als CAPITOL

offreert:

IN DE WILDERNIS

Een spannende film, opgenomen gedurende Hagenbeck's Onderzoekingstocht in Afrika.

Aanvang 7 uur en 9.45 uur. 6523

GLOBE-BIOSCOPE, (Passar Baroe.)

HEDEN- EN VOLGENDE AVONDEN: AANVANG 7 EN 9 UUR 45.

De H.H. Leon Britton en Charles Hugo PRESENTEEREN:

DE EERSTE SPREKENDE, ZINGENDE en MUSICEERENDE FILM:

„THE RAINBOW MAN"

Hoort EDDIE DOWLING, AMERIKA'S BEROEMDE ZANGER „SLEEPY VALLY", — „RAINBOW MAN" en „SMILE LITTLE PAL" ZINGEN. —

Voorafgegaan door drie vroolijke extra musiceerende films.

HAAST U, nog enkele avonden, HEEL Weltevreden en omstreken MOET de EERSTE SPREKENDE FILM ZIEN.

ENTRÉE-PRIJZEN. Balcon Loge f 2.40, 1e Klas f 1.80, 2e Klas f 1.20, 3e Klas f 0.60 (voor Inl.)

(GEEN PLAATSBESPREKING). 6435

HOORT WAT U ZIET — ZIET WAT U HOORT

DE 2e 100% SPREKENDE, ZINGENDE en MUSICEERENDE FILM:

FOX FOLLIES 1929!

SPOEDIG! SPOEDIG! 6508

UNIVERSAL THEATER

HEDEN voor het LAATST:

Richard Talmadge in „DE VRIJGEZELLEN-CLUB"

met begeleiding van Krontjong-muziek van 6 man.

VANAF MORGEN DONDERDAG 20 MAART:

„UNDERWORLD"

EEN GROOT EN MACHTIG DRAMA UIT DE ONDERWERELD, WAAR MISDAAD EEN DEUGD IS.

VAN DE PARIA'S DER MAATSCHAPPIJ — DE PARASIETEN der SAMENLEVING. Dat alles is **„UNDERWORLD"** 6516

Leest het Weekblad

„DE LACH".

Het goedkoopste, best verzorgde en meest gelezen Weekblad.

Abonnementen f 2.—, f 3.75 en f 7.—, resp. per kwartaal, half jaar en 1 jaar. 33mwv

STADSSCHOUWBURG-BATAVIA

20 MAART 1930

Buitengewone Galavoorstelling van het gezelschap

SPEENHOFF

Nieuwe en Oudste Liedjes

't Is Anders!

HOLLANDSCH! GEESTIG! ERNSTIG! GEPAST!

Z.E. de Gouverneur Generaal van Nederl.-Indië zal de voorstelling bijwonen.

Aanvang des avonds 9 uur precies.

Prijzen der plaatsen:	Loge, Stalles en Parket	F 4.—
	Parterre	„ 3.—
	Frontbalcon	„ 2.—
	Zijbalcon	„ 1.—

exclusief Gemeentebelasting.

Plaatsbespreking op 19 en 20 Maart a.s. des morgens van 8 tot 11½ uur à F 0.25 per plaats. **Kleeding zwart niet verplichtend.** 6488

CAPITOL THEATER

Het Theater voor het Betere Publiek.

Aanvang 7 u. en 9.45

6509 Entrée f 2.40 en f 1.80

offreert heden- en volgende avonden

RUDOLPH SCHILDKRAUT in

ER LOOPT EEN SCHIP BINNEN

(A SHIP COMES IN)

Een Machtige Pathé Productie.

Vooraf: CHARLY CHAPLIN in „Schouder het Geweer!"

SLAWISCHER TANZ van A. DVORAK uitgevoerd door Aug. Hoedemakers' Capitol Orkest.

Binnenkort optreden van **KOOS SPEENHOFF!!!**

Menu: Kalfstong met Pikante Saus en Brusselsche Spruitjes . . . f 1.75

DECA-PARK.

Nog slechts heden en morgen:

Torcats Zestig Gedresseerde Hanen.

SIGNOR PALMETTO, bijgenaamd DE DEENSCHE CARUSO

en

ANN PENNINGTON in

„MEVROUW GEDRAAGT U ZICH TOCH"

Een zeldzaam goede lachfilm, met verrassende gebeurtenissen.

BERSHADSKY ORKEST

Wegens de enorme kosten van dit programma F 2.40, kinderen hebben toegang tegen vollen prijs.

Aanvang 7 uur en 9.45.

IN DE KLEINE ZAAL:

BEBE DANIELS en NEIL HAMILTON

in

„TAKE ME HOME"

Een film uit het leven der tooneelspelers, waarin Bebe Daniels weer eens schitterend te zien geeft, welk een prima actrice zij is.

GEESTIG BOEIEND AANDOENLIJK.

Piano begeleiding. Entrée F 1.20 of twee coupons.

VAN AF VRIJDAG

CLARA BOW

in

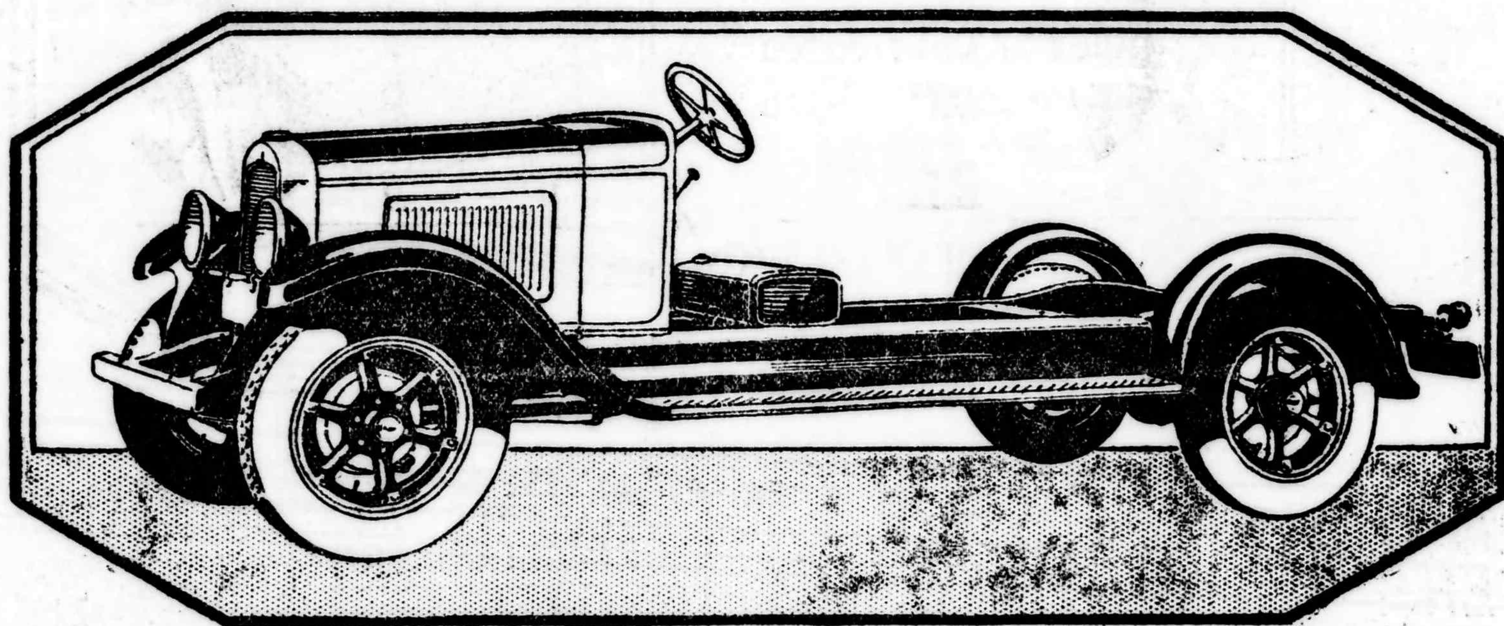
„OM VIER UUR SLUITEN"

(„A WILD PARTY")

Clara Bow is volgens algemeen oordeel in deze film beter, dan in eenig voorgaande film en wat dat zeggen wil, is U allen bekend.

6515

LANG ECONOMISCH LEVEN

VLUGGE AFLEVERING

gepaard met veiligheid en economie

Vlugge aflevering is aan de orde van den dag. En toch moet ondanks een verhoogde snelheid niets geofferd worden aan deugdelijkheid, veiligheid en kracht.

Duurzaamheid en economie moeten met elkander samengaan wil men een truck-bedrijf met succes voeren.

De nieuwe Superieur Whippet Six 1½ ton truck, met zijn snelle, krachtige machine en forsche chassis constructie, voldoet aan de dringende eischen van het tegenwoordige vervoer.

Een machine onder hoogen druk geeft snelheid, vlug optrekkingsvermogen, en genoeg kracht om over de ruwste wegen en de hoogste hellingen te gaan.

Een zware zevenmaal gelagerde krukas zorgt voor een goede werking en vermindert de trillingen. Andere bijzonderheden zijn geforceerde oliesmering, vier versnellingen voorwaarts en extra groote vier-wielremmen.

Zuinig in olie- en benzine-verbruik is de Whippet Six 1½ ton truck buitengewoon economisch voor haar bedrijf, terwijl een vertrouwde werking minimum onderhoudskosten met zich brengt.

Vinger-top contrôle.— Een knop in het midden van het stuurwiel regelt den motor, de lichten en de klaxon.

WHIPPET SIX TRANSPORT-WAGENS

6481

Distributeur:

N.V. AUTOMOBIEL IMPORT MIJ.

Molenvliet Oost 2, Weltevreden.

Bandoeng, Groote Postweg 77 — Cheribon — Soekaboemi.

OPLEIDING STENO-TYPIST(E)

Nog enkele leerlingen kunnen worden geplaatst bij den cursus voor

PRIVÉ-SECRETARESSE

Het

INSTITUUT „BLOM"

RIJSWIJK 11 Pav. 89w Tel. Wl. 626.

ANETA

12.000 K.M. BINNEN BEREIK VAN UW STEMGELUID

HOLLAND

INDIË

de grootste afstanden overbrugd door-gebruik van de

RADIO TELEFONIE

6494

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.

BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden

TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	18 Mrt.
H.V.A.	529
Kol. Bank	198
N.I. Handelsbank	151
Certif. N. H. Mij.	169
„ N. I. Escompto Mij.	86
Kon. Olie	380
6% Indië 1922	102 1/8
Ned. Scheepv. Unie	167
Lindeteves	139
K. P. M.	195
Deli Spoorweg Mij.	178
Java China Japan Lijn	90

Slotkoersen (*Aneta*).

	17 Maart	18 Maart
Javasche Bank	305	—
Amsterdamsche Bank	—	184
Twentsche Bank	140	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	85	86
Certif. N.H.M.	170	169
Handelsbank	150	150
Koloniale Bank	198	198
Scheepvaart Unie	167	167
Kon. Paketv. Mij.	204	193
Java China Japan Lijn	90	89
Holl. Amerika Lijn	83	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	76
N.I. Spoorweg Mij.	181	179
Delispoor	180	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	136	130
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	139
Gas Mij.	225	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	290
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	232	230
Lindeteves	142	138
Maintz en Co.		—
Philips	417	424
Margarine Unie	294	—
v. Berckels Patent	140	—
A. K. U.	—	89
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	380	389
Tarakan	—	365
Alg. Exploratie Mij.	163	—
Handelsverg. „Amsterd."	528	528
Cultuur Mij. „Vorstenl."	147	145
Suiker Cultuur	213	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	60	59
Java Cultuur Mij.	388	—
Amsterdam Rubber	131	136
Soerowinangoen	170	—
Basilam	82	—
Sumatra Rubber	—	135
Bandar Rubber	—	135
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	210	—
Malabar	371	—
Gedeh	—	180
Deli Maatschappij	332	—
Senembah	—	391
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	88	—
Simau	605	—
Redjang	99	96
Billiton B	—	383
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	157

*

Rubber en Olie vast. Scheepvaart en Suiker lusteloos en teruglopend. Margarine-Unie en Philips iets beter. Stemming verdeeld.

Officiëele Koersen der Beurs te Batavia.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 18 Maart.

Handelsbank		150
Escompto certif.		86 1/2
Internatio		235
Lindeteves		139
Unie		167 1/4
J.C. Japanlijn		90 1/4
Deli Spoor		179 1/2
Sem. Cher. Tr.		136
Redjang Lebong	96 3/4	97 1/2
Holl. Siam		40
Kon. Olie		378 1/2
Banjoemas Electr. Mij.		130
6% Oblig. Doll. L. '22 B/C		101 3/4
6% „ Hotel des Indes		100 1/2
6% „ Pr. Hotel		99
6% „ Java Hotel		95 1/2
Perbawatie		195
Sitiardja		159 3/4
Alg. Expl. Mij.	160 3/4	161

Afgedane Fondsen op 19 Maart

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5% Oblig. Ind. L. '17	100 3/4	100 3/4	—	—
6% „ Doll. L. '22 A	102	102	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101 3/4	101 3/4	101 3/4	101 3/4
5% „ Ind. L. '23 à 500 A	100 3/4	100 3/4	—	—
5 1/2% „ Doll. L. '23 C à 500	102	102	—	—
7% „ Ps. Randoe	102 1/2	102 1/2	—	—
Certif. N. H. Mij.	167	167 1/4	167 1/2	167 1/2
Handelsbank	150	150	150	150
Escompto aand.	85	85	85	85
Escompto cert.	86	86	86	86
H.V.A.	527 1/2	533	—	—
Cult. Mij. Vorstenl.	145	145	145	145
Lindeteves	138	138	—	—
Unie	166 1/2	167	166 1/2	166 1/2
Japanlijn	89	89	89	89
K. P. M.	195	196	196	196
N.I. Spoor	179 1/4	180	179 1/4	180
Sem. Cher. Tr.	133 3/4	134 1/4	—	—
Sem. Joana Tr.	140	140	—	—
Poerworedjo	58	58	—	—
Redj. Lebong	95	95	—	—
Kon. Olie	383 1/2	384 3/4	—	—
Cities Service Coy.	38 1/2	38 1/2	38 5/8	38 5/8 doll.
Sem. Stb. Pr. Veer	196	196	196	196
Java Sum. Hd. Mij	98	98	—	—
Sitiardja	157 3/4	157 3/4	—	—
5% Oblig. Ind. L. '15	—	—	100 3/4	100 3/4
Deli Spoor	—	—	177 1/2	177 1/2
Kol. Bank	—	—	196	196
Amsterdam Rubber	—	—	138	138
Rott. Lloyd	—	—	155	155
Vergde Pr. Veren	—	—	115	115
Alg. Expl. Mij.	165	165	—	—

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 19 Maart '30.

		Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15		100 1/2	—
5% „ „ '16		100 3/4	—
5% „ Ind. L. '23 A		100 3/4	—
4 1/2% „ Ind. L. '26 A/B		96 1/2	97
4 1/2% „ Ind. L. '29		96 3/4	96 7/8
„ „ „ à 500		—	97
5% „ Gem. Batavia '25		—	100 1/2
5 1/2% „ Gebeo		—	101
6% Pdbr. N.I. Hyp. Bank		100	—
6% Pdbr. Java Hyp. Bank		—	103
6% Oblig. Chr. Lyceum		—	100
Javasche Bank		—	310
Kol. Bank		194	197 1/2
A'dam Bank		180	—
Internatio		225	240
Bandoeng Kinine pref.		—	148
Deli Spoor		170	179
Serajoedal Tram		—	140
N.I. Tram		—	10
Oost Java Tram		15	—
Simau		—	605
Holland Siam		35	45
Expl. Mij. Ned. Indë		—	200
Aimem		—	300
Solo Electr. Mij.		350	—
Banjoemas Electr. Mij.		125	130
Bali en Lombok Elec.	Mij	—	120
Rembang Electr. Mij.	O.E.	—	115
id.	N.E.	—	110
Stroohoedenveem		100	105 3/4
Vergde Pr. Veren		112	123
Ind. Blauwvriesveem		—	90
Java Veem (ex div.)		—	164
Preanger Hotel		—	110
Velodrome		95	—
A'dam Rubber		137	138
Amsterd. Rubber (cl.)		f 166 1/2	—
Ardjoena		—	135
Bagelen		160	—
Basilam		—	81
Boekit Lawang pref.		—	100
Gedeb		175	—
Michiels Arnold.		210	260
Moeara Laboe gew.		—	95
Moelia		—	25
Oeloehmanah gew.		15	25
id. pref.		110	—
Perbawatie		195	—
Soemadra		170	200
Sum. Rubber		—	137
Tjimonteh		—	210

*

De markt was iets weer levendig en de omzetten weer bevredigend. De ondertoon voelde beter aan, hoewel hier en daar de koersen zich nog onder gisteren stelden. Van Sporen hielden N.I.S. zich op prijs, kwamen Sem. Cheribon en Sem. Joana in navolging van Amsterdam op lager niveau. Kon. Olie, een 5-tal punten beter, bleef nog ver beneden den A'dam koers. City Service in sympathie met New-York circa 1 punt hooger. Van mijnbouw waren Redjangs weer lager, tot afdoeningskoers bleven evenwel koopers. Rubbers opnieuw iets beter. Op A'dam-Rubber werd 138 betaald. Leeningen prijshoudend.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100 1/8	100 1/8	100 1/8
Zicht A'dam	99 7/8	99 7/8	99 7/8
2 m/d A'dam	99 5/8	—	—
3 m/d A'dam	99 1/4	—	—
4 m/d A'dam	99	—	—
6 m/d A'dam	98 1/2	—	—
T. T. Londen	12.13 3/4	12.13 3/4	12.13 3/4
Zicht Londen	12.11 1/4	12.11 1/4	12.11 1/4
30 d/z Londen	12.08 3/4	—	—
3 m/z Londen	21.01 1/4	—	—
T. T. Australië	11.72 1/2	11.73 3/4	11.70
Zicht Australië	11.70	11.71 1/4	11.67 1/2
T. T. Amerika	2.49 3/4	2.49 3/4	2.49 3/4
Zicht Amerika	2.49 1/4	2.49 1/4	2.49 1/4
T. T. Frankrijk	10 1/8	10 1/8	10 1/8
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59 7/8	59 7/8	59 7/8
Zicht Duitschl.	59 3/4	59 3/4	59 3/4
Zicht Zwitserl.	48 1/2	48 3/8	48 1/2
Zicht Italië	13 3/8	13 3/8	13 3/8
Zicht Stockholm	67 1/4	67	67 1/4
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67 1/8	67	67
T. T. Calcutta	90 1/2	—	—
T. T. Bombay	90 1/2	—	—
T. T. Madras	90 1/2	—	—
T. T. Colombo	90 3/4	—	—
T. T. Rangoon	90 1/2	—	—
T. T. Japan	1.23 1/2	1.23 1/2	1.23 3/4
Zicht Japan	1.23 1/4	1.23 1/4	1.23 1/2
Zicht Manilla	1.25	1.24 1/2	1.24 3/4
T. T. Hongkong	94	94	93 1/2
T. T. Shanghai	1.19 1/2	1.19	1.18
T. T. Amoy	88	—	85 3/4
T. T. Singapore	1.40 3/8	1.40 1/2	1.40 1/2
T. T. Br.-Indië	—	90 1/2	90 3/8

Batavia, 19 Maart '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	17 Maart	18 Maart
Prolongatierente	2 1/	2 1/4
A'dam-Java	99 1/22	99 1/
A'dam-Londen	12.12 5/8	12.12 7/16
A'dam-New-York	2.49 15/32	2.49 13/32
A'dam-Parijs	9.75 7/8	9.75 3/8

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 18 Maart '30 12.30 u. n. m. tot 19 Maart '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Maart	—	—	39 1/2	40
Java-Std.-Crepe Maart	—	—	39 3/4	40 1/4
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. ready April/Mei	—	—	42 7/8	43 3/4
F.O.B. Palembang, ready	42 1/8	—	—	—
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. ready Maart	—	—	115	118 1/4
Maart/April	—	—	115	118 1/4
April/Mei	—	—	115 3/4	118 1/4
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. ready Maart	—	145 3/4	145 3/4	147 3/8
Maart/April	—	145 3/4	145 3/4	147 7/8

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,39 1/4 vraag, f 39 3/4 aanb.

Palembang Robusta Mrt. f 26 1/2 vraag, f 27 aanbod.

Citronella-olie ready A f 2,75 vraag, f 2,85 aanbod.

Peper-Lampongs Maart f 72 vraag, f 74 aanb. Apr./Mei f 71 vraag, f 73 1/2 aanbod.

Peper-Muntok Maart f 90 ged. met verdere vraag, geen aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 19 Maart (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10 3/8 vraag, f 10 1/2 aanb. Maart idem April idem Mei f 10 5/8 vraag, f 10 3/4 aanb.

Hoofdsuiker ready f 10 1/8 vraag, f 10 1/4 aanb. Markt lusteloos.

Rubber sheets f 39 1/2 nom. Markt kalm.

Koffie onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	18 Mrt. 10 u. v.m.	19 Mrt. 10 u. v.m.
Sheets spot	25 3/4	25 1/2
Crêpe spot	25 3/4	25 1/2
Sheets Apr.	16 1/2	26 1/4
„ Juli/Sept.	28 1/2	28 1/2
„ Oct./Dec.	29 1/2	29 1/2
Medium blankets Mrt./Apr.	22 5/8	23
Remilled native rolled bark Mrt./Apr.	14 5/8	15

Heden opende de markt kalm.

Londen.

		17 Mrt. open. not.	17 Mrt. slot not.	18 Mrt. open. not.	18 Mrt. slot not.
Sheet spot	koop.	7 3/8	7 1/2	7 5/8	7 1/2
	verk.	—	7 5/8	—	7 5/8
„ Mrt.	koop.	—	7 11/16	—	7 11/16
	verk.	—	7 13/16	—	7 3/4
„ Apr./Juni	koop.	—	7 15/16	—	7 15/16
	verk.	—	8 1/16	—	8 1/16
Crêpe spot	koop.	—	7 7/16	—	7 7/16
	verk.	—	7 9/16	—	7 9/16

De markt opende en sloot flauw.

New-York.

		17 Mrt. 4 u. n.m.	18 Mrt. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15 1/4	15 3/8
Sheet spot	koop.	15	15 1/8
	verk.	15 1/4	15 3/8
„ Mrt.	koop.	15 1/2	15 1/2
„ Apr./Juni	koop.	16 1/8	16 1/4
	verk.	16 3/8	16 1/2

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		17 Mrt.	18 Mrt.
Sheet spot	koop.	15	15 1/8
	verk.	15 1/4	15 3/8
Apr./Juni	koop.	16 1/8	16 1/8
	verk.	16 3/8	16 3/8

Markt sloot prijshoudend.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	17 Mrt.	18 Mrt.
Verkocht	150 tons	125 tons
Prijs (per picol)	82 3/8 doll.	83 1/8 doll.

Londen.

18 Mrt.

Slottransacties in den namiddag:

	18 Mrt.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

17 Mrt.	18 Mrt.
35 7/8 doll.	36 1/8 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

18 Mrt.

Mrt./Apr. 20 pd.st. 15 sh. nom.

DE RUBBER.

Het stopzetten van de tap in Mei.

SINGAPORE, 18 Maart (*Aneta*). De voorzitter van de K.v.K. te Singapore deelde op de jaarvergadering van de Rubber Association mede dat volgens zijn meening, een aanzienlijke prijsverbetering van de rubber zal voortvloeien uit het plan om de tap in Mei te stoppen. Dit plan kan reeds op grooten steun rekenen.

De Suikerfabriek „Zeeland"

BERGEN OP ZOOM, 18 Maart (*Aneta*). De coöperatieve suikerfabriek „Zeeland" liquideert.

Tabaks-voorverkoopen.

AMSTERDAM, 18 Mrt. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Deli Mij. voorverkocht ondershands 706 pakken zandblad aan den Nederlandschen handel tegen 476 cents en 539 pakken voetblad aan Amerika pb 650 cent. Menklangkat 440 cent, respectievelijk 140, 162, 183 procent boven taxatie.

214 Pakken pb 2 325 Menklangkat 2 gingen respectievelijk tegen 710 en 465 cents in voorverkoop, evenals ondershands aan den Ned. Handel 120 pakken pk/c/i 164 pk/l/i 88 pk/m/i 344 pk/m= 2/i dooreen getaxeerd op 197 cent tegen geheimen prijs; voorts 918 2/ Deli 995 2/ Langkat onbemonsterd.

Tarievenconcurrentie beëindigd.

ROTTERDAM, 18 Maart (*Aneta.*) De Blue Star Line treedt toe tot de Oost-Aziatische scheepvaartconferentie, waarmee de tarievenconcurrentie beëindigd is.

De Rubbermarkt.

(*Van de Ned. Ind. Ver. voor den Rubberhandel*).

Marktnoteeringen.

Datum	Londen std.sheet	N.-York std.sheet	S'pore std.sh.	S'pore Med. blankets.	Java Std. crepe
9 Maart	—	—	—	—	—
10 „	7 9/16	15 1/8	25 3/4	22 1/2	40 1/2
11 „	7 3/8	14 3/4	25 1/2	22 1/2	40
12 „	7 1/2	14 7/8	25	21 3/4	39 3/4
13 „	7 1/2	14 3/4	25 1/4	22 1/4	39 1/4
14 „	7 3/8	14 3/4	24 3/4	22	39 1/4
15 „	7 3/8	14 3/4	24 1/2	—	38 3/4

Buitenlandsche Markt.

De buitenlandsche markten waren kalm, aan het einde van verslagweek lusteloos gestemd met achteruitloopende prijzen.

De stand van de voorraden in Engeland vergeleken bij de vorige week, was als volgt:

	Londen	Liverpool	Totaal
8 Maart '30	66.418	20.727	87.145
1 „ „	64.390	20.695	85.085
Toename	2.028	32	2.060
Afname			

Java Markt.

De prijzen konden zich niet houden op het openingspeil en liepen ongeveer 1 1/2 cent per 1/2 Kg. terug. De omzetten bleven beperkt.

De Vereeniging registreerde contracten over ongeveer 323 tons.

Statistiek.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek verstrekt de volgende voorloopige uitvoercijfers over de maand Februari 1930:

Java en Madoera totaal 7.011 tons
latex 82 „

De Ford-productie.

De Ford Motor Co deelt mede dat de wereldproductie van Ford-auto's en vrachtwagens in 1929 klom tot 1.951.092.

Dit beteekent een vermeerdering van de productie met 1.132.358 stuks of 138 pct. meer dan de productie van 1928.

Van de productie in 1929 werden 1.709.945 wagens in de Vereenigde Staten gefabriceerd, 87.796 door de Ford Motor Co. of Canada. Ltd. en 153.531 in andere buitenlandsche fabrieken.

Mijnbouw-Rapporten.

Simau.

Gedurende de week van 9 tot 15 Maart '30 werden te Lebong Tandai 1611 ton erts vermalen van gemiddeld 11,3 dwts goud per ton en 115,— dwts zilver per ton.

Redjang-Lebong.

Gedurende de week van 9 tot 15 Maart '30 werden te Lebong Donok 1960 ton erts vermalen van gemiddeld 5,8 dwts goud per ton en 37,— dwts zilver per ton.

Amerikaansche Rubberstatistiek.

Het *Verbruik* voor de maand Februari 1930 bedroeg 32 700 ton tegenover 36 700 ton gedurende Januari 1930 en 41 600 ton gedurende Februari 1929.

De *Voorraad* op 28-2-30 was 131 700 ton, vergeleken met 120 600 ton op 31 Januari l.l. en 90 100 ton op 28 Februari 1929.

Een hoeveelheid van 63 400 ton was op weg naar Amerikaansche havens per 28 ult., vergeleken met 61 900 ton op 31 Januari l.l. en 63 800 ton op 28 Februari 1929.

De Theemarkt.

(*Van Dunlop & Kolff*).

BATAVIA, 17 Maart 1930.

Sedert ons laatste rapport is deze markt flauwer geworden en toont neiging nog meer te verslappen; zeer weinig zaken kwamen tot stand.

De geringe hoeveelheid zaken die gedaan werden, bepaalde zich practisch tot ordinaire en medium gebrokens en tot B.O. Pekoes met goeden schenk en kleur.

De vraag naar bladsoorten was gering.

Er zijn weinig afdoeningen te vermelden in termijnzaken.

Kwaliteit: — Toont dikwijls achteruitgang.

Noteeringen: — Zijn nominaal (Inferieure kampong-thee en roodachtige soorten zijn niet genoteerd).

O.P. Finest	70—77
O. P's good medium to good	58—68
O.P.'s ordinary to medium	50—56
P's „ „ good	40—54
P.S. & S. „ „ „	30—48
Dust & Small Fings ordn. to md.	20—28
B.O.P. Finest	70—80
B.O.P.'s good medium to good	46—65
B.O.P.'s ordinary to medium	36—44
B.P.'s „ „ „	33—42
B.T. „ „ „	28—35
P.F. „ „ „	26—34

Wisselkoers. 3 m/s documents—Amsterdam 98 1/2—London 11,95—Amerika 244 3/4.

Vracht. Amsterdam f 30,—per M3.—London f 31,—per M3.—N.-York f 32,5 per M3.—S. Frisco f 30,— per 40 F.C.

London veilingen:

Britsch Indië 10 3-'30: Ongeveer 1/4 d. duurder.

17-3-'30: Onveranderd.

Java 13 3-'30: Zie onderstaande noteeringen.

Op 20 dezer zal te Amsterdam een veiling worden gehouden.

Londen-Noteeringen.

		19-12-29	9-1-30	16-1-30	23-1-30	30-1-30	6-2-30	13-2-30	20-2-30	27-2-30	6-3-30	13-3-30
Good tippy	B.O.P.	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1
Medium	B.O.P.	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3 1/4	1/3	1/3 1/4	1/3 1/2	1/4	1/4	1/4	1/4 1/4	1/4 1/2
Ordinary	B.O.P.	9 3/4	9 1/4	8 3/4	8 3/4	8 1/2	8 1/2	9	9	9 3/4	10 1/2	10 1/4
Medium	B.P.	9 3/4	9 1/4	8 3/4	8 3/4	8 1/2	8 1/2	8 3/4	8 3/4	9 1/4	9 3/4	9 3/4
Ordinary	B.P.	8 1/2	8 1/2	8	8	7 3/4	7 1/2	7 3/4	8	8 1/2	9	9
Good tippy	O.P.	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/3	1/3
Medium	O.P.	1/1	1/-1/2	1/-1/2	1/-	1/-	11 3/4	11 3/4	11 3/4	11 3/4	1/-	1/-
Ordinary	O.P.	10 1/2	10 1/4	10 1/4	10	10	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4	9 3/4
Good	P.	10 1/4	9 3/4	9 1/2	9 1/4	9	8 3/4	8 3/4	8 3/4	8 3/4	9	9
Ordinary	P.	9	8 1/2	8 1/4	8	8	7 3/4	7 3/4	7 3/4	8	8	8
Medium	P.S.	9 1/4	9	9	8 3/4	8 1/2	8 1/4	8 1/4	8 1/2	8 3/4	8 1/4	8 3/4

PRIJZEN OP JAVA.

(*Van het Centr. Kantoor voor de Statistiek*).

Bij de berekening der indexcijfers zijn de prijzen van 1913 gesteld op 100. Aangezien op het tijdstip van het verschijnen der maand-statistiek meermalen nog eenige gegevens ontbreken, dienen verschillende cijfers van de laatste maand als voorloopig te worden beschouwd.

Groothandel.

Groothandelsprijzen zijn opgenomen tot en met Januari 1930.

De groothandel is gesplitst in *invoer* en *uitvoer*.

De reeks der invoerartikelen omvat 72 artikelen en is onderverdeeld in 5 groepen.

Het indexcfer van de groep textiele goederen bleef ongewijzigd 170.

Van de groep levensmiddelen was de prijs van Rangoon rijst hooger en van enkele andere artikelen een fractie lager. Het indexcijfer bleef onveranderd 147.

Ook het indexcijfer van de groep metalen ad 139 en dat van de groep chemicaliën en verfstoffen ad 140 behoefde niet gewijzigd te worden.

Het indexcijfer van de groep diversen daalde met een punt tot 159. Enkele prijzen waren een fractie lager. Het indexcijfer van den geheelen invoer bleef ongewijzigd 153.

Uitvoer.

De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. Niet één product is in Januari ten opzichte van December in prijs gestegen. De indexcijfers van 4 producten, n.l. katjangolie, cacao, copra en koehuiden bleven in Januari constant. De zestien overige producten zijn meer of minder sterk in prijs gedaald.

De grootste prijsdalingen werden geconstateerd bij: citronella-olie, waarvan het indexcijfer daalde van 76 in December tot 64 in Januari; het indexcijfer voor djarakpitten daalde in de zelfde maanden van 145 tot 132; dat voor kapok van 131 tot 116 en mais (in de tweede hand te Batavia) van 219 tot 185.

Het indexcijfer voor den geheelen uitvoer bedraagt 105 tegen 111 in December en 120 in November. De val van het indexcijfer met 15 punten in twee maanden tijds is opmerkelijk.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer te samen daalde van 144 tot 143

Kleinhandelsprijzen.

De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong omvat de prijzen van 40 verschillende verbruiksartikelen, verdeeld in een groep van inheemsche en een groep van uitheemsche artikelen, en is zoo samengesteld, dat de inheemsche en uitheemsche groep geheel parallel zijn.

Het indexcijfer van de serie inheemsche artikelen steeg met 3 punten tot 166 in Februari.

De prijzen van varkensvleesch waren hooger in verband met de feesten, die op het Chineesch Nieuwjaar plegen te volgen.

De prijs van kippeneieren bedroeg f 0,76 per 10 stuks tegen f 0,66 in de vorige maand. De hoogere eieren-prijs moet mede worden toegeschreven aan de Lebaran.

Het indexcijfer van de serie uitheemsche artikelen bedroeg 145 tegen 146 in Januari.

Het indexcijfer van den geheelen kleinhandel, in- en uitheemsche artikelen te samen, bedroeg 155 tegen 154 in de vorige maand.

Pasarprijzen.

De tabel voor pasarprijzen omvat de gemiddelde prijzen van 119 pasars op Java en Madoera van een reeks voedingsmiddelen van de Inheemsche bevolking. De prijzen van padi en beras zijn in Januari 1930 ongeveer even hoog als in December 1929.

De mais-prijzen zijn aanzienlijk gedaald; bedroeg de prijs in December voor mais No. 1 nog f 6,09 per picol, in Januari daalde de prijs tot gemiddeld f 5,53.

De prijzen van cassave, gaplek, bataten en katjang kedelee waren daarentegen in Januari hooger dan in December daaraan voorafgaande.

De prijs van cassave No. II bedroeg f 1,55 per picol in Januari tegen f 1,46 in December, bataten No. II f 1,54 per picol tegen f 1,33 in de voorafgaande maand.

Kosten van het levensonderhoud.

In twee tabellen zijn „gewogen" indexcijfers geplubliceerd voor de duurte van de voornaamste kosten van het levensonderhoud van Europeanen en Inlanders respectievelijk tot en met Februari en Januari. Dit is een berekening, waarbij verschillende, voornamelijk voedingsartikelen, al naar hun belangrijkheid voor het huishouden medewerken.

De kosten voor levensonderhoud van Europeanen betreft een Europeesch gezin in West-Java en berust op de stedelijke kleinhandelsprijzen. De kosten van levensonderhoud van de Inlandsche bevolking betreft de Inlandsche bevolking op Java en berust op de pasarprijzen.

Het indexcijfer voor de kosten van eenige belangrijke levensbehoeften van een Europeesch gezin steeg in Februari met 1 punt tot 162 door de hoogere prijzen voor eieren. Het indexcijfer van de kosten van eenige belangrijke levensbehoeften der Inlandsche bevolking op Java en Madoera bleef onveranderd 168.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	17 Mrt.	18 Mrt.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	12	verk. 12 3/8 nom.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	15 3/8	verk. 15 3/4 ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	11 5/8	verk. 12 1/8 ged.

Naamlooze Vennootschappen.

Bij G.B. is bewilliging verleend op de akte van oprichting der te:

— Ampenan (Bali en Lombok) gevestigde N.V. „N.V. Handel Maatschappij Go Sien Tjong".

— Cheribon gevestigde N. V. „N. V. Autohandel en Reparatie-inrichting van Rijn".

— is bewilliging verleend op de wijziging van de:

— artikel 5 van de statuten der te Soerabaja gevestigde N. V. „Bouw- en Handel Maatschappij Plantius XIV".

— artikel 4 van de gewijzigde statuten der te Batavia gevestigde N. V. „Straits und Sunda Sundikat's Administratiekantoor".

— artikelen 2, 5, 6, 8 t/m 12, 14 en 16, de vervallen verklaring van artikel 7 en de vernummering van de artikelen 8 t/m 23 in 7 t/m 22 van de statuten

Radio-Nieuws.

Programma's.

Phohi (*16.88*).

Woensdag 19 Maart 1930.

(Twee uur zending).

Groot symphonie orkest onder leiding van Jaap Spaanderman.

Ouverture „Iphigenia in Aulis" Gluck.
Aria van Gluck.
Soliste mevr. Julie de Stuers, Zang.
Symphonie mit Hornsignal Haydn.
Aria uit „Titus" Mozart.
Soliste mevr. Julie de Stuers, Zang.
Adagio uit de symphonie van Gustav Mahler
Voor orkest
Lieder van Gustav Mahler.
Soliste mevr. Julie de Stuers, Zang.
Phohi Trio. Bestaande uit de heeren:
Loe Cohen, Viool.
Wim Amende Cello.
Daaf Wins Piano.
Trio van Mozart.

Batavia. (*75 M*)

Woensdag, 19 Maart.

van 7— 9 Klassieke Muziek.
9—10 Bulgarian Trio „Haidutot," van Maison Versteeg.

No. 1. Entführung aus dem Sarail Mozart.
2. Andante de la symphonie Espagnole Lalo.
3. Iris „Opera" Mascagni.
4. Still der Garten schlief ein Baron Bebé.
5. Petite Serenade Scassola.
6. Indisches Ballet aus der Oper „Lakme" Delibes.

Donderdag, 20 Maart.
van 7—8,30 Muziek Hotel der Nederlanden.
8.30—10 Dansmuziek.

Bandoeng. (*58 M.*)

Woensdag 19 Maart '30.

Klassiek concert te geven door Marcel Hammerschlag's Kwartet op Woensdag: 1. Fantaisie aus der Oper „Oberon", Weber. 2. „Träume," Wagner. 3. Fantaisie aus der Oper „Die toten Augen," D'Albert. 4 „Elegie," Antzeff. 5. Fragmente aus der Oper „Der Rosenkavallier," Strauss. 6. Fantaisie aus „Coppelia," Delibes.

*

Het versterkt Homann-orkest onder leiding van den heer G. Reverger aanvang 7¼ uur, geeft het volgende concert (Lobby): 1. Martha, Ouverture, Flotow. 2. Eva, Walzer, Morena. 3. La Bohème, Fantaisie, Puccini. 4. Mélodie, Rachmaninow. 5. Skandinavische Suite, Frederiksen. I. a.d. Berge. II. a.d. Lande. III. Einzug der Wikings. IV. Troll-Tanz. 6. Die Herzogin von Chicago, Potpourri, Kalmann.

Donderdag 20 Maart '30.

Het versterkt Homann-orkest onder leiding van den heer G. Reverger aanvang 7¼ uur, geeft het volgende concert (Zaal): 1. Unter dem Friedensbanner, Marche, Blankenburg. 2. Luna, Walzer, Lincke. 3. Scènes provençales, Cazaneuve. 4. Sogno, Song, Tosti. 5. Cavalleria Rusticana, Trio, Mascagni. 6. Venise, Esquise, Popy. 7. Golden Rod, Intermezzo, Kinilley. 8. Finale.

Soerabaja.

Woensdag.
Goldberg 12— 1.30 Lunchuurtje.
6— 8 Polydorprogramma.

Donderdag.
R.T.B. Soer. 12— 1 Lunchuurtje.
S.R.V. 7— 9 Piano concert de Lucia.

---

der te Soerabaja gevestigde N.V. „N.V. Patels Pakhuizen Maatschappij".

—artikelen 1, 5 t/m 8 en 19 van de statuten der te Bandjermasin gevestigde N.V. „The Dutch Borneo Rubber Industry Company Limited", thans genaamd „Nomura Oost-Indische Cultuur Maatschappij".

Bij G.B. is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 7, 11 en 17 van de statuten der te Soerabaja gevestigde N.V. „Vereenigde Jodium Fabrieken".

— Batavia (West-Java) gevestigde N.V. „Handel en Bouw Maatschappij Tjhang Siak Lian" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

— Waroe (Oost-Java) „Boerderij, Melk en Veehandel De Landbouw" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst verlengd met 10 jaren.

— Batavia gevestigde N.V. „Handel Maatschappij van Beem en Co" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, andermaal verlengd met 10 jaren.

— Tjamis (West-Java) gevestigde N.V. „Klappaline fabriek en Handel Maatschappij Galoeh" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

— Semarang gevestigde N. V. „Semarangsche Stoomboot — en Prauwenveer" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

— Bandoeng West-Java gevestigde N. V. „Woning Maatschappij Slamat" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

— Pasoeroean gevestigde N. V. „Bouw Maatschappij Han Hoo Tong" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst andermaal verlengd met 10 jaren.

— Batavia gevestigde N. V. „Cultuur Maatschappij Tipar" niet genomen aandeelen, in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

— Batavia gevestigde N. V. „N. V. Boekhandel en Drukkerij G. Kolff en Co" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jarer.

— Bandoeng (West-Java) gevestigde N.V. „Bouw Maatschappij de Poengkoerallee" niet genomen aandeelen in die vennootschap moeten zijn geplaatst, verlengd met 10 jaren.

VOLKSRAAD.

1ste Buitengewone Zitting 1929-1930.

(*Vergadering van Woensdag, 19 Maart 1930.*)

Voorzitter: J.W. Meijer Ranneft.

De Defensie.

De voorzitter opent de vergadering. Aanwezig zijn de Regeerings-Gemachtigden voor Oorlog, Marine en Algemeene Zaken.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van de suppletoire begrooting betreffende de uitvoering der defensie grondslagen.

Oetoyo.

De heer Koesoemo Oetoyo begint met de kostenverdeeling. De M. v.A. heeft een spoedige indiening van het wetsontwerp voor die verdeeling in uitzicht gesteld. Het ontwerp zal voor advies aan den Volksraad worden gezonden, maar dan is wijziging van het principe moeilijk. Spr. wil er daarom thans reeds over spreken.

Hij wijst op de omstandigheid dat een onafhankelijke staat voor zijn eigen verdediging moet zorgen en ten volle moet betalen.

Dit is echter hier allerminst het geval. Het volk heeft niets te verdedigen en kan hoogstens verplicht worden een politie-leger en politie-vloot te onderhouden.

Maar dit acht spr. toch niet doorvoerbaar. Van Nederland kan niet geëischt worden alle militaire en maritieme lasten boven die van een politieleger en vloot te betalen.

De derde oplossing, verdeeling van die kosten tusschen Nederland en Indië, acht spr. de beste.

Spr. becijfert het aandeel dat Nederland aan de Indische schatkist zou dienen te betalen op 21 millioen, zijnde de helft van het verschil tusschen de Ind. begrooting en de totale kosten met inbegrip van de militaire pensioenen.

Een andere kostenverdeeling zou kunnen uitgaan van het principe dat elk deel van het rijk voor zijn eigen rust en orde zou moeten zorgen. Voor de landmacht zou dit volgens spr. voor Indië 6 millioen moeten bedragen of wel de helft van wat thans wordt opgebracht. De marineuitgaven kan spr. in dit verband niet berekenen.

Dan behandelt spr. de extra-uitgaven voor de luchtvaartafdeeling voor Balikpapan en Tarakan. Hij vraagt de regeering cijfers over de verdere kosten van die verdediging. Indien die totale kosten te hoog zouden zijn in verhouding tot de waarde van die punten voor het land, dan zou spr. ze niet willen verdedigen en zich willen bepalen tot vernietiging bij ernstige bedreiging.

Wat de militie betreft merkt spr. tegen den heer Monod de Froideville op, dat wanneer deze er in zou slagen de bloem der Nederlandsche jongelingschap over te halen voor soldaat te teekenen, de Indonesische jeugd ongetwijfeld dat voorbeeld zou volgen. Tot zoolang acht spr. dienstplicht voor de Inheemschen de beste oplossing.

Soeangkoepon.

De heer Soeangkoepon is bingoeng geworden van alle redevoeringen die hij heeft gehoord over de defensie.

Hij vraagt of het een plicht is van de bevolking om haar land te verdedigen. Het antwoord luidt: zij is de bezitster van dit land en aldus rust op elken Inlander de plicht om deze gewesten te verdedigen tegen aanvallen van buiten.

Men moet die bevolking dus mobiel maken.

En wanneer geheel het volk achter de regeering staat, zal een vijand zich wel tweemaal bedenken alvorens een aanval te wagen. Maar dit kan alleen door militaire dienstplicht.

Zooals de toestand nu is, zal de bevolking bij een inval zich moeten bepalen tot lijdelijk toezien en wellicht zelfs gedwongen kunnen worden tot mee optrekken tegen de Nederlanders.

Zonder de hulp van de Inlandsche bevolking acht spr. een verdediging van het land ondenkbaar.

Spr. bepleit dus de spoedige invoering van een Inheemsche militie. Slechts dan kan spr. aan het defensieplan zijn steun geven.

Helsdingen.

De heer Van Helsdingen verklaart waarom hij voor de beide eerste moties is.

Spr. wijst dan op den plicht en het recht van de overheid om het land te verdedigen.

In de grondslagen heeft de overheid erkend, dat daar naast voor haar ook bestaat de plicht om de andere vitale belangen niet te verwaarloozen.

Spr. bestrijdt in dat verband de terminologie in de grondslagen ten aanzien van de volkengemeenschap en den Volkenbond.

Dan behandelt spr. de financieele zijde van de zaak. Hij komt tot de conclusie dat voor een „grootsch opgezette" vloot alleen de aanschaffingskosten 300 millioen zouden bedragen en de exploitatie er van tientallen millioenen. Dat gaat ver boven onze financieele draagkracht. Toch komen die militairistische verlangens ook tot uiting in het afdeelingsverslag. Spr. waarschuwt daartegen.

Waarom wordt in de doelstelling niet gesproken over zulk een grootsch opgezette verdediging? Omdat we deze onmogelijk kunnen betalen.

Spr. meent dat het onverantwoordelijk zou zijn meer uit te geven voor de defensie dan we thans reeds doen. Zoo als de regeering erkent, wordt de doelstelling bepaald door de financieele draagkracht.

Spr. heeft echter ook tegen de doelstelling in de grondslagen ernstige bezwaren.

Hij meent dat er in de betrekkelijke bepalingen van het Volkenbondsverdrag geen sprake meer is van de neutraliteitsverdediging. Er is in de laatste jaren op internationaal gebied zooveel veranderd, dat het beroep van de Regeering op andere, vroegere verdragen geen zin meer heeft.

Op 24 Juni 1929 is immers het beroemde Kellogg-pact in werking getreden. In de considerans wordt gezegd, zegd, dat slechts met vreedzame middelen een geschil mag worden opgelost Er is dus geen sprake meer van de oude neutraliteits-gedachte. Het pact is nu door 56 staten aanvaard.

De nog niet aangesloten staten hebben zich bovendien reeds bereid verklaard tot aansluiting. Slechts Argentinië en Brazilië hielden zich tot nog toe afzijdig.

Hiermede is een funtamenteele verandering gebracht in de verhouding tusschen de naties ten aanzien van oorlog en neutraliteit.

De neutraliteit is met het Kelloggpact volkomen verdwenen. Dit is o.a. ook de meening van de Britsche regeering en vooraanstaande staatslieden van andere landen. Spr. toont dit met verschillende uitspraken aan.

De doelstelling van het opperbestuur klopt dus niet met de bestaande verdragen.

Verder betwijfelt spr. dat de grondslagen, zooals ze later zijn verduidelijkt, ter kennis van den Minister van Buitenlandsche Zaken zijn gebracht.

Spr. wenscht ten slotte die grondslagen te gieten in den vorm van een wetsontwerp en dat ze weer „op de helling" worden gebracht, alvorens te worden behandeld.

Spr. bestrijdt vervolgens den heer De Dreu en diens betoog voor eenzijdige nationale ontwapening. Hij acht het denkbeeld onsympathiek en zelfs onzedelijk. Klaploopen is daarvoor nog een zwak woord. In verband met het lidmaatschap van den Volkenbond is een weermacht als aandeel in de internationale politiek van den bond bovendien noodzakelijk. Spr. acht overigens het argument dat zulk een weermacht ons als bondgenoot in een oorlog aantrekkelijk zou maken en ons dus juist in den strijd zou meeslepen, een ernstig man onwaardig.

Dan bestrijdt spr. het denkbeeld om alle olievoorraden maar te vernietigen zonder ons vooraf te verdedigen. Dat zou een kapitaalsverlies beteekenen van tientallen millioenen, welke de regeering zou moeten vergoeden, behalve nog de indirecte schade van derving aan belastingen, verlies van broodwinning voor velen, etc. Spr. vraagt de regeering hoe groot die schade in totaal wel zou zijn.

Ten slotte wenscht spr. den Volkenbondsraad om advies te vragen ten aanzien van onze weermacht, waarbij de regeering tevens den finacieelen toestand zou moeten blootleggen en tevens wijzen op het vele dat hier voor de ontwikkeling van land en volk moet worden gedaan.

Mr. Fruin.

De heer Fruin bespreekt eerst de staatsrechterlijke kwesties. Spr. is van meening dat de gevolgde weg voor het aangeven der richtlijnen niet in strijd is met de grondwet, noch met art. 91 van de Ind. Staatsregeling. In de grondwet is aan de Kroon de bevoegdheid — en niet de plicht — verleend om zulke maatregelen bij de wet of alg. maatregel van bestuur te regelen. De Kroon is dus vrij om dit ook op andere wijze te doen.

Wel geeft vaststelling bij de wet eenige meerdere vastheid. Maar aan den anderen kant komt de soepelheid in gevaar. Ook in Nederland bestaat voor de defensiegrondslagen geen wet. Er is dus geen reden om dit hier wel te doen.

Nu wil de heer Kiès de uitvoering, intusschen laten doorgaan, zonder vastgestelde grondslagen. Dit acht spr. ongewenscht, omdat men toch graag de consequenties van die eerste uitvoering wil nagaan.

Met de doelstelling, handhaving van orde en rust, gaat spr. geheel accoord.

Het tweede deel van de doel-omschrijving acht spr. echter minder gelukkig. Zij brengt verwarring, zooals uit de redevoeringen van de heeren De Dreu en Van Helsdingen.

Spr. wijst in dit verband op de inconsequentie van den laatsten, die de neutraliteits-handhaving door de weermacht als niet bestaande beschouwt en dus ook die weermacht als onnoodig moest beschouwen.

Wat het ideaal van ontwapening betreft, zegt spr. dat de anderen daarmee maar moeten beginnen.

Spr. bestrijdt de uitdrukking „Volkengemeenschap" in de grondslagen. Zoo'n gemeenschap bestaat slechts in los verband.

Hij wijst dan op de kans dat wij met een behoorlijke weermacht in oorlogstijd de balans naar de eene of de andere zijde zouden doen overslaan. Dit zou sterk preventief werken.

Wat de financieele draagkracht betreft, zou spr. verder willen gaan, meer willen besteden, dan de regeering wenscht.

Van een noemenswaardig accres van 1925 tot 1930 in de landsmiddelen is geen sprake en in 1931 en 1932 zal men heel waarschijnlijk voor een tekort staan.

(*Wordt vervolgd*).

LEGER EN VLOOT.

Examens Hoogere Krijgsschool.

Voor het examen Hoogere Krijgsschool, waar voor de infanterie vijf plaatsen open waren, hadden zich vijf candidaten aangemeld. Geslaagd zijn de luitenants Giebel, Kooper en Gerssen. Voor de artillerie was één plaats open. Van de drie candidaten zijn geslaagd de luitenants Schaafsma en Van der Ende. Voor de cavalerie is één plaats en voor de genie één plaats open. Daarvoor zijn geen candidaten. (Aneta).

Mutaties der Infanterie.

Aan den luitenant kolonel der Infanterie R. Legger is wegens zesjarigen onafgebroken dienst in Nederlandsch-Indië acht maanden verlof naar Europa verleend, ingaande 1 Januari 1931.

RECHTZAKEN.

Schuldig Douane-ambtenaar.

Gisteren stond voor den Raad van Justitie alhier terecht J.C., douanecommies, wonende te Meester Cornelis, die als douane-ambtenaar te Selakau, Pontianak, valschheid in geschrifte heeft gepleegd en aannemen van giften, wetende dat deze hem gedaan werden teneinde hem te bewegen om in strijd met zijn plicht in de uitoefening zijner bediening iets te doen.

Geëischt werd een jaar en zes maanden gevangenis.

Uitspraak Dinsdag a.s.

Verbeterd Vonnis.

Het vonnis van den raad van Justitie te Soerabaja, waarbij de beklaagde P. D. van der Harst, oud 16 jaren, wonende te Malang ter zake van het aan zijn schuld den dood van een ander te wijten hebben veroordeeld werd tot een voorwaardelijke straf van 1 maand gevangenis, is in revisie bij arrest van het hooggerechtshof verbeterd met bevel dat beklaagde aan zijn ouders zal worden teruggegeven zonder toepassing van eenige straf.

Preventief gezet.

Ramakers van Praag, de verdachte van de vermelde verduistering bij de Gas Mij. te Soerabaia, is in preventieve hechtenis gezet. (Aneta).

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 18 Maart.

Ned. ss. „Laertes" gez. Huizing, van Glasgow en Padang, agt M/Watson.

Eng. ms. „Silverpalm" gez. Morgan, van New-York en Pamanoekan, agt. Hadden Co.

Eng. ss. „Franconia" gez. Britten, van N.-York en Cape St Jacques, agt. M/Watson.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Padang, agt. K.P.M.

Duitsch. ss. „Amasis" gez. Bradheiing, van Semarang, agt. Muller Co.

N.I. ss. „Tjisaroea" gez. Pals, van Amoy Hongkong agt. J.C.J.L.

Duitsch. ss. „Halle" gez. Deslonde, van Hamburg en Padang, agt. Muller Co.

Vertrokken 18 Maart.

Ned. ss. „Tjikandi" gez. de Jonge, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Makasser, Balikpapan en China.

N.I. ss. „Bintoehan" gez. Stute, naar Bandjersin via kustplaatsen.

Noorw. ss. „Bessa" gez. Alsen, n/Manila.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, naar Makasser via kustplaatsen.

N.I. ss. „de Eerens" gez. van Grieken, naar Palembang.

Ned. ss. „Jacatra" gez. Jansen, n/Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja.

Ned ss. „Talang Akar" gez. van Gogh, naar buiten.

Rotterdamsche Lloyd.

ms. „K. Baroe" 18 dezer uit Makasser kustreis.
ss. „Garoet" 18 dezer te Soerabaja kustr.
ss. „Slamat" 18 dezer uit idem.
ss. „Tapanoeli" 18 dezer uit Balikpapan kustreis.
ss. „Sitoebondo" 19 dezer te Priok kustr.
ms. „K. Gedeh" 18 dezer uit Suez thuisr.
ss. „Gorontalo" 18 dezer uit T/Betong id.
ms. „Sibajak" 18 dezer uit P/Said uitr.
ms. „K. Tjandi" 18 dezer te Priok id.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Pr. Juliana" 18 dezer te Semarang kustreis.
ss. „Kambangan" 8 dezer te Semarang kustreis.
ss. „Rotti" 19 dezer uit Pekalongan kustr.
ss. „Madoera" 19 dezer te Soerabaja id.
ss. „Riouw" 18 dezer uit Singapore 20 dezer verw. Priok 12 u. n/m uitreis.
ms. „P. Bras" 18 dezer te Amsterdam thuisreis.
ss. „Joh. de Witt" 19 dezer uit Priok thuisr.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Breedijk" 18 dezer uit Tjilatjap kustr.

Java New-York Lijn.

ss. „Karimoen" 17 dezer te New-York.
ss. „Simaloer" 17 dezer uit Penang.

Java Bengalen Lijn.

ss. „Medan" 17 dezer uit Rangoon 27 dezer verw. Priok.
ss. „Borneo" 18 dezer te Semarang.

Stoomvaart Mij. „Oceaan".

ss. „Melampus" vertr. 9 dezer van Europa verw. 12 dezer te Batavia (uitreis).
ms. „Phrontis" vertr. 15 dezer van P/Said verw. 29 dezer te Padang (uitreis).
ss. „Eurydes" vertr. 14 dezer van P/Said naar Europa (thuisreis).

Java China Japan-Lijn.

ss. „Tjisalak" vertrok 18 dezer van Soerabaja via Makassar en Balikpapan naar Hongkong.
ss. „Tjimanoek" vertrok 18 dezer van Dalney naar Amoy.
ss. „Tjisondari" vertrok 18 dezer van Hongkong.

LAATSTE BERICHTEN.

Kollontay.

'S-GRAVENHAGE, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*) J.W. Albarda (*s.d.a.p.*), heeft schriftelijke vragen tot minister Beelaerts van Blokland en minister Donner gericht waarom Kollontay een pasvisum is geweigerd.

Engelsch-Fransche Marine-overeenkomst.

BERLIJN, 18 Maart (*Aneta-Radio*). Berichten uit Londen aan de bladen melden dat een Engelsch-Fransche marine-overeenkomst tot stand zal komen, doordat Engeland het Fransche standpunt aanvaardt dat de geoefende reserves niet opgenomen moeten worden in de internationale overeenkomst tot beperking van de bewapening.

De Rubber-groeven van Edison.

FORT-MYERS, 18 Maart (*Aneta-Reuter*). Thomas Edison, die zijn krachten besteedt aan de oplossing van het probleem om rubber te fabriceeren uit de gulden-roede plant, deelde aan vertegenwoordigers van de pers mede dat de Vereenigde Staten na een jaar of vijf een bruikbaar rubbergewas zullen hebben.

Edison zeide: „Wij hebben een soort gulden-roede gevonden welke tien voet boven mans-hoogte groeit en welke na kruising 8 pct. goede rubber zal voortbrengen."

Vermeldenswaard is dat Henry Ford onlangs een groote plantage in Georgia gekocht heeft voor Edison.

De grootste Bank van Amerika.

NEW YORK, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De fusie van de Chase National Bank, de Equitable Trust en de Interstate Trust is tot stand gekomen.

Jacob Plugger. †

Men seint ons uit 's-Gravenhage dat de oud-hoofdadministrateur van de Serdang Tabak Mij., Jacob Plugger, is overleden.

M. H. A. de Rooy.

De heer M.H.A. de Rooy, agent van de Javasche Bank te Soerabaia, viert morgen in intiemen kring zijn 25-jarig ambtsjubileum. (Aneta).

De „Kortenaer".

Aneta meldt ons uit Soerabaja:

De *Kortenaer* is hedenochtend om tien uur binnengeloopen. Er was groote belangstelling vooral van de zijde der marine.

De bemanning van drie binnenliggende jagers stond aangetreden.

In den loop van den dag zullen officieele bezoeken plaats hebben.

Vrijdag heeft een receptie plaats bij den marine-commandant.

Ongewenschte Elementen.

Hier ter stede zijn dezer dagen twee Chineezen aangehouden, die, naar men vermoedt, in contact staan met de communistische centrale te Singapore en naar hier gezonden zouden zijn om een communistische afdeeling te stichten.

Verschillende documenten werden op hen bevonden, die thans onderzocht worden.

Indien de vermoedens tegen beide heeren juist zijn, zullen ze met den meesten spoed naar China teruggezonden worden, hetgeen een zware straf voor hen beteekent, daar de Nationale Regeering strenge maatregelen tegen communisten neemt.

De heeren communisten hebben overigens weder een klein bewijs gekregen voor het feit dat Nederlandsch-Indië hun thans weinig kans biedt door het intensieve werk van den Nederlandsch-Indischen inlichtingsdienst.

Prauw met vijf Menschen vergaan.

Vermoedelijk Zaterdagavond is nabij Poeloe Mandalika een zeilprauw (lichter, bestemd voor het vervoeren van suiker van de suikerfabriek Pakkis, getuigd als gaffelschoener) met vijf opvarenden vergaan, seint Aneta uit Semarang. Het wrak is drijvend gevonden. Aan het hoofdkantoor voor de scheepvaart is het ongeval gerapporteerd.

Een Brand van zeven Ton.

De *Sumatra Post* meldt dat hedennacht om half twee brand uitbrak in een Chineesch arangwinkeltje te Tandjong Balei, tengevolge waarvan ongeveer 120 pintoe's totaal zijn afgebrand. Er zijn tweehonderd dakloozen. Persoonlijke ongelukken hadden niet plaats. De schade wordt op 6 à 7 ton geraamd. De oorzaak van den brand is niet bekend. (Aneta).

Drama in de Desa.

Uit Rangkasbetoeng meldt men ons, dat de veldpolitie aldaar een moordzaak in onderzoek heeft, welke naar het schijnt door het betrokken desahoofd werd geheim gehouden, aangezien de dader niemand anders moet zijn dan diens zoon. De mantri politie heeft zich bereids naar genoemde desa, Paroengkoedjang, district Goenoeng Kentjana, begeven om de zaak tot klaarheid te brengen.

Dr. Peltzer.

Wij brengen in herinnering dat dr. Peltzer, de bekende Duitsche athleet, morgenmiddag te halfvijf athletiek-demonstraties zal geven op het B.V.C.-terrein alhier.

Een algemeen Belang in Mr. Cornelis.

De Zusters van den Goeden Herder hebben aangekocht den grond, waarop thans nog staat de voormalige Regentswoning te Mr. Cornelis, met de bedoeling daarop een opvoedingsgesticht voor meisjes te bouwen.

Deze zaak is geheel in handen gegeven van de firma Fermont Cuypers, die zich dus ook voor een bouwvergunning te wenden had tot de Gemeente Mr. Cornelis.

Bij de onderhandelingen bleek spoedig, dat een bouwvergunning zoo maar niet verleend kon worden, omdat er een wegenplan bestond, volgens hetwelk een weg zou worden aangelegd, midden over het perceel heen.

Eerst moest dus het wegenplan zoodanig gewijzigd worden, dat het verleenen van de bouwvergunning mogelijk werd.

Wijziging van het wegenplan nu is in een vergadering van den Gemeenteraad van Mr. Cornelis in het einde van het vorig jaar tot stand gekomen.

Niets stond thans meer het verleenen van de bouwvergunning in den weg, doch niettemin werd zij niet gegeven.

Integendeel: in het begin dezer maand stelde de burgemeester den Raad in geheime vergadering voor, de wijziging weer in te trekken.

De burgemeester verklaarde bij die gelegenheid dat de firma Fermont-Cuypers aanvankelijk had toegezegd, een strook grond van 5.000 M². te zullen afstaan voor den weg, die volgens de wijziging naast het gesticht zou komen.

Nadat de wijziging erdoor was en de bouwvergunning volgens de bouwverordening verleend moest worden, trok de firma Fermont-Cuypers die toezegging, waarvoor overigens geen enkel bewijs bestaat, weer in volgens den burgemeester. En toch zullen de Zusters van den Goeden Herder, aldus de heer Van Doorninck, den grond moeten afstaan, anders is het gemeentebelang geschaad.

De weg die krachtens het ongewijzigde wegenplan aangelegd zou worden zou namelijk volgens de baatbelastingverordening naar het maximum-toelaatbare bedrag op de grondeigenaren kunnen worden verhaald, terwijl het gesticht in geen enkel opzicht gebaat zou zijn met den volgens de wijziging aan te leggen weg en alzoo de voornaamste grondeigenaar niet in de baatbelasting zou kunnen worden aangeslagen.

Nadat de besprekingen over deze kwestie waren geëindigd, werd de vergadering weder openbaar verklaard en de intrekking der wijziging aangenomen.

Men ziet, met hoeveel behendigheid dit alles geschied is. Terwijl de Raad zich opmaakte om na een vermoeiende (men lezen het verslag nog maar eens na!) vergadering huiswaarts te keeren of zich elders wat op te frisschen, stelde de voorzitter plotseling een geheim punt aan de orde.

Herinneren wij ons goed dan verklaarde hij „Eventjes maar heeren, het is zoo afgeloopen!"

Verreweg de belangrijkste kwestie van den avond moest dus aan het einde van de vergadering, toen de heeren reeds „moe" waren, met den „Franschen slag" behandeld worden, zonder dat zij zelfs op de agenda was aangekondigd, om toch vooral geen slapende honden wakker te maken.

Het schijnt dat voorts besloten is, dat de burgemeester de onderhandelingen met de firma Fermont-Cuypers op den ouden voet zal doorzetten, om te komen tot afstand van den grond tegen billijken prijs.

Vermoedelijk zal er hedenavond wel het een en ander gezegd worden over dit geval; de „slapende" raadsleden zijn thans allen, naar wij vernemen, „gealarmeerd".

Het is toch zonderling dat de burgemeester van Mr.-Cornelis nog steeds niet genezen is van den waan, dat tegenover een bouwvergunning afstand van grond, tegen minimale, of in het geheel geen, vergoeding, behoort.

Steeds weer zijn het allerlei ingewikkelde en dure wegenplannen, van de uitvoering waarvan in dezen vorm mogelijk nooit iets zal komen, omdat de Gemeente er voorloopig nog geen geld voor heeft en tegen dat het zoover is wel weer verschillende wijzigingen noodig zullen blijken.

Zelfs voor een werk met liefdadig doel schijnt burgemeester Van Doorninck geen uitzondering noodig te achten.

SCHOOL EN KERK.

Het Christelijk Onderwijs.

'S-GRAVENHAGE, 18 Maart (*Aneta*). De heeren Klein uit Aalten en Polet uit Gouda zijn benoemd tot onderwijzers bij het Christelijk onderwijs, respectievelijk te Magelang en Solo. Zij vertrekken 1 Juni naar hun bestemming.

Art. 177.

Bij G.B. is aan den heer en mevrouw G. E. Fisk, zendelingen der „Christian and Missionary Alliance" te New York, de bijzondere toelating, als bedoeld bij art. 177 der Indische Staatsregeling, verleend tot uitoefening van hun dienstwerk onder de Inlandsche en Chineesche bevolking in de afd. Boeloengan der residentie Zuider- en Oosterafd. v. Borneo.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Eerste Hulp bij Verkeersongevallen.

's-GRAVENHAGE, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Op initiatief van het Roode Kruis is een commissie gevormd voor de organisatie van eerste hulp bij verkeersongevallen op de hoofdwegen.

Oplichterij „en gros".

's-GRAVENHAGE, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Zes directeuren en inspecteurs van de maatschappij voor onroerende goederen „Beider Belang" zijn gearresteerd. Zij worden verdacht van oplichterij met premie-obligaties.

Onze Ingenieurs.

's-GRAVENHAGE, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De Abessynische regeering engageerde de Nederlandsche ingenieurs De Vries en Van Lutsen Burgmaas ten behoeve van de publieke werken aldaar.

De Codificatie-conferentie.

's GRAVENHAGE, 18 Maart. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In het Vredespaleis worden de commissievergaderingen gehouden van de codificatie-conferentie.

Van den voorzitter van den Volkenbondsraad, Zaleski, ontving de conferentie een telegram waarin de conferentie succes wordt toegewenscht.

De conferentie heeft het telegram beantwoord.

Het Zuiderzee-fonds.

's-GRAVENHAGE, 18 Maart. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In de M. v. A. aan de Eerste Kamer betreffende het Zuiderzeefonds toont de minister zich optimistisch wat de kosten betreft.

Hij wenscht dat ten spoedigste voorbereidingen worden getroffen om het Wieringermeer in cultuur te brengen.

Naar Curaçao.

ROTTERDAM, 18 Maart (*Aneta*). De voor Curaçao benoemde troepencommandant Antheunissen vertrekt in April naar West-Indië.

Nederlandsch Professor.

DEN HAAG, 18 Maart (*Aneta*). Uit New York wordt vernomen dat de secretaris van de Nederlandsche Kamer van Koophandel, de heer Van Royen, is benoemd tot hoogleeraar aan de Nebraska-universiteit te Lincoln. (Wij vinden in de nieuwste staatsalmanak de heer Van Aken nog vermeld als secretaris van deze kamer. *Red. Bat. Nieuwsbl.*)

Sorghvliet.

DEN HAAG, 18 Maart (*Spec. Bat Nieuwsblad*). De Tweede Kamer heeft zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming het landgoed Sorghvliet, de schenking van de erven Goedkoop, aanvaard.

De Schurk gegrepen.

EPE, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Een twintigjarige reiziger uit Rotterdam nam in zijn auto een veertienjarig meisje mee. Het kind riep om hulp. Op aanwijzingen van een vrouw, die toevallig passeerde, is de reiziger te Hilversum gearresteerd. Hij bekende oneerbare bedoelingen te hebben gehad.

De Boycot van Russisch Graan.

AMSTERDAM, 18 Maart (*Aneta*). Het *Handelsblad* verneemt uit Moskou:

De Sovjet-regeering besloot de boycot van het Nederlandsche Landbouw Comité te beantwoorden door de 14.000 ton graan, welke op weg zijn naar Nederland, naar Engelsche havens door te zenden.

Een Chocolade-ei.

SNEEK, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De politie heeft een kievitsei, toegezonden aan de Koningin, in beslag genomen, aangezien het ei met chocolade was gevuld.

De vinder is het slachtoffer van een grap.

CHINA.

De Toestand in het Zuiden.

HANOI, 8 Mrt. (*Aneta-Radio*). De Fransche kanonneerboot die naar Pakhoi was gedirigeerd om het Fransche consulaat en de Europeesche nederzetting te beschermen, nadat de Cantoneesche troepen de plaats hadden verlaten en deze bezet werd door de Kwangsineeschen, zal vervangen worden door de adviesboot *Marne*, die eenige dagen geleden met de kruiser *Waldeck Rousseau* de baai is binnengevallen. Zoolang de toestand in Oost Kwantung onzeker blijft zal het schip daar blijven.

Ondertusschen rukken de Kwangsineesche troepen steeds verder op. Zij schijnen het gemunt te hebben op Tonghing, in de streek van Moncay.

Te Tonghing heerscht een paniekstemming. Talrijke inwoners vluchten op Tonkineesch grondgebied.

De ontvoerde Missionarissen.

HANOI, 18 Maart (*Aneta-Radio*). Men heeft nog steeds geen berichten over het lot van pater Crocq en pater Cayssac, die door de extremisten zijn ontvoerd.

Zij woonden in Taipingfou en Nammon, in de provincie Kwangsi.

BRITSCH-INDIË.

Het lijdelijk Verzet.

Pokken!

BORSAD, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Behalve de pokkenlijders, die te Anand zijn achtergelaten, zijn nu weer **drie vrijwilligers uit den stoet van Gandhi** lijdend aan pokken. Zij worden in een ponniewagen met den stoet meegevoerd.

De stoet van Gandhi is hedenochtend te Napa aangekomen. Vanavond trekken de vrijwilligers door naar Borsad.

Te Borsad heeft de politie uitgebreide voorzorgsmaatregelen genomen. Borsad ligt namelijk in het district waar Vallabhai Patel werd gearresteerd.

De Burgemeester van Calcutta.

RANGOON, 18 Mrt. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Men is begonnen met het onderzoek in de strafzaak tegen Sengupta, die beschuldigd wordt van opruiïng.

Sengupta weigert op de hem gestelde vragen te antwoorden en een borgtocht te storten voor zijn voorloopige invrijheid-stelling.

HET BRITSCHE RIJK.

De Kolenwet.

LONDEN, 18 Maart (*Aneta-Reuter*). De Liberale partij heeft nadrukkelijk medegedeeld zich het recht voor te behouden om naar eigen goeddunken te handelen bij de behandeling en stemming van de kolenwet in derde lezing.

FRANKRIJK.

De „Gazette du Franc."

PARIJS, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De minister van Justitie heeft op verzoek van de crediteuren gelast om Madame Hanau in voorloopige vrijheid te stellen.

Zij wordt beschuldigd van fraudes die in de millioenen loopen. Madame Hanau is onlangs in de gevangenis een hongerstaking begonnen.

HET DUITSCHE RIJK.

De Wet op de Bescherming van de Republiek.

BERLIJN, 18 Maart (*Aneta-Reuter*). De Rijksdag heeft met 265 tegen 150 stemmen in derde lezing het wetsvoorstel aangenomen op bescherming van de republiek.

Bij deze wet wordt bepaald dat samenzweerders tegen het leven van ambtenaren en leden van de regeering gestraft worden, zelfs met dwangarbeid.

Voorts worden gestraft degenen die in het openbaar de republikeinsche vlag, den president of de leden van het kabinet beleedigen. Ook kunnen volgens deze wet vervolgd worden Duitschers, die zich in het buitenland aan bovenstaande misdrijven schuldig maken.

Merkwaardig is dat deze nieuwe wet niet, gelijk de oude wet, de bewegingen van den ex-keizer aan banden legt. De ex-keizer kan nu dus in Duitschland terugkeeren.

Het Liquidatie-verdrag met Polen.

BERLIJN, 18 Maart (*Aneta-Radio*). President Hindenburg heeft heden het liquidatie-verdrag tusschen Duitschland en Polen geteekend.

DE DONAULANDEN.

Het Republikeinsche Leger van Oostenrijk.

WEENEN, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Heden zijn de feestelijkheden begonnen bij gelegenheid van den tienden verjaardag der oprichting van het federale republikeinsche leger van Oostenrijk.

De ministers en het geheele corps diplomatique neemt aan de feestelijkheden deel.

SPANJE.

Na den Dood van Primo.

MADRID, 18 Mrt. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). „Laten de hartstochten zich stilhouden en de geschiedenis spreken", zoo schrijft het conservatieve blad *Epoca* dat zich steeds tegen Primo's dictatorschap heeft verzet. Het blad brengt in herinnering hoe Primo de Rivera Marokko pacificeerde en de hoogste post bereikte. De *Epoca* meent dan ook dat de Koning hem de eer moet bewijzen welke een kapitein-generaal toekomt.

DE VOLKENBOND.

De Tarieven-conferentie.

GENEVE, 18 Maart (*Aneta-Radio*). De tarieven-conferentie is alle moeilijkheden te boven gekomen.

Er is een internationale overeenkomst gesloten waarbij alle bestaande handelsverdragen voor den tijd van twee jaar van kracht blijven.

Oostenrijk, Tschecho-Slowakije en Hongarije hebben de overeenkomst geteekend met de bepaling dat zij onder elkaar mogen onderhandelen over nieuwe verdragen.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marine-conferentie.

PARIJS, 18 Maart (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De terugkeer van Tardieu te Parijs leidde tot verschillende voorspellingen.

Zoo schreven eenige bladen, dat er sprake kan zijn van een verdrag tusschen vier mogendheden, indien Italië niet mede wil werken.

De *Excelsior* schrijft dat een drie-mogendheden-verdrag tusschen Engeland, Japan en Amerika de belangen van Frankrijk niet zal schaden.

Men verwacht dat de conferentie nog een drietal weken zal duren.

Le Temps ontkent dat bij de besprekingen op Chequers ter sprake zou zijn gebracht om de verhouding tusschen de Fransche en Italiaansche vloot op 3 tot 2 vast te stellen.

Veeleer wordt geloofd dat, naar aanleiding van Italië's pariteits-eisch, Frankrijk zich bereid verklaarde om er een nauwkeurig vastgesteld aantal schepen in de Middellandsche Zee op na te houden, terwijl Engeland zich voor deze belofte garant zou stellen.

TOKIO, 18 Mrt. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Terwijl de betrokken ambtenaren het diepste stilzwijgen bewaren over de vooruitzichten of Japan accoord zal gaan met den inhoud van de voorloopige Japansch-Amerikaansche overeenkomst, geeft deze overeenkomst aanleiding tot de meest tegenstrijdige berichten.

Er zijn aanduidingen dat er een diep verschil van meening bestaat tusschen de marine-autoriteiten en het ministerie van buitenlandsche zaken, ondanks de onlangs afgelegde officieele verklaring dat dit niet het geval is.

Semi-officieel wordt medegedeeld dat het ministerie van marine zich sterk verzet tegen de voorgestelde tonnenmaat zoowel van de kruisers uitgerust met 8-inch kanonnen als van de duikbooten. Verzekerd wordt dat de marine „niet van plan is een dergelijk voorstel aan te nemen".

In officieele kringen wordt dit echter vierkant ontkend en verklaard wordt dat dit de persoonlijke zienswijze van eenige marine-officieren is.

Hooge Prijs voor een Ruysdael.

BERLIJN, 18 Maart. (*Speciaal Bat. Nieuwsblad*). Bij de veiling van de collectie Vieweg bracht het Haarlemsch marktvrouwtje van Jacob van Ruysdael 140.000 mark op.

Telegrafisch Nieuws.

Niet naar Rusland terug.

Naar Maandag jl. werd gemeld, zal de Fransche gezant in Rusland Herbette, niet meer naar zijn post terugkeeren. De gezant is momenteel met verlof te Parijs.

Weliswaar worden deze geruchten ontkend, doch zij blijven aanhouden. Een der redenen zou zijn dat Herbette, na het incident dat is voorgevallen bij het aanbieden der Roemeensche nota, geen persona grata meer in Moskou is.

Het Duitsch-Poolsche Liquidatie-Verdrag.

In tegenstelling met de geruchten welke in financieele kringen rondgaan, heeft president Hindenburg Maandag j.l. besloten zijn goedkeuring niet te hechten aan de Duitsch-Poolsche overeenkomst. De kwestie waar het om gaat is, of voor de goedkeuring van deze overeenkomst een gewone Rijksdagmeerderheid voldoende is, dan wel — volgens de grondwet — geëischt wordt dat twee-derde der stemmen zich hiervoor verklaren, daar het hier geldt de eigendoms-rechten van vreemdelingen.

Behalve het advies van de gewone juridische adviseurs werd ook de opinie ingewonnen van professor Anschuetz van de Universiteit te Heidelberg.

Men meldt dat tot de adviseurs ook Simons, de vroegere president van het Hooggerechtshof behoort, alsmede twee professoren van de Berlijnsche Universiteit.

Een Letterkundig Bureau.

De Société des Gens de Lettres richtte opnieuw een letterkundig bureau op, waarvoor Gaston Rageot als president werd verkozen.

Fransche Makelaars-kwestie.

De minister van Financiën ontving Maandag eenige afgevaardigden van de Parijsche beurs-commissie. Deze delegatie verzocht een verandering van de wet van 1916, teneinde de eischen voor de toelating van vreemde en koloniale fondsen te verminderen.

De minister opperde van zijn kant een vermindering van courtage, waartegen de vertegenwoordigers aanvoerden dat zulks niet mogelijk was daar de meeste firma's reeds nu hun onkosten niet konden dekken.

Admiraal Bienaimé.

Maandag j.l. overleed admiraal Bienaimé.

Cablegrams.

The Civil Disobedience.

Borsad, March 18. Addition smallpox case which left behind Anand now three casualties Gandhis volunteers, all accompanying party ponycarriage. Gandhiites arrived Napa this morning and Borsadwarding this evening. Elaborate police precautions at Borsad, which district Vallabhai Patel arrested.

Rangoon, March 18. Trial Sengupta charge sedition opened. Sengupta refused answer questions or be released bail.

The Naval-Conference.

Tokio, March 18. While officials continue extremely reticent regarding prospects Japans acceptance latest terms proposed Japan-American agreement, circulation conflicting reports thereanent, appear indicate strong difference opinion between navallers and fornoffice despite recent official assertions contrary. Semiofficial statement emanating navyoffice takes strong exception to proposed strengths, both eightinchers and submarines. Asserts „navy by no means accepts such proposal". Enquiries official sources however forthbrought flat denial this represenst anything moren personal view certain officers.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

On erw. en Eeredienst.

Aangewezen: als lid tevens voorzitter van de commissie voor het in de maanden April, Mei en zoonoodig Juni 1930 te Soerabaja af te nemen examen ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es); J. Lantinga, inspecteur van het westersch lager onderwijs in het 6de ressort te Soerabaja;

als lid van de in artikel 1 van dit besluit bedoelde commissie:

voor het houden van toezicht bij het afnemen van het examen, bedoeld in artikel I van dit besluit, J. Kuipers, hoofd der openbare Europeesche lagere school, aldaar C.J. Overbeeke, hoofd der openbare Hollansch Chineesche school aldaar.

I. voor het lezen en de Nederlandsche taal en letterkunde mejuffrouw R. J. M Timmermans, leerares bij de hoogere burgerschool, aldaar, P. C. van Pelt, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar, L. Greeven, leeraar bij de Koning Willem III school te Weltevreden.

II. voor het rekenen, C.M. Schoewert, leeraar bij de Koningin Emmaschool, aldaar, S. Schregardus, leeraar bij de Nederlandsch Indische artsenschool aldaar.

III. voor de kennis der natuur, ir. J.C. Francken, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar, V. Eshach, leeraar bij de hoogere burgerschool en wis-en natuurkundige afdeeling (V.H.O. afdeeling B) der algemeene middelbare school te Malang.

IV. voor de natuurlijke historie Ch. J. Keijzer, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar, T. Uit de Bos, onderwijzer bij de IIde Mulo afdeeling der a gemeene middelbare school, aldaar.

V. voor het handteekenen en het schoonschrijven, B. L Vries, leeraar bij de Koningin Emmaschool, aldaar met bepaling, dat hij tevens zal optreden als algemeen secretaris der examen-commissie, J.B. Flenter, leeraar bij de Koningin Emmaschool, aldaar.

VI. voor de aardrijkskunde, A. Neter, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar D. E. A. Lutjeboer, leeraar bij de hoogere burgerschool en wis-en natuurkundige afdeeling (V. H. O. afd B) der algemeene middelbare school te Malang

VII. voor de geschiedenis W. Heinsius, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar. D. G. van Buuren, leeraar bij de hoogere burgerschool, aldaar;

VIII. voor de opvoedkunde J. Hofer, onderwijzer bij de 1ste openbare Mulo afdeeling der A.M.S. aldaar, W. Niewenhuijse, leeraar bij de openb. Europ. Kweeksch. aldaar.

Te bepalen: dat het schriftelijk gedeelte van het daarn bedoeld examen voor hoofdonderwijzer(es) ook te Benkoelen zal worden afgenomen.

Binnenlandsch Bestuur.

Herbenoemd: met verwijzing in zoover van het besluit, waarbij o. a. de ambtenaar terugverwacht van buitenl. verlof, P.J.M. Baden, tot fd. controleur bij het binnenlandsch bestuur, bepaald, dat hij wordt geplaatst in de residentie Bangka en onderhoorigheden instede van in de residentie zuider en oosterafdeeling van Borneo.

Ingetrokken: het besluit, waarbij de gediplomeerde gezaghebber bij het binnenl. bestuur, J. Appel, van de residentie Palembang overgeplaatst naar de residentie Bangka en Onderhoorigheden.

Geplaatst: bij het binnenlandsch bestuur in de gewesten buiten Java en Madoera, in de residentie Zuider en Oosterafdeeling van Borneo, J. Appel, thans geplaatst in de residentie Palembang

Benoemd: bij de algemeene politie onderscheidenlijk tot commissaris 1ste klasse, politieopziener en hoofdagent (hoofdrechercheur) IIde kl., W Rhaesa, F. Junge en A. Slotboom, allen ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk commissaris 1se klasse, politieopziener en hoofdagent IIde klasse, met bepaling, dat zij worden geplaatst resp. bij de veldpolitie in het gouvernement der Oostkust van Sumatra met standplaats Bengkalis, in de residentie Batavia (provincie West Java) en in de residentie Kediri (provincie Oost Java).

Tijdelijk belast: bij de algemeene politie, met ingang van den dag waarop de betrekking zal worden aanvaard, met de waarneming der betrekking van hoofdagent (hoofdrechercheur) IIde klasse, J.C. Schalker gepensionneerd Europeesch sergeant der infanterie ter hoofdplaats Malang; met bepaling, dat hij wordt geplaatst in de residentie Soerabaja (provincie Oost-Java.

Volksgezondheid.

Benoemd: tot gouvernements Indisch arts bij den dienst der volksgezondheid. Djanas, gelar Pengeran Toemenggoeng, Raden Valentinus, Soedjita, Dwidjaätmadja, en Koeslan.

Belast: met de waarn. der betrekking van gouvernements Indisch arts bij gemelden dienst, E. van den Worm;

met de waarneming van den dienst der volksgezondheid in het ressort Pameungpeuk van het regentschap Garoet, D.M.M de Rooy, arts in vrij beroep te Garoet.

Geplaatst: bij het hoofdkantoor van den dienst volksgezondheid te Weltevreden om zich voor te bereiden voor de hem te Makasser wachtende taak, de hoofdgouvernements arts, dr. Sardjito;

bij de gouvernements centrale burgerlijke ziekeninrichting te Soerabaja de gouvernements arts, J.C. van Hoeve, en de gouvernements Indisch arts, Koeslan;

bij de gelijknamige ziekeninrichting te Weltevreden, der wd. gouvernements arts, Mas Soekarjo, en de gouvernements Indische artsen, Djanas, gelar Pangeran Toemenggoeng, en E. van den Worm, bij idem te Semarang, de gouvernements Indisch arts, Raden Valentinus, Soedjito, Dwidjaätmadja.

Gesteld: ter beschikking van den wd. inspecteur van den dienst der volksgezondheid voor Oost-Java om volgens diens aanwijzingen te worden werkzaam gesteld bij den plaatselijken gezondheidsdienst te Soerabaja, de tijd. wd. gouvernements arts, mevrouw J.C. Neuijen, geboren Hakker.

Aangeteekend: dat mevrouw D.H. Gremmée geboren Oppenheim, met ingang van 1 Maart '30 is werkzaam gesteld als dienstdoend verpleegster 1ste klasse bij de gouvernements burgerlijke ziekeninrichting te Merauke.

Bepaald: dat mej. H.J.M. Westveer, die bij het gouvernementsbesluit van 26 Jan. '30 no. 2 tijdelijk is belast met de waarneming der betrekking van gouv. arts 1ste klasse bij den Dienst der Volksgezondheid, geplaatst blijft bij de gouv. centrale burgelijke ziekeninrichting te Weltevreden.

Overgeplaatst: van Denpasser naar de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Weltevreden, den gouv. arts, D. Osinga; van Mataram naar Denpasser, de tijdelijk wd. gouvernements arts. dr. P.F.J. Cuypers; van Semarang naar Banjoemas, den gouvernements arts W.H. Brunnekreeft; van het hoofd van den dienst der volksgezondheid te Weltevreden naar Makasser, den hoofdgouvernements arts, dr. Sardjito; van de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Weltevreden respectievelijk naar het Doorgangshuis voor krankzinnigen te Grogol, Sabang en gelijknamige ziekeninrichting te Semarang, onderscheidenlijk de gouvernements Indische artsen, Mohamad Joenoes, Moezbar en Raden Admiraal; van de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Soerabaja naar Brebes, den gouvernements Indisch arts, Raden Boenjamin; van het Doorganghuis voor krankzinnigen te Grogol naar de gouvernements burgelijke ziekeninrichting te Malang, den idem Abdul Hadin; van de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Semarang naar Taroena, den idem Soebowo; van de gouv. burgelijke ziekeninrichting te Malang naar Batoe, den idem Radja Kamaroedin; van Taroena naar de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Soerabaja, den idem Tazar; van de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Soerabaja naar de gouvernements burgelijke ziekeninrichting te Menado, de verpleegster 1ste klasse, mej. A. Nienhuis; van het krankzinnigengesticht te Buitenzorg naar het verpleegtehuis voor krankzinnigen te Soerabaja, de verpleger 1ste klasse, H.A.H. Sack; van het krankzinnigengesticht te Lawang naar het gelijknamige gesticht te Sabang, de verpleegster 1ste klasse, mej. H. Andeweg; van de gouvernements centrale burgelijke ziekeninrichting te Soerabaja naar de gouvernements burgelijke ziekeninrichting te Ngawi, de verpleegster 1ste klasse, mej. A.M. Perk; van het krankzinnigengesticht te Lawang naar het gelijknamig gesticht te Buitenzorg, de verpleegster 1ste klasse, mej. E.A. Roos; van het krankzinnigengesticht te Buitenzorg naar het Doorgangshuis voor krankzinnigen te Grogol, de wd. verpleegster 1ste klasse, mej. W.H. Kempe.

Ingetrokken: de detacheering van den te Sabang geplaatsten gouvernements arts, H.A. Voskuil, naar het hoofdkantoor van den Dienst der Volksgez. te Weltevreden.

Ontheven: op verzoek eervol van de waarneming der betrekking van verpleegster 1ste klasse bij den Dienst der Volksgez, ingaande den 28sten Febr. '30, mej. J.G. Robinson; idem van de waarneming der betrekking van commies bij de afd. pestbestrijding van gemelden dienst, Th. van Hek.

Toegelaten: tot uitoefening der genees-, heel- en verloskundige praktijk in N.I., H.K.W. Wrede, F.M. Stibbe, J.G. Kopp, H.A. Uittenbogaard en J.D. Oudsteyn; idem der artsenijbereidkunst als apothekersassistente, mej. E. Dormaar en Gouw Sioe Hap.

Gouv. Bedrijven.

Benoemd: tot werktuigkundig electrotechnisch opzichter 1ste klasse bij den dienst van den mijnbouw, E. van Zolingen, thans wd. werktuigkundig electrotechnisch hoofdopzichter bij dien dienst.

tot werktuigkundig electrotechnisch hoofdopzichter bij den dienst van den mijnbouw W. de Groot, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

bij den P.T.T. dienst tot adjunct-inspecteur, G. de Vries, thans belast met de waarneming van die betrekking;

tot referendaris bij de SS en Tr. H.M.F. van de Pieterman, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot 1ste commies (Registratuur) bij de staatsspoor- en tramwegen mej. A. Ch. Laureijs, thans tijdelijk belast met de functiën dier betrekking bij genoemden dienst;

tot ingenieur IIde klasse bij de staatsspoor- en tramwegen ir. A.W.J.P. Smulders, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot opzichter-machinist b/d ss. en Tr. E. Stavers, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Tijdelijk belast: met de waarneming van de betrekking van ingenieur 3de klasse bij den dienst voor waterkracht en electriciteit ir. A.D.J. de Bergh, ambtenaar ter beschikking van den gouverneur generaal van N I.

Verleend: aan J. H. Mostert, tijdelijk waarnemend hoofdcommies ter contrôle bij de staatsspoor- en tramwegen, wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Juni '31;

wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, aan M. Samsen klerk bij het Post- en telegraafkantoor met bepaling, dat hij zijne bettrekking zal nederleggen op 2 April 31;

aan G. Zadelberg, technisch ambtenaar 1ste klasse b/d P. T. T. dienst, wegens achtjarigen dienst tien maanden verlof naar Europa ingaande 2 Mei '31.

P. T. T.

Overgeplaatst: van Magelang naar Menado de klerk 1ste klasse K. H. Longdong; van Menado naar Balikpapan de idem Frederik Katuuk; van Balikpapan naar Semarang de idem Masjhoed Kasan; van de post en telegraafschool te Bandoeng naar het post en telegraafkantoor aldaar de idem Radin Said Ibnoe Oemar; van het telefoonkantoor te Garoet naar dat te Weltevreden de technisch ambtenaar 3de klasse Raden Soendoro en omgekeerd de monteur A. van der Put; van idem te Weltevreden naar dat te Bandoeng de telefoniste 1ste klasse mej. J. Gottschalk en omgekeerd de idem mej. L.M.A. Alting Siberg; van id. te Soerabaja naar dat te Malang de idem mevr. de wed. F. Martens geboren Mirrer en omgekeerd de idem mevr. Nji Mas Aisah echtgenoote van Raden Soekirman.

Benoemd: tot klerk te Djokja Mas Roeslan, thans zoodanig werkzaam bij dat te Probolinggo.

Geplaatst: te Soerabaja de benoemde controleur 1ste klasse A.V.C. Schram en de benoemde hoofdcommies L. Bauwens, te Weltevreden de benoemde controleur 1de klasse E. Kruithof.

Landb. Nijv. en Handel.

Benoemd: met ingang van 31 Maart '30 tot conservator bij de boekerij van het departement van landbouw, nijverheid en handel, mej. M. C. van IJsseldijk, adj. commies bij het departement van landbouw, nijverheid en handel.

Tijdelijk belast: met de waarn. van de betrekking van referendaris bij het departement van landbouw, nijverheid en handel, G.A. Brunet de Rochebrune, ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk controleur 1ste klasse b/h binnenlandsch bestuur in de gewesten buiten Java en Madoera, thans tijdelijk werkzaam gesteld in de functie van ambtenaar voor de statistiek bij het hoofdkantoor van het gevangeniswezen.

ADVERTENTIEN.

„MAGNEETJES"

Te Huur Aangeboden.

15 APRIL a.s. modern huis te huur. Geen overname van meubilair. Soekaboemiweg 9. M2537

MR. CORNELIS. Te huur twee huizen van vijf en zes vertrekken, een met paviljoen; electr. licht, waterl., garage, aan autobus- en tramlijn. Bevragen telef. 438 M.C. M2467

HUIS Bezendrechtslaan 41 te huur. Te bevragen Gang Chaulan 3 (hoofdgebouw). M2519

WOONHUIS Tanah Abang Heuvel No. 116 met ingang van 1 April 1930 te huur. Huurprijs f 75.— per maand. Te bevragen Pasar Senen 182. M2543

EEN PAVILJOENHUIS, Alatasiaan (Viosplein), bevattende voorgalerij, groote binnengalerij, zijgalerij en 2 slaapkamers, te huur. Huur op jaarcontract fl. 75.— per maand. Overname keurigen completen inboedel fl. 1350.—. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Welt. M2548

NIEUW STEENEN GEBOUW, voor- en achtergalerij, 2 ruime kamers, complete bijgebouwen en garage, Ismaillaan No. 10 Weltevreden, per 1 April te huur. M2545

RUIM HUIS aan het Viosplein te huur per 15 Juni, terras, voor-, binnen-, achtergalerij, 4 kamers, garage, uitgebreide bijgebouwen, gas, electriciteit, waterleiding, zonder overname meubilair. Huurprijs f 175.— per maand. Te bevragen van 8—5 uur, Telefoon Welt. 465, na 5 uur Welt. 4099. M2539

HUIS te huur, overname meubilair, inclusief pracht piano, ook afzonderlijk te koop. Nieuwelaan 15, Tel. Mtg. 320. M2454

GEMEUBILEERD HUIS, 4 gesloten vertrekken, voor-, zij-, achtergalerij, complete bijgebouwen, garage, te huur voor 3 maanden, ingaande Mei of Juni e.k. Alleen voor echtpaar zonder kinderen. Huurprijs nader overeen te komen. Bezichtiging na afspraak. Telefoon No. 1913, Raden Salehlaan 35 of brieven no. M2280 Bataviaasch Nieuwsblad.

RUIM HUIS, moderne gemakken, water-, gas-, electrische leiding, annex paviljoen, garage, groote tuin, Goenoeng Sarie 53, te huur per 1 April. Bevragen Telf. 1329 Welt. M2508

Niets is moeilijker te verdragen, dan een reeks van schoone dagen. (Goethe).

KEURIG GEMEUBILEERD PAVILJOEN per 1 April a.s. te huur voor dame of heer b.b.h.b., zit-, slaap- en eetkamer. Huur f 80.— inclusief licht en water, Tanah Abang West 52. M2533

PAVILJOEN met voor- en middengalerij, 2 slaapkamers, keuken, goedang en aparte gemakken, te huur. Vrij gebruik lampen en garage. Te bevragen bij hoofdbewoner Matramanweg 40. M2515

EEN ZEER AARDIG GELEGEN PAVILJOEN Menteng, bevattende voor-, binnen- en zijgalerij, eetkamer en slaapkamer, met eigen gemakken en garage, te huur. Huur f 100.— per maand. Overname compleet en zeer goed meubilair fl. 700.—. Te bevragen Woningbureau Tromp, Gang Kwini 5, Tel. 441 Wlt. M2546

2 GEMEUBILEERDE PAVILJOENS te huur voor direct, liggende in den tuin van Villa Panorama te Tjitjoeroeg, per maand, per week en per week-end. Informaties S. J. van Emmerick, Tel. 226 Priok. M2496

RUIM VRIJSTAAND PAVILJOEN, bevattende voorgalerij, 3 kamers, aparte gemakken, dicht bij electrische trein, te huur. Huurprijs f 65.— per maand, overname meubilair. Kebon Sirih 61. M2526

ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN, bevattende voorgalerij, 3 kamers, keuken, badkamer, W.C. en bediendenkamer, te huur per 1 April. Huurprijs f 80.— per maand, inclusief water. Te bevragen Vioslaan 4 of Tel. Wl. 382. M2450

GEMEUBILEERD RUIM PAVILJOEN te huur voor 1 persoon b.b.h.b. Lembangweg 30, Telef. Mtg. 976. M2501

Overwinningen, die weinig kosten, zijn weinig waard.

KAMERS. Verhuurt U kamers met of zonder pension? Geeft deze op aan het kamer-verhuurkantoor Tromp, Tel. 441 Wl. Het kost U slechts f 1.50 per kamer, dan wordt een maand lang Uw adres opgegeven. Kantoor Gang Kwini 5. M2550

GEMEUBILEERDE VOORKAMER met voorgalerij te huur per 1 April, voor heer alleen. Dordrechtslaan No. 16. M2460

GEMEUBILEERDE PAVILJOENKAMER met voorgalerij aangeboden voor dame of heer, b.b.h.b. Te bevragen Oud Gondangdia 24. M2529

MILITAIRE SOCIETEIT Sipayersweg 6. Tennisbaan te huur 1 April a.s. Donderdags en Zondags n.m. Tonnen en ijzeren voetstukken à f 2.— per stuk. M2552

Te Huur Gevraagd.

ECHTPAAR z.k. zoekt per direct of 1 April woning of paviljoen zonder overname meubilair. Omtrek Gondangdia—Menteng. Huur hoogstens f 100.—. Brieven no. M2517 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD HUISJE of paviljoen te huur gevraagd voor 3 of 4 weken in de maand Juni a.s. door gezin met twee kinderen. Gelegen te Soekaboemi, Tjiandjoer, Sindanglaja of andere koele plaats. Brieven onder no. M2523 Bataviaasch Nieuwsblad.

Wie voor den invloed der kunst ontvankelijk is, weet haar als bron van genot en levenstroost niet hoog genoeg aan te slaan.

ZOEKT U EEN KAMER met of zonder pension? Bel op kamer-verhuur-kantoor Tromp, Tel. 441 Welt. Het kost U niets en wij hebben veel adressen. M2551

GEMEUBILEERD PAVILJOEN (HUISJE), omgeving Soekaboemi, Garoet of Buitenzorg, te huur gevraagd gedurende Juni. Huurprijs maximum f 125.—. Brieven onder no. M2527 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME, b.b.h.b., zoekt tegen 1 Mei gemeubileerd paviljoentje. Brieven met prijsopgave, met of zonder pension of met ontbijt, no. M2532 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGMENSCH b.b.h.b. zoekt alleenstaand gemeubileerd paviljoen, rustige omgeving, eventueel met kost. Brieven onder no. M2453 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur gevraagd door heer b.b.h.b. Brieven No. 183 Reclamebedrijf „Preciosa". M2506

Kost en Inwoning.

HOLLANDSCHE DAME zoekt kost en inwoning bij gezellige familie. Is genegen in de huishouding behulpzaam te zijn. Brieven no. M2534 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

SAMEN WONEN aangeboden bij familie, centrum Weltevreden, nabij tram, trein en bussen. Brieven onder no. M2402 Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEE KAMERS (een- en tweepers.) te huur aangeboden per direct met kost en inwoning, dicht bij electrische trein. Tjikini 83, Tfn. 372 Wl. M2521

KOST EN INWONING gevraagd door een studeerend Chineesch jongmensch. Brieven met condities onder no. M2525 Bataviaasch Nieuwsblad.

IN HOLLANDSCHE OMGEVING op eersten stand bestaat gelegenheid tot opname van paying guests. Telefoon Wlt. 3477, na 5 uur n.m. M2505

Verschrikt heer: „Goeie help! Waarom maak je niet dat ze ophouden met vechten?"
Jeugdig enthousiast: „Ze laten ophouden? En het heeft drie weken geduurd om ze aan de gang te krijgen!"
(Passing Show)

Aanbevolen Adressen.

GAAT U HENGELEN? Wij hebben complete hengel-benoodigdbeden. Billijke prijzen. Tio Tek Hong, Weltevreden. M2466

AUTO-VERZEKERING. Is het U bekend, dat de Indische Lloyd, alg. verz. Mij., hare autotarieven niet verhoogd en geen eigen risico van f 75.— verplichtend stelt? Voor inlichtingen Telf. Bt. 889. M2463

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M2489

ETEN BUITENSHUIS. Prima rijsttafel, Europeesch en vegetarisch eten. Uitsluitend onder toezicht bereid in speciale hygiënische inrichting. Thuis bezorgd. Tjikini 83, Telefoon 372 Welt. Bonboekjes van 30 coupons f 40.—, van 15 coupons f 20.—, van 10 coupons f 15.—. M2520

Het zou schitterend zijn, zaken te doen met prettige, vr...de klanten, als ze ook hun rekeningen b taalden. (De Zakenwereld).

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Levert eten buitenshuis. Bonboekjes van 30 stuks f 36.—. Thuis bezorgd. Telefoon 1136 Welt. M2493

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M2497

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telef. Batv. 1514—Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M2495

GRAND HOTEL LEMBANG, 40000 M². groote tuin, 2 tennisbanen, warme baden, modern, goedkoop. M2494

HORLOGERIE E. KüHNEN Petjenongan 48c. Een der oudste en een der beste. 11 jaar Europ. praktijk en 31 jaar Indische praktijk. Het adres voor reparaties van de kleinste modernste uurwerken tot de oudste antieke klokken. Alle reparaties onder garantie. M2507

Te Koop Aangeboden.

2 CRAPAUDS met tafeltje en vloerkleed, en een kastkoffer ter overname aangeboden. Tanah Abang Oost 51 flat 24, 's namiddags 5—6. M2535

BLüTHNER CONCERT-VLEUGEL, tropen-constructie, in goeden staat, te koop tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen Boulevard Menteng 50, 6 uur n.m. M2536

JONGENS-WINTERJASJE, leeftijd 10 à 12 jaar, wollen onderkleeding en 1 dames-wintermantel ter overname aangeboden tegen billijken prijs. Pension de Hoog, Koningsplein Zuid, kamer 11. M2534a

SONORA SALON-GRAMOFOON met 25 platen te koop wegens overcompleet, tegen elk aannemelijk bod. Pasoeroeanweg 16. M2456

1 BOEKENKAST ter overname wegens overcompleet f 25.—, 1 zwart gecireerd rottan zitje f 10.—, 1 gramofoonplaten-kastje f 2.50, 1 guitaar f 10.—. Te bevragen: Gang Boentoe Gambir 2 paviljoen. M2509

AUTO merk Citroën, in zeer goeden staat, ter overname aangeboden. Dagelijks te bezichtigen, 's morgens. Telef. Kramat 61 pav. Mtg. 722 schakelbord No. 4. M2511

EEN DAMESFIETS (nieuwe Raleigh), geheel compleet, te koop aangeboden. Te bevragen Tel. Ment. 553. M2512

GESLOTEN 7-ZITS FIAT 512, in prima conditie, te koop wegens vertrek. Telefoon Welt. 824. M2514

EEN OPVOUWBARE KINDERWAGEN, diep model, ter overname aangeboden voor f 35.—, en een kleine ijskast voor f 20.—, alles in goede conditie. Te bevragen adres Grisseeweg 16. M2518

GOEDE WAAKHOND (mooie bastaard fox-terrier) alsmede 3 (drie) zingende kanarievogels met volière te koop. Te bevragen Heveaweg 15, Mr.-Cornelis. M2516

EEN PARTIJ MOOIE LARALS (orchideeën) te koop. Nadere inlichtingen Telefoon Menteng 427. M2540

AUTO ESSEX, in schitterenden staat verkeerende, wegens vertrek te koop aangeboden voor f 700.—, Adres: Tjipinang Vrededal Tel. M.C. 493. M2541

VLEUGEL, merk Rönisch, in uitstekende conditie, wegens vertrek billijk ter overname aangeboden. Telef. te bevragen Welt. 779. M2542

FIAT 502, in zeer goede conditie, steeds door eigenaar zelf gereden, wegens vertrek tegen elk aannemelijk bod te koop aangeboden. Te bezichtigen Mampangweg 54. M2522

PIANO, fabrikaat Rönisch, 88-tonig, in zeer goeden staat, te koop voor f 575.—. Te bezichtigen Salemba 31, Telef. Mr.C. 597. M2524

Vertrouwen is de hoeksteen, waarop het succes van een verkooper is opgebouwd. (De Zakenwereld).

2 MOOIE RASECHTE JAP. SPANIELS (teefjes), oud 2 maanden, te koop. Te bevragen Tel. Mtg. 1059. M2530

JONGE RED-HANEN te koop. Te bevragen Goenoeng Sari 75, Tel. Welt. 2613. M2531

MAUSER REPETEER GEWEER, kal. 8 mM., getrokken enkelloop, met vergunning te koop. Adres: H. P. Klerks, Salemba 31A, Tel. Mr.-Corn. 200. M2452

WITTE ANGORA KATER (8 maanden oud) te koop à f 15.—. Telef. Wl. 1334 (kamer 20). M2499

MAHONIE-HOUTEN SALON-GRAMOPHOON met platen ter overname aangeboden voor f 150.—. Tel. Mtg. 447. M2451

TE BUITENZORG keurig onderhouden huis met ruim erf, aan hoofdweg, hoekperceel, met voordeelige rooilijnen, van alle gemakken voorzien, te koop. Brieven no. M2406 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M2468

NIEUWE 1ste KLASSE AMERIKAANSCHE AUTO'S. Transportkosten tot opgegeven havenplaats vrij. Vraagt inlichtingen Sawah Besar 73. M2502

BENZINE-BESPAARDERS. Inkoopsom retour na ± 1½ maand gebruik. Vraagt inlichtingen Sawah Besar 73 Gevraagd handige technikers en verkoopers tegen flinke provisie. M2503

Te Koop Gevraagd.

DAMES-SCHRIJFTAFEL met bijbehoorende stoel te koop gevraagd. Brieven met opgave prijs, waar te bezichtigen enz. onder nummer M2475 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

2e-HANDSCH MEISJESFIETS te koop gevraagd voor meisje van 11 jaren, liefst Nederlandsch merk. Brieven Pasarstraat 140 Mr.C., of Tel. 141 Mr.C. M2500

Een klant — vooral, wanneer het een vrouwelijke klant is — stapt altijd een winkel binnen, met de verwachting iets prettigs te zullen ondervinden. Zij hoopt iets, dat zij hebben wil, te zullen koopen tegen lagen prijs. (Herbert N. Casson)

Vacante Betrekkingen.

FLINKE JUFFROUW gevraagd voor toko-werkzaambeden. Maison Coesel, Noordwijk. M2459

GOED MUZIEK-TRIO gevraagd per 1 April. Brieven no. M2401 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN FATSOENLIJKE HOLLANDSCH SPREKENDE INLANDER gevraagd, net handschrift, figuren nateekenen. Kunnende typen aanbeveling. Melding 's morgens 10 tot 11 uur Sawah Besar 73. M2538

De beste leider is degene, die genoeg flair heeft om de menschen te kiezen, die doen, wat hij gedaan wenscht te hebben en genoeg zelfbedwang om zich niet voortdurend met hen te bemoeien, terwijl ze het doen. (De Zakenwereld)

HULP IN DE HUISHOUDING. Gevraagd bij alleen wonend heer van middelbaren leeftijd een Depoksch of Hollandsch sprekend inlandsch meisje. Brieven met opgave van leeftijd no. M2528 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbod Personeel.

JONGEDAME, na 2 uur 's middags vrij, zoekt plaatsing als verkoopster voor de namiddag- en voor-avond-uren. Brieven met opgave salaris enz. onder nummer M2470 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

PHOTOGRAAF TEVENS TEEKENAAR. Een oud- en modern-geschoold photograaf, tevens schilder en goed teekenaar, is direct beschikbaar hetzij als hoofd of assistent op te richten. Brieven te adresseeren J. B. F. Schmidt, Gang Belle No. 10, Weltevreden. M2490

De eenige manier, waarop de eene mensch werkelijk kan trachten den anderen te beïnvloeden, is door hem aan te moedigen voor zichzelf te denken, in plaats van te probeeren „pasklare" meeningen in zijn hoofd te prenten. (De Zakenwereld).

DIRECT BESCHIKBAAR een electrotechnisch onderlegd persoon, bereid elk aannemelijk salaris te aanvaarden. Adres onder no. M2504 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

REISOPDRACHT GEVRAAGD. Jong ongehuwd zakenman, medio Mei a.s. via Amerika naar Europa vertrekkende, zou zich gaarne zien belast met een of andere belangrijke opdracht. Offertes aan no. M2510 Bataviaasch Nieuwsblad.

TWEE VROOLIJKE JONGEDAMES wenschen kennismaking met aardige jongelui, die goed kunnen dansen, om gezellig mee uit te gaan. Brieven onder no. M2544 Bataviaasch Nieuwsblad.

Als ge niet kunt kijken, alsof ge vol belangstelling zijt, terwijl ge u doodelijk verveelt, zult ge op niet veel partijen worden uitgenoodigd.

F 3000.— KAPITAAL gezocht voor bestaande winkelzaak. Aanbiedingen met opgave van condities enz. indienen onder nummer M2473 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

PARTICULIER vraagt voor ongeveer 6 maanden f 1000.— ter leen. Hooge rente. Wijze van terugbetalen en andere condities nader te bespreken. Brieven onder nummer M2474 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR JAVA-TRIP per auto reisgenoote gezocht door heer van middelbaren leeftijd. Nadere inlichtingen te bekomen onder nummer M2473 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Onderwijs en Lessen.

LES IN NEDERLANDSCH gevraagd door Javaansche dame van onderwijzeres. Brieven onder no. M2513 Bataviaasch Nieuwsblad.

Wie een goed inzicht heeft, kan meestal ook goed vooruit zien.

MALEISCHE LESSEN gevraagd van bevoegd Inlandsch onderwijzer. Aanbiedingen worden ingewacht onder nummer M2471 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

H.J. DAAMS, Vioolleeraar, Tjemaralaan No. 9. Vioollessen voor eerst-beginnenden en meergevorderden. Prima referentiën. Desgewenscht aan huis. M2493

WIES MEKERN, ex leerlinge Eddy Ray Amsterdam, leert U alle moderne dansen. Tel. Wl. 266 Djamboelaan 10. M2491

VOOR ZELFONDERRICHT leent zich het „Leerboek voor Stenografie, systeem Sir I. Pitman", door Sj. van Eck. Verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië en bij den samensteller Laan Trivelli 40 Weltevreden, Tel. Wl. 429. M2469

ERVAREN ONDERWIJZER heeft nog eenige uren beschikbaar voor het bijwerken van leerlingen. Opleiding voor kleinambtenaarsexamen. Brieven onder no. M2286 Bataviaasch Nieuwsblad.

DUITSCHE CONVERSATIE-LESSEN aangeboden door Duitsche dame, ook in ochtenduren. Brieven onder no. M2287 Bataviaasch Nieuwsblad.

Diversen.

JUNI-VACANTIE. Klein gezin zoekt rustig verblijf in de Preanger gedurende de maand Juni a.s., met volledig pension. Aanbiedingen met vermelding verlangde vergoeding, ligging, wanneer te bezichtigen enz. onder nummer M2472 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

Het is de plicht van iederen zakenman, voortdurend te leeren. Indien hij jong is, is het een kwestie van leven of dood. Indien hij van middelbaren leeftijd is, is het een kwestie van middelmatigheid of uitnemendheid. (De Zakenwereld).

Losse Nummers
van het *Bat. Nieuwsblad*
zijn à 15 cent verkrijgbaar bij
Firma G. Kolff & Co., — Noordwijk en Kali Besar
Boekhandel DBUZ — Sluisbrugstraat
en aan de Stations.

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

DERDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd Welt. 429

Het Versomberde Rusland

door

VILLANUS.

Rusland wikkelt zich steeds dieper in zijn Aziatischen mantel, laat nog slechts een gedeelte van zijn hard, grimmig gelaat zichtbaar, zwijgt en handelt. Men kan over het economische experiment, dat Stalin vernieuwd heeft, denken zooals men wil; het hoefde in ieder geval niet gepaard te gaan met een zoo sterke versombering van het wezen van Rusland, met een zoo barsch sluiten van zijn vensters op het Westen, als nu valt waar te nemen.

De nieuwe terreur is een koude, kalmwreede terreur, na de gloeiende, gepassioneerde, wild-wreede terreur in de eerste jaren der revolutie. Nu behoeft geen gezag te worden bevestigd of opgedrongen. Het gezag bestaat, is zijn beproevingen te boven gekomen, en zoo sterk, dat het zonder moeite in staat moest zijn, Rusland ieder economisch experiment op te dringen met middelen, die niet aan de bloedigste overleveringen der Aziatische despoten zijn ontleend.

Maar Stalin is hard, is Aziaat, is gesneden uit het hout dier despoten. Het is niet zijn intelligentie, maar zijn onwrikbaarheid, zijn niet-kennen van menschelijke aarzelingen, die hem over alle anderen overwinnaar heeft doen blijven, en die hem eens waarschijnlijk noodlottig zal worden.

De rechterlijke moord is thans weer het gebruikelijke regeeringsmiddel in Rusland. Niet in stilte, ergens in een kelder, zooals in de revolutiedagen. Misschien wordt er ook weer op deze wijze gemoord; want het zijn lugubere krachten, die Stalin voor zijn schrikbewind ten dienste staan. Maar daarvan weten wij niet, en wij hebben geleerd voorzichtig te zijn, zelfs met schijnbaar welgefundeerde verhalen over gruwelen in Rusland. Wat wij echter hooren uit Stalin's eigen bladen is reeds vreeselijk genoeg. Daarin wordt voortdurend rekenschap gegeven van de slachtoffers van de bolsjewieksche „justitie"; en die lijsten zijn schrikwekkend lang. Dit rekenschap geven gaat niet als in den tijd, toen executies vrij zeldzaam waren geworden, met vermelding van den naam of de namen van 't slachtoffer of de slachtoffers; dat zou niet meer bij te houden zijn voor de bladen. Men neemt eenvoudig het aantal der ter dood gebrachten. En dat is groot genoeg voor een krachtige terreur.

Zoo moest het loopen onder de nieuwe, Centraal-Aziatische leiding, die van alle smetten van Westersche aanvechting vrij is. Ontmoediging, verbittering groeien allerwegen. Stalin zal er geen notitie van nemen, omdat zij machteloos zijn. De onverdraagzaamheid is feller dan ooit; dat heeft de uittocht der doopsgezinde boeren, die het door alle revolutiejaren hadden uitgehouden, veroorzaakt. Zeker kon deze menschen het nieuwe communisme niet afschrikken, dat niet zoo volstrekt vreemd was voor hun eigenaardige economische tradities. Maar de geestelijke ellende werd thans te groot.

Eenige weken geleden trof ik een functionaris der sowjets, zelf overtuigd aanhanger van dat bewind, die in den regel in Europa is, en die dus beter ons denken begrijpt. De man is van prettige openhartigheid, wordt in ons land gaarne toegelaten, en staat bekend als iemand met wien te praten is.

Ik sprak met hem over het niet opnieuw toelaten in Rusland van den Duitschen journalist Paul Scheffer, dien wij beiden goed kennen, en ik drukte mijn grenzenlooze verbazing uit over deze kapitale domheid. Totnogtoe had het bolsjewieksch bewind tenminste nog deze liberaliteit gehad, van buitenlandsche journalisten, zelfs bekende tegenstanders van het systeem, mits zij te goeder trouw schreven, met opmerkelijke loyaliteit te behandelen. En Scheffer, wien geen verstandig mensch een communistische overtuiging zal toeschrijven, had toch onder al deze journalisten wel het welwillendst over, en het gunstigst voor het nieuwe Rusland geschreven. Wij hebben ons verbaasd over zijn „objectiviteit", waarvan een internationaal-politieke overtuiging van zekere Duitschers, die in Rusland altijd nog een mogelijken bondgenoot zien, niet vreemd was.

Ik dacht dus bij den Rus instemming te vinden met mijn critiek. Hij echter nam het onmiddellijk en met groote heftigheid voor zijn regeering op. Gaarne gaf hij toe, dat Scheffer als journalist voor hen niet anders dan aangenaam kon zijn, aangenamer zelfs dan een communist of een van communisme verdachte correspondent, in wiens objectiviteit de buitenwereld toch geen vertrouwen zou hebben.

„Maar hij is er ook niet om zijn journalistiek werk uitgezet, maar om zijn persoonlijke omstandigheden", zei de sowjetman.

Ik was verbaasd, maar hij verklaarde nader: „Hij had een invloed op den Duitschen gezant, die ons niet beviel".

„Staan dan de vreemde gezanten bij u onder voogdij?", vroeg ik.

„Neen, dat was ook maar een bijreden. Maar hij was met een Russische aristocrate getrouwd".

„Ik wist niet dat men binnen Rusland als vreemdeling niet mocht trouwen met wie men wil. Bovendien is dat al 5 jaar geleden", merkte ik weer op.

„Ja, maar hij dulde dat zijn vrouw hun huis tot een religieus-mystiek middelpunt maakte. Beschermd door de positie van Scheffer kwamen daar allerlei popes bijeen".

Men ziet, hoe groot de onverdraagzaamheid geworden is. Eenige jaren geleden stond de overheid zelf op goeden voet met menigen pope. Nu vindt men het een reden om zich zelf te schaden, door een man van voor de Russen nuttig aanzien, op geruchtmakende wijze uit het land te verwijderen, alleen omdat er in zijn huis politiek onschuldige, godsdienstige bijeenkomsten plaats vinden.

Ik heb nog getracht, het uiterst onverdraagzame hiervan in het licht te stellen. „Rusland", zoo zei echter mijn Rus, „is een vrij land voor ieder, die geen religieuze behoeften had, en ook geen burgerlijke neigingen!"

Nu weet men wat vrijheid is. Ik vrees echter, dat vele intellectueele communisten, die met deze behoeften en neigingen evenmin als mijn zegsman behept zijn, sedert de behandeling van Trotski en de zijnen en de communisten van rechts, er ook iets anders over denken.

Europa is er nu weer aan gewend geraakt, Rusland in de sombere schaduw te zien, die de figuur van Stalin erover werpt. Het weet, dat Rusland moreel niet meer het oplevende land is van ongeveer 5 jaar geleden. Maar niet alleen wat den toestand in Rusland zelf betreft, is een nieuwe vervreemding ingetreden: ook om zijn politiek naar buiten heeft Moskou nieuwe vijandigheid gewekt. Minder dan in de betere jaren houdt men rekening met de meeningen van de buitenwereld; men bereidt zich nu eenmaal erop voor, zich van die buitenwereld geheel los te maken.

Duitschland merkt daarvan ernstige gevolgen. De communistische propaganda is er feller en agressiever, dan ooit te voren. Mag men de verhalen gelooven, dan zou Moskou zich weer in het hoofd hebben gezet, dat er kansen bestonden voor een revolutie in Duitschland!

Heelemaal ongeloofelijk is het niet, dat men zich zoo vergist. Moskou kan soms van een merkwaardige verblinding tenopzichte van hetgeen in de buitenwereld geschiedt of groeit, bevangen zijn. In 1923 immers, toen er in Duitschland alleen maar ernstig gevaar dreigde voor een „putsch" van de uiterste rechterzijde, meende men in Rusland dat nu de groote Duitsche bolsjewieksche omwenteling op til was. Bijna een jaar later sprak men nog steeds over de „mislukte revolutie" in Duitschland, alsof die revolutie de groote gebeurtenis van Europa was geweest. In werkelijkheid had zij zich niet verder kunnen uitbreiden dan tot eenige, plaatselijke relletjes.

Op het oogenblik schijnt men weer door deze dwaling bevangen. Van die dwaling merkt men in Duitschland den terugslag, daar Moskou, als het beveelt, door zijn (slinkend aantal) echte volgelingen blind gehoorzaamd wordt. Het is de revolutionnaire „kerk" die spreekt, en de getrouwen hebben dan niet verder te onderzoeken. Dat ziet men op het oogenblik ook weer in ons land, gelukkig alleen in organisatorische strubbelingen in de communistische partij.

De Russen schijnen niet te beseffen, dat die dwaasheid betreffende Duitschland hun heel veel kwaad doet, en dat zij zelfs de herstelde betrekkingen met Engeland weer in gevaar konden brengen. Want de Engelsche tegenstanders dier betrekkingen maken van deze onverkwikkelijkheden een dankbaar gebruik.

Nu komt daar in deze dagen nog bij het verdwijnen van den Russischen generaal Koetipoff uit Parijs. Dit is een zeer geheimzinnige geschiedenis, waarachter men vanzelf de hand der gepeoe zoekt.

Zelfs uit de kringen van de Russische emigranten te Parijs heb ik daarover met twijfel hooren spreken. Als een wat gepassioneerd aangelegd Rus verdwijnt, dan denkt zijn mede-Rus wellicht iets minder gauw dan bij een ander, aan misdadig wegmoffelen. Ook behoeft men niet zoo spoedig te wanhopen aan het weder opduiken van den verdwenene. Zoo heeft men ook aanvankelijk dit geval beschouwd.

Langzamerhand echter begint men het toch wat ernstiger te bekijken. Zonderlinge dingen worden bekend. Merkwaardig zou al zijn bij een vrijwillig verdwijnen, dat de generaal een groot bedrag op zijn bank heeft achtergelaten.

In Parijs, waar men nu eenmaal alle Russische dingen door een felgekleurden bril bekijkt, door een belachelijk fel gekleurden bril vaak, zien verschillende bladen reeds heel ver: Zij zien Koetipof als gevangene in de kelders van het Russische gezantschap, dagelijks gefolterd om de namen van de agenten der emigranten in Rusland zelf uit hem te persen. Hoe men een zeer sterk en zeer wantrouwig man op klaarlichten dag midden op straat levend ontvoert, dat wordt daarbij niet opgehelderd. Want de ontvoering zou slechts eenige honderden meters van de woning van het slachtoffer ten aanschouwe van publiek hebben plaats gevonden.

Er is nog alle reden om sceptisch te zijn. Maar leelijk is in ieder geval deze gebeurtenis voor de regeering van Stalin, die zoo luguber tegenover Europa staat.

(Nadruk verboden.)

BUITENLAND.

De Ontvoering van Koetepof.

Generaal Koetepof.

De leider van de in Hongarije wonende Russische emigranten, generaal Sjoelgin, de vriend en gewezen superieur van generaal Koetepof, heeft met journalisten gesproken over het vermoedelijke lot van zijn vriend. Sjoelgin meent, dat men bij het onderzoek twee sporen moet volgen. Het is hem bekend, dat agenten van de bolsjewisten aan Koetepof herhaaldelijk aanbiedingen hebben gedaan om naar Rusland terug te keeren en de leiding van den generalen staf van het roode leger op zich te nemen, resp. deel te nemen aan de organiseering van dat leger. Koetepof heeft echter deze aanbiedingen steeds van de hand gewezen. Het is derhalve niet uitgesloten, dat de agenten van de Tsjeka den generaal hebben ontvoerd om hem eventueel naar Moskou te brengen, om hem te dwingen tot aanvaarding van een post in het Roode Leger. In het geval, dat Koetepof bij een weigering is gebleven, heeft men hem waarschijnlijk omgebracht.

Ludmilla Ivanowa Pobedonotzeff, die de hand zou hebben gehad in de verdwijning van generaal Koetepof.

De tweede mogelijkheid bestaat daarin, dat de Tsjeka inderdaad bang was voor de actie van den generaal, die bekend stond als een energiek man, en een buitengewoon goed organisator. De Tsjeka zou dan dus alles ondernomen hebben om hem onschadelijk te maken. Het is volgens Sjoelgin niet uitgesloten, dat men Koetepof toch naar een Russisch schip gebracht heeft en hem daarop of naar Moskou heeft teruggebracht, dan wel hem op dat schip heeft vermoord en in zee geworpen.

Eén ding kan Sjoelgin echter niet begrijpen: n.l. hoe het mogelijk was om Koetepof tegen zijn wil te ontvoeren, want Koetepof was zoo sterk, dat er ten minste vier mannen noodig zouden zijn geweest om hem te overmannen. Sjoelgin achtte het daarom eer waarschijnlijk, dat men Koetepof onder narcose heeft gebracht en daarna ontvoerd.

De Oppositie in Hongarije.

Naar de medewerker te Boedapest van de *N.R.C.* meldt, is de oprichting van de valorisatiepartij, die klaarblijkelijk ten doel had de verschillende groepen der oppositie te vereenigen, mislukt. Althans melden de dagbladen, dat de afgevaardigden Károly Rassai, Pál Sándor, Marcel Baracs en Sándor de Hegymegi-Kiss een nieuwe, de nationaal-liberale partij hebben opgericht. Mocht intusschen de christelijk-sociale partij, die zeer boos is over ontactische uitlatingen van graaf Klebelsberg, den minister van onderwijs, in het Joodsche blad *Egynlöseg* over den numerus clausus, gevolg geven aan haar dreigement om uit de regeeringspartij te treden als de regeering den minister van onderwijs ten deze niet verloochent, dan zou de oppositie toch aanzienlijk versterkt worden. Dat de christelijk-sociale partij, die met haar 32 leden de sterkste groep is na de eigenlijke regeeringspartij, tot de oppositie over zou gaan is ook al daarom niet onmogelijk, omdat bij de toenemende ontevredenheid onder de kiezers, voor deze partij het gevaar dreigt in de steden met geheim kiesrecht haar geheelen aanhang aan de linkerzijde te verliezen. Uit dien hoofde was reeds de oud-minister-president Friedrich te Boedapest begonnen met de organisatie van de christelijke oppositie, die althans een gedeelte van de ontevredenen kan opvangen. Of echter de christelijk-socialen bij alle oppositioneele neigingen geneigd zullen zijn, met de sociaal-democraten en de andere groepen van links samen te werken, is de vraag, en zoo zal ook in dat geval, bij de toch reeds groote meerderheid der regeeringspartij, de parlementaire oppositie voor Bethlen wel ongevaarlijk blijven. Een andere vraag is, of de afscheiding van de christelijk socialen niet het sein tot verzet zou zijn voor zeer velen in de regeeringspartij zelf. Ook daarin bevinden zich heel wat positief christelijke elementen eenerzijds, nationaal-socialisten anderzijds en onder beide groepen zijn ook heel wat anti-semieten. Dat deze elementen reeds jaren lang de kapitalistische politiek steunden van een regeering, die hand aan hand ging met het vrijwel geheel Joodsche bankkapitaal en de hoofdzakelijk joodsche industrie, was slechts door de buitengewone handigheid van graaf Bethlen mogelijk. Sedert jaren echter is het aantal dergenen legio, die slechts wachten op dengeen, die de kat de bel aanbindt, om in opstand te komen. Of dit thans de christelijk-sociale partij zal zijn?

FEUILLETON.

De Gestolen Diadeem.

Uit het Engelsch van

ARCHIBALD EYRE.

6)

Het volgende oogenblik verschenen mevrouw Hemmings en haar zoon. Lilian wendde haar blik af, ondanks zichzelf kon ze een oogenblik een vervelend gevoel niet van zich afzetten, omdat ze vreesde, dat er een zekere betrekking tusschen haar en het karretje zou worden verondersteld.

— Vertel me eens wat meer van den diadeem, kindje, zei tante Martha met haar luide stem. — Hij schittert zeker geweldig?

— Zullen we verder gaan? vroeg Lilian een beetje ongeduldig. Ze was ervan overtuigd, dat mevrouw Hemmings en haar zoon naar hen luisterden, ze wisselden althans veelbeteekenende blikken.

— Ik geloof niet, dat ik ooit in mijn leven een diadeem gezien heb, zelfs niet in een winkelétalage, vervolgde haar tante op denzelfden luiden toon. — Maar misschien zie ik er binnenkort nog wel een in jouw haar! voegde ze er aan toe, met een vroolijken lach om haar toespeling op de voorname huwelijkskansen van haar nichtje.

— Kom tante, laten we hier nu niet langer blijven staan.

— Goed kindje! Ben je klaar?

— Ik ben al een heelen tijd klaar, zei Lilian. Ze ergerde zich aan haar zelf omdat zij zich aan haar tante ergerde. Het was afschuwelijk, die twee paar oogen steeds op zich gevestigd te voelen en te weten, dat hun gesprek werd afgeluisterd. Het kleurig geschilderde wagentje en haar tante's luide stem droegen trouwens het hunne tot haar ontstemming bij.

Haar tante zag, dat Lilian de auto nakeek, toen deze wegreed.

— Dat is mevrouw Hemmings en haar zoon van Corn Hall. Het zijn aardige, eenvoudige menschen; een van de beste families hier. De minister van Binnenlandsche Zaken is haar broer; je hebt natuurlijk wel van hem gehoord.

— O, ja, antwoorddde Lilian alleen maar. Ze wilde vooral niet voor een pochhans doorgaan en als om dat te bewijzen gaf ze haar tante een arm.

— Ik hoop, dat ik u niet in den weg zal loopen, zei ze vleiend. Ik mag u zeker wel helpen in de lunchroom, zooals mijn moeder ook deed.

— O kindje, dat wil ik volstrekt niet hebben.

— Als u het niet goed vindt ga ik regelrecht terug en vertel aan vader hoe wreed u bent.

Haar tante was verrukt. — Ik heb me telkens afgevraagd hoe je zou zijn, zei ze vertrouwelijk. Maar ik had nooit durven denken, dat je zoo eenvoudig was. O kindje, je bent in je manieren en in je uiterlijk net zoo lief als je moeder was.

Er kwam even een bedroefde trek op het gezicht van Lilian's tante.

— Maar op het laatst werd ze helaas een beetje hoogmoedig, ging ze voort. Niet dat ik het haar kwalijk heb genomen, maar het verkoelde toch de verhouding een beetje. Daarom ben ik jullie nooit komen opzoeken, want ik houd er niet van mij in te dringen.

— Maar tante!

— Zoo beschouwde ik het tenminste. Maar ik vond het heerlijk toen je schreef dat je een heele poos wilde blijven. Josiah heeft een vrouw gevonden en ik een nichtje, zei ik bij mezelf.

— Ik wil hier een heel eenvoudig en kalm leven lijden, antwoordde Lilian vroolijk. Ik heb genoeg van Londen en het rumoerige, opgeschroefde gedoe daar. Ik wil een plaatsje in uw zaak hebben alsof ik mijn heele leven niet anders gedaan heb.

Ze bleven staan voor het groote étalagevenster van een keurig-ingerichte winkel, waarachter verschillende soorten gebak en mooie doozen bonbons lagen.

— „Martha Watt, Bakkerij en Lunchroom", stond in fijne, vergulde letters op het raam.

— Wat een mooie winkel! riep Lilian. Hij zou heusch in de Bondstreet niet misplaatst zijn!

— Dat is een feit, viel juffrouw Watt haar nichtje met een stralend gezicht bij. — Je vader wilde, dat ik mij uit de zaak zou terugtrekken! Hij wou me een royale lijfrente geven, maar daar moet ik niets van hebben. Toen hij me op die manier niet helpen kon, was hij niet tevreden voor hij me in zoo'n schitterende zaak geïnstalleerd had. Dat kon ik niet weigeren.

Het is eigenlijk te mooi voor Wollacombe, maar ik verdien een goed stuk brood en dat is het voornaamste. Alle menschen uit de buurt komen hier theedrinken als ze in de stad zijn; het is er ook een keurige gelegenheid voor. Maar kom binnen!

Lilian liet haar blikken goedkeurend over de mahoniehouten toonbank met marmeren blad en de gezellige zitjes met kleine tafeltjes gaan, die met hagelwit damast bedekt waren.

— Het is in één woord prachtig! riep ze enthousiast, — maar een ding ben ik nog niet met mezelf eens. Moet ik een mutsje en een schort dragen of alleen maar een schort?

HOOFDSTUK VIII.

De Engel.

Den volgenden morgen bij het ontbijt sprak Lilian's tante de vrees uit, dat haar nichtje zich zou vervelen. — Vanmiddag ga je zeker een bezoek brengen aan je vrienden?

Lilian schudde het hoofd. — Neen hoor. Een van de redenen dat ik hier ben gekomen is juist, dat ik eens een poosje geen van onze kennissen wil ontmoeten; voorloopig heb ik genoeg van ze. En ik hoop ook dat u zult helpen om mijn incognito te bewaren en aan iemand vertellen, dat ik de als lunchroom-meisje vermomde dochter van een gefortuneerd parlementslid ben. Mijn naam alleen zegt niets; er zijn zooveel menschen die Turner heeten.

— Maar, drong haar tante aan, — je zult je hier vervelen, heb je geen lust om te vragen of de gravin eens een avond komen wil...

Lilian glimlachte, — neen tante, dank u.

Een blik van begrijpen kwam op tante Martha's gezicht. — Je bent zeker bang dat ze niets van een winkel moeten hebben, is het dat niet?

Lilian was bang om de gevoelens van haar tante te kwetsen.

— Neen tante, zei ze haastig, — zoo is de gravin niet.

— De meeste menschen anders wel hoor, antwoordde haar tante met een zucht. — Je kunt je niet voorstellen wat een dunk de vrouwen en dochters van de advocaten en bankiers hier in de stad hebben over zichzelf. Maar ik heb vaak gemerkt dat de adel en de menschen van de buitens hen net zoo behandelen als zij het ons doen. Maar enfin, zoo is de wereld nu eenmaal.

— Ik vind altijd, merkte Lilian op, dat vader en ik de eenigen in heel Londen zijn, die niet zoo kleinzielig waren. Maar ik ben aan mezelf beginnen te twijfelen.

Zij keek haar tante ondeugend aan.

— Gaat u intiem om met de vrouw van den meesterknecht uit de bakkerij?

— Dat, antwoordde haar tante met beslistheid, — is heel wat anders. Het is niet te verwachten dat ik met haar omga, omdat haar man bij mij in betrekking is.

Lilian lachte en deed geen pogingen om het debat voort te zetten. — Ik ben bang, dat we de dingen maar moeten nemen zooals ze zijn, want niemand schijnt ze te willen of te kunnen veranderen.

— Als jij je maar amuseert, ben ik al tevreden. Na zeven uur ben ik klaar, dan kan ik me met je bezighouden en je aan mijn kennissen

Staatsoverschatting.

(Van een bizonderen Neder landschen medewerker.)

Dezer dagen heeft de rector-magnificus, prof. dr. D. van Embden, van de Amsterdamsche Hoogeschool, een rede gehouden over de overschatting van den Staat in de Welvaartssfeer. Wij gelooven, dat de heer v. Embden met dzen titel een gelukkigen greep heeft gedaan. Want is het niet een feit, dat de Staat zijn bemoeiïngen steeds verder uitstrekt en dat dit ingrijpen van de Overheid in tal van particuliere verhoudingen den in ons volk levenden krachten ernstig belemmeringen in den weg heeft gelegd? De Staat onder invloed van socialistische en aanverwante theorieën gelijkt den amateur-tuinman, die in den winter zijn stamrozen afkapte, omdat ze zoo dor schenen en in den zomer zijn dahlia's onder een bloempot zette, omdat ze anders last van de zon hadden.

De grenzen der Staatsmacht worden niet meer herkend, souvereiniteit in eigen kring is een vergeten begrip: het Caesarisme — om met dr. Kuiper te spreken — viert hoogtij. „Tot het terugdringen der Staatsoverschatting krachtig bij te dragen", aldus prof. van Embden, „is een taak der Staathuishoudkunde". Accoord professor, zoo antwoorden wij, maar niet van de Staathuishoudkunde alleen, maar van allen aan wie de zelfstandige kracht van ons volk ter harte gaat. Want tot welke consequenties de tegenwoordige staatsoverschatting moet leiden, blijkt wel het duidelijkst uit een in Duitschland te vorigen jare ingediend wetsontwerp, waarbij een aantal voorschriften gegeven worden met betrekking tot de arbeidsovereenkomst en de bescherming van het huispersoneel.

Op zichzelf is dat zoo bijzonder niet; sinds vele jaren toch hebben wij reeds hier te lande een regeling van de arbeidsovereenkomst in ons Burgerlijk Wetboek opgenomen waarin speciale bepalingen voorkomen in het belang van dienstboden en ander inwonend personeel. Het merkwaardige is veeleer gelegen in den aard en den inhoud van sommige voorschriften, in dit Duitsche ontwerp vervat. Daaruit blijkt van een streven om den wetgever steeds dieper te laten ingrijpen in het maatschappelijk, ja het huiselijke leven en de burgers steeds meer aan banden te leggen. De wetgever beschouwt het huiselijk leven gewoonweg als een onderneming en de huisvrouw — de huisvader schijnt quantité négligeable te zijn — als de directrice der N. V. tot exploitatie van dienstboden. Zoodoende wordt een regeling ontworpen voor den arbeidsduur, de rusttijden, etc. van het huispersoneel. Men krijgt dus de Arbeidswet niet slechts voor fabrieken, werkplaatsen, winkels, kantoren apotheken, verpleeginrichtingen, transportarbeid, enz., maar ook voor particuliere woningen. Het is alleen de vraag hoe men hier ontduikingen zal kunnen constateeren. Moet de Arbeidsinspectie te allen tijde vrijen toegang hebben? Hoeveel duizenden inspecteurs zullen er niet moeten bijkomen? En indien de vrouw des huizes of haar echtvriend beweert, zich strikt aan den vastgestelden arbeidsduur te hebben gehouden, doch de dientstbode betwist zulks, wie moet dan geloofd worden?

Vermoedelijk de dienstbode, volgens den regel, dat meer waarde behoort te worden gehecht aan een beëedigde getuigenverklaring dan aan hetgeen een verdachte gelieft te beweren. Het bezwaar is alleen, dat in de meeste gevallen de verklaring van de dienstbode op zichzelf zal staan en volgens ons bewijsrecht één enkele getuigenverklaring geen voldoende bewijs oplevert. Maar ook dit is te verhelpen. Ook het procesverbaal van één politieagent, op zijn ambtseed opgemaakt, is voldoende voor een veroordeeling. Waarom dan niet de verklaring van een dienstbode, bekrachtigd door den eed in haar kwaliteit van lid van het huispersoneel als voldoende bewijs aan te merken?

Trouwens in het Voorontwerp van deze fraaie proeve van wetgeving was deze contrôle-vraag wel onder de oogen gezien. Meende het dienstmeisje — zoo schreef het *Algemeen Handelsblad* destijds — of meenden haar ouders, familieleden of verloofde of hare organisatie, dat de huisvrouw hare wettelijke plichten niet strikt nakomt, dan hebben zij het recht een wettelijken controleur daarvan in kennis te stellen. De huisvrouw zou dan verplicht zijn dagelijks tusschen 9 en 6 uur dien controleur — ook op diens eigen initiatief — toegang tot de woning te verleenen, opdat hij zich ter plaatse overtuigen en beide partijen verhooren kan. Heeft de huisvrouw schuld, dan kan zij zwaar gestraft worden. Ja, ja, waar schuiven wij heen als men eenmaal de Staatsoverschatting, het Caesarisme, laat voortwoekeren. Intusschen schijnen deze draconische bepalingen uit het definitieve ontwerp te zijn gelicht. Ziehier een kleine bloemlezing eruit.

Van de voorschriften der wet met dwingend karakter mag alleen worden afgeweken, voorzoover dit uitdrukkelijk wordt toegestaan of voorzoover bij een afwijkend beding gunstige arbeidsvoorwaarden in het leven worden geroepen.

Tenzij daaraan gevaar of schade voor zijn (of haar) gezondheid is verbonden, verplicht de wet de(n) werknemer tot tijdelijke verpleging van zieke personen en tot reiniging van de door dezen gebruikte kleeren, wasch, voorwerpen, enz. Slechts wanneer dit uitdrukkelijk is overeengekomen, kan de werknemer verplicht worden tot het blijvend verplegen van zieke huisgenooten.

De voor nachtrust bestemde tijd moet zonder onderbreking minstens 9 uren en voor personeel jonger dan 18 jaren, minstens 10 uren bedragen. Voor het nuttigen der maaltijden moet een behoorlijke tijd worden toegestaan Op één werkdag van de week moet des namiddags gedurende minstens 4 uren vrijaf gegeven worden, terwijl om den anderen Zondag vanaf 3 uur des namiddags recht tot uitgaan moet worden toegekend. In buitengewone gevallen kan de werkgever verschuiving van den vrijen tijd verlangen, doch, indien mogelijk, moet deze dan binnen 14 dagen worden ingehaald.

Des Zondags kan alleen afdoening van loopende werkzaamheden gevraagd worden. De vrouw des huizes mag zich met het zedelijk leven van haar dienstmeisje beneden de 18 jaren bemoeien, contrôle op haar uitgang uitoefenen en is verplicht het meisje gelegenheid tot verdere ontwikkeling te geven. De dienstbode heeft het recht op een behoorlijke slaapkamer, op goede voeding en op een kast, die goed afgesloten kan worden. Is zij negen maanden onafgebroken in dienst, dan mag zij ten minste één week vacantie vragen; in de volgende jaren minstens twee weken. Gedurende deze vacantie moet haar vol kostgeld en loon uitbetaald worden. Het dienstmeisje heeft het recht op grond van een medisch attest vier weken vóór en vier weken nà haar bevalling ten huize van haar werkgever te blijven zonder werk te verrichten. Ook dus als het een ongehuwde is: een van de „zegenrijke" gevolgen van een internationale arbeidsconferentie. Doch genoeg hiervan.

Van oudsher is het hier te lande mode geweest om de Duitsche regelingen na te apen. Het zou ons dus geenszins verwonderen, indien ook dit voorbeeld vandaag of morgen onzen wetgever tot navolging inspireerde. Wij zouden ons echter wel sterk moeten vergissen, indien ons volk dan niet op ondubbelzinnige wijze van zijn weinige ingenomenheid met een dergelijken maatregel zou doen blijken. Laten wij het echter niet zoover doen komen.

NEDERLAND.

Mr. Duys — als hij niet en als hij wel pleit.

Voor de Haagsche rechtbank zou behandeld worden de zaak tegen een gedetineerden Duitschen stucadoor, wonende te Rotterdam, beschuldigd van poging tot moord, althans tot doodslag, op den minnaar van zijn gescheiden echtgenoote, gepleegd op 29 October j.l. in een perceel aan de Ripperdastraat te Den Haag.

Hij zou het slachtoffer met een dolkmes een levensgevaarlijke wond in het onderlijf hebben toegebracht.

Verdachtes toegevoegde raadsman, mr. Duys, was blijkbaar niet bekend met den datum van behandeling der zaak of deze vergeten, althans hij was niet ter zitting verschenen.

Op 8 Februari heeft tenslotte de zaak gediend.

⁂

Wanneer de courantenverslagen over het door mr. Duys in de strafzaak „Liebermann" gehouden pleidooi juist zijn, dan is dit een staaltje van een pleidooi, zooals het niet zijn moet, schrijft mr. C. J. Goudssmit in het *Hbl.*

Moreel zei mr. Duys, dat zijn cliënt niet vrij uit ging. En toch verdedigde hij dezen vertegenwoordiger van een door hem fel gehate economische richting met den „Schwung" en den hartstocht, die hem den debater, groot geworden als hij is in de arena van politieke welsprekendheid, eigen is doch in casu naar mijne meening kwalijk passen.

De Koningin in Oberstdorf.

De Koningin en de Prinses tijdens een sledetocht in de omgeving van Oberstdorf.

Maar, zoo zal hij mij tegenwerpen, zoo is nu eenmaal het lot van den strafpleiter. Deze moet het moreel laakbare weten te scheiden van het strafrechtelijk ontoelaatbare en hij moet vechten voor zijn cliënt, met moed en kracht, opdat de gevangenisdeuren niet voor hem opengaan — wat voor moreel laakbare handelingen ook door den cliënt zijn verricht.

Toegegeven. Maar dan moet de verdediger zich ook bepalen tot juridische argumenten, zooals ook de andere raadsman in de zaak Liebermann in hoofdzaak schijnt te hebben gedaan.

De verdediger mag echter zeker niet den door hem moreel laakbaar geoordeelden cliënt verdedigen door te pleiten als mr. Duys deed. Het is mogelijk, dat anderen mr. Duys zullen prijzen als iemand, die zonder een blad voor den mond te nemen zeide, wat hij meende. Ik ben van oordeel, dat hij afgebroken heeft, zonder op te bouwen.

Wanneer mr. Duys een revue wil maken om het publiek te vermaken, laat hij daar dan spreken van het curatorensalaris, de hooge heeren, die niet deugen, de roovers van Curaçao, de kwalijk handelende advocaten, die in den schouwburg op den eersten rang zitten en de ridderordenjacht.

Maar laat hij de sfeer eener rechtszaal daartoe niet verlagen en een pleidooi niet tot een gelegenheid voor het lanceeren van opmerkingen, die wel verre van den cliënt te baten, den verdediger bij den ernstigen Nederlander te boek zouden kunnen doen staan als advocaat, die niet ten behoeve van zijn cliënt en in strijd met de waardigheid van zijn ambt, zijn pleidooi hield.

Een nog ernstiger grief, die ik echter tegen het pleidooi van mr. Duys heb, is de volgende:

Wanneer hij zich niet ontziet om op minder waardeerende wijze — of liever op lakende wijze — namen te noemen, laat hij zich dan toch eerst terdege vergewissen, of dit noemen van namen terecht door hem geschiedt.

Het is zoo uiterst gemakkelijk om iemands reputatie afbreuk te doen.

En mr. Duys weet evengoed als ik, dat van iedere beschuldiging, hoe ongemotiveerd ook — nog heel wat blijft hangen.

Fama malum qua non aliud velocius ulium.

Mobilitate viget, viresque acquirit eundo.

Welnu! Zich te uiten op een wijze als mr. Duys heeft gedaan zonder dat de uitingen gefundeerd zijn door de zekerheid der waarheid, is zeker in een pleidooi, dat heel Nederland met aandacht volgt, een onherstelbare fout.

En mr. Duys moge zich tegen het begaan van dergelijke fouten hoeden, wanneer hij nogmaals geroepen wordt in een belangrijke strafzaak als raadsman op te treden.

⁂

Mr. E. C. E. De Troy schrijft:

De heer Duys heeft de behoefte gevoeld zich in dat pleidooi te doen kennen als socialist. Dat is niet mijn zaak.

Maar nu hem dit ook reden gaf op te merken dat (naar uw verslag) „de justitie gegevens heeft, dat men accountants heeft omgekocht", maar zich van al die ongerechtigheden niets aantrekt — meen ik te moeten opmerken dat dan het algemeen belang eischt, dat de heer Duys het bij zoo'n opmerking niet laat.

Indien de insinuatie werkelijk gegrond is, dat de justitie in zulke ge-

Prinses Juliana bij de Duitsche Ski-kampioenschappen te Oberstdorf.

Links: Prinses Juliana op weg naar de ski-wedstrijden. Rechts: de Prinses volgt temidden der toeschouwers met groote belangstelling de verrichtingen der ski ers.

voorstellen. Mijn meesterknecht is op het oogenblik ziek, zoodat ik zelf haast den heelen dag in de bakkerij moet zijn. De drukste tijd in den winkel is tusschen vier en zes als de menschen komen theedrinken en inkoopen doen.

— Dan zal ik tusschen vier en zes uur in den winkel en de lunchroom helpen, beloofde Lilian. — 's Morgens ben ik van plan lange wandelingen te maken en 's avonds mag u mij aangenaam bezighouden!

— Ik hoop toch maar zoo dat je je niet verveelt, herhaalde haar tante.

— Alleen wandelen is ook niet alles; wist ik maar een aardig meisje...

— O neen, alstublieft niet, ik ken al veel te veel menschen; ik vind alleen wandelen heelemaal niet onplezierig.

— Er zijn hier ook golfvelden, vertelde tante Martha.

Lilian keek verheugd. — Dat is heerlijk, verklaarde ze opgewekt. — Ik heb in den eindwedstrijd voor de dameskampioenschappen meegespeeld. Zou ik daar kunnen spelen?

— De captain van de damesclub is de vrouw van den dokter — een allervriendelijkste vrouw.

Vandaag zal ze wel hier komen om haar weekrekeningetje te betalen. Dan zal ik er maar eens naar vragen.

— Ik zal om mijn golfstokken telegrafeeren, zei Lilian, blij, dat eenzame wandelingen niet haar eenig amusement zouden zijn.

De vrouw van den dokter, mevrouw Amhurst, kwam inderdaad dien morgen, zooals tante Martha verwacht had en scheen niet ongenegen om Lilian onder haar hoede te nemen. Lilian verbeeldde zich een beetje neerbuigendheid in haar manieren te ontdekken, maar hinderlijk was dat niet. Lilian vertelde, dat ze alleen 's morgens zou spelen en ze meende, dat in mevrouw Amhurst's stem iets van opluchting klonk, toen ze zei, dat zij tot haar spijt alleen maar 's middags op het golfterrein kon komen. — Maar morgenochtend, voegde zij eraan toe, zal ik u introduceeren.

Lilian bedankte haar vriendelijk voor de moeite die ze zou nemen.

— Vanmiddag is er bestuursvergadering, ging de doktersvrouw voort. — en ik kan u wel de verzekering geven, dat u aangenomen zult worden. Uw tante staat bij ons allemaal zeer in aanzien; zij is altijd heel edelmoedig als het er op aankomt om plaatselijke vereenigingen te steunen. Bent u van plan lang in Wollacombe te blijven?

— O neen, op zijn hoogst zes maanden.

Mevrouw Amhurst werd nog hartelijker. — Ik zal u aan verschillende aardige menschen voorstellen en ik ben overtuigd, dat u ons niet stijf of ongenaakbaar zult vinden.

— Het is heel vriendelijk van u, zei Lilian, maar doet u geen moeite om mij aan kennissen voor te stellen. Als er een beroepsspeler is, wil die misschien wel met me meegaan. Ik mag wel weer eens een lesje nemen.

Mevrouw Amhurst vertrok na voor den volgenden morgen met Lilian een afspraakje gemaakt te hebben. Later op den dag vertelde zij aan haar medebestuursleden dat het nichtje van juffrouw Watt een keurig jong meisje was dat haar plaats in de maatschappij uitstekend begreep. Het bestuur dat zich verbaasde over het feit dat dames uit den winkelstand tegenwoordig ook al golf speelden, besloot haar als tijdelijk lid aan te nemen en terwille van de royale tante vriendelijk tegen het nichtje te zijn.

Lilian bracht den morgen verder door met een wandeling door de omstreken te maken. Na het vroege middagmaal deed zij een wit schortje voor en aanvaardde haar taak als extra hulp in den winkel en de tearoom. Zij had er zelf groote pret in en ze vond van zichzelf dat zij een geboren kellnerin was. Als zij een kleine fout maakte, wat een paar maal gebeurde, maakte zij op een allerliefste manier haar excuses en vertelde dat zij nog „nieuw" was. Verscheidene dames, die na hun boodschappen kwamen theedrinken, waren aangenaam verrast door haar prettige verschijning en vroegen haar het een en ander over haar zelf.

Zij antwoordde bescheiden dat zij het nichtje van juffrouw Watt was en zij hielp de dames met hun parapluies en hun pakjes en deed het zoo opgewekt en vlug en vriendelijk dat zij alle harten won. Maar eenmaal vergat zij haar rol bijna. Mevrouw Hemmings stevende binnen en ging aan een tafeltje bij de deur zitten. Lilian kreeg een kleur, want ze was ervan overtuigd dat de deftige dame hoofdzakelijk kwam met de bedoeling om haar te vernederen.

Zij ging naar haar toe. „Wat is er van uw dienst, mevrouw?"

„Thee met cake", antwoordde mevrouw Hemmings eerder verward dan uit de hoogte. Lilian had haar dus verkeerd beoordeeld. Zij was niet met booze bedoelingen gekomen, maar enkel uit nieuwsgierigheid.

„Ik hoop dat uw koffer veilig thuis gekomen is", zei Lilian vriendelijk toen zij het bestelde voor haar neerzette.

Mevrouw Hemmings verschoof het theegerei met trillende vingers.

„Er is tot mijn verbazing niets gestolen!" antwoordde zij.

„Verwacht u altijd diefstallen als u van huis bent?" klonk Lilian's verbaasde vraag.

„Men ontmoet tegenwoordig onderweg zooveel verdachte typen", antwoordde mevrouw Hemmings prompt.

Lilian had geen antwoord gereed; ze verdween en liet de zegepraal aan de oudere dame.

Ze ergerde zich vreeselijk toen ze iets triomfantelijks in de houding van mevrouw Hemmings ontdekte; alsof deze zich over haar eigen vermetelheid verheugde en ze kreeg haar zelfbeheersching pas terug toen de dame verdwenen was; er lag een fooi in den vorm van een tweestuiverstuk op het bord.

Om zes uur was de drukte afgeloopen en de dienstmeisjes waren met ander werk bezig. Terwijl Lilian achterbleef voor het geval er nog een late bezoeker bediend zou moeten worden. Zij was juist vriendschappelijk aan het praten met het aardige rozige meisje dat als cassière dienst deed, toen een jongmensch den winkel kwam binnenstappen. Hij leek een jaar of achttien en in zijn gezicht was iets van de onschuldige schoonheid van een gekleurd kerkvenster in glas-in-lood. Zijn oogen waren transparant blauw en zijn welige haardos was goudblond en krullend. Hij droeg een geruit sportpak en een bruine vilthoed stond zwierig op zijn lange lokken. Hij ging zitten in een nis die het verste van de deur verwijderd was.

„Wat een eigenaardige jongen", zei Lilian tegen de cassière, die Amy heette.

„Eigenaardig?" riep Amy, die zich uitrekte, om een glimp van den bezoeker op te vangen. „Ik vind hem een snoes: ik noem hem altijd den Engel".

„O, ken je hem?"

„Neen", de oogen van het meisje begonnen te schitteren en zij bloosde hevig. „Ik heb hem nog nooit in mijn leven gesproken, den laatsten tijd komt hij haast iederen dag hier, maar ik weet niet wie hij is".

Lilian keek glimlachend naar het blozende gezicht van het meisje en ging toen naar haar klant toe. „Wat een roman", dacht ze. Het meisje dat daar in het kleine kashokje zat en tien shillings in de week verdiende, was verliefd op een onbekenden engel in een duur sportpak. Wat een wereldje in het klein was de winkel van haar tante!

De Engel scheen in verheven overpeinzingen verdiept, want Lilian stond al een poosje bij zijn tafel, voor hij haar aanwezigheid bemerkte. Hij had zijn hoed afgezet en de glans van zijn krullebol had wel iets van een aureool.

„Wat mag ik u brengen?" vroeg Lilian eindelijk.

De jongeling keek op. „Is mijn vriend ook hier geweest?" vroeg hij verstrooid.

„Ik wist niet dat u een vriend had".

„Misschien ook niet", zei de Engel verre van vriendelijk, maar ik bedoel den man, den heer, dien ik hier meestal ontmoet".

(Wordt vervolgd).

vallen om klinkende namen te ontzien, de zaak in den doofpot gestopt heeft — welnu! de minister is verantwoordelijk, en de sociaal-democraten in ons parlement? Die heeren zijn toch niet bang om den minister aan zijn verantwoordelijkheid te herinneren?

Daar komt nog bij dat de heer Duys misschien reeds veel kwaad vervolgd zou kunnen krijgen indien hij zich alleen maar wende tot den advocaat-generaal in deze strafzaak, wiens onbekendheid met zulke corruptie mr. Duys toegeeft (al zal ieder verbaasd zijn, hoe het mogelijk is, dat van zoo veelvuldige corruptie een advocaat-generaal bij het Hof van Amsterdam niets afweet).

Er is zonder twijfel allerlei onrecht in deze wereld. Het is edel indien de heer Duys zich daartegen verzet. Maar dan naar de woorden van Tartarin de Tarascon: „Des coups d'épée, messieurs, des coups d'épée, mais pas des coups d'épingle!" Geen speldeprikken die alleen het vertrouwen in anderen ondermijnen, neen, maar van den heer Duys mogen we thans een forscher degenstoot verwachten. Onze rechterlijke macht mag niet onder verdenking staan het onrecht te beschermen. En de heer Duys is de man die, met kennis van bepaalde feiten toegerust, nu verplicht is te openbaren wat hij weet en te vechten tot er recht gedaan is.

Het Heertje van Zestig dat Zestig was.

Zeker, er zijn zestigers die er wezen mogen. Maar de anderen behooren tot de categorie die uit haar labiel evenwicht is geraakt en als iemand hun vraagt: „Ben je zestig?" zoo in den trant van: „er is er zeker een op den loop bij je" het antwoord schuldig moeten blijven.

Daar heeft men b.v. het ongehuwde zestigjarige heer in de residentie, dat begin December van het vorig jaar op het Plein aangesproken werd door een heer, die hem vroeg, of hij er niets voor voelde om te trouwen met een schatrijke jonge Française.

Nou — dat wil iedereen onder deze omstandigheden natuurlijk wel. Maar men begrijpt — als men niet hopeloos ijdel is — dat er aan dit zaakje een luchtje moet zijn.

Hoe het zij, onze jonge man bleek daar wel ooren naar te hebben, waarop hem werd meegedeeld, dat hij zich dan maar moest laten inschrijven als Rotterdamsch burger. Hieraan werd voldaan, doch later verzocht men hem zijn woonplaats te verleggen naar Leiden, waar hij pro forma op de Lange Mare een huis moest betrekken. Nadat hij dit gedaan had, kreeg hij aldaar bezoek van een Belg, die zich voorstelde als een vriend van zijn aanstaande vrouw, en hem verzocht naar Den Haag te komen, waar hij haar zou ontmoeten.

Na dit bezoek gingen beiden naar het bevolkingsbureau, waar het paar in ondertrouw trad. Het huwelijk werd bepaald op 12 Februari. De aanstaande echtgenooten zouden elkander dien dag in een hotel te Leiden ontmoeten doch men trof elkaar reeds eerder in een café aan de Breestraat.

Op het vastgestelde uur ging men naar het Leidsche stadhuis, waar het huwelijk werd voltrokken. Na afloop begaf het gezelschap zich naar een café, waar een glaasje op de gezondheid van bruid en bruidegom werd gedronken.

Daar de vrouw zeide haar koffers in haar hotel te willen pakken, ging zij met den Belg weg, doch niet dan nadat zij het zoo juist uitgereikte trouwboekje meenam. De bruidegom en de bemiddelaar bleven achter om op den terugkeer van het bruidje te wachten. Daar deze echter te lang wegbleef, begaf de jonge bruidegom zich naar het hotel, waar hem werd meegedeeld, dat de bedoelde dame reeds naar Den Haag was vertrokken.

Ten einde raad begaf de bruidegom zich naar de politie, waar al spoedig het volgende bleek: de jonge Française is mej. M. Z. uit Parijs, die in ons land wegens zedeschandalen reeds verschillende keeren met de politie in aanraking is geweest. Deswege zou zij als ongewenschte vreemdelinge over de grens worden gezet, terwijl haar gebleken was, dat naturalisatie evenmin mogelijk was. Teneinde nu toch het zoo zeer verlangde Nederlanderschap te kunnen verwerven, bleef haar niets anders over dan met een Nederlander in het huwelijk te treden, hetgeen zij op bovengenoemde wijze heeft gedaan.

Het heertje is dus stroman geweest!

— Waarom huil je zoo?
— Die jongen gooide 'n sneeuwbal naar u.
— En hij heeft mij niet geraakt!
— Neen, maar mij wel.

(*Pages Gaies, Yverdon*)

Kort verhaal.

DE KOLENDRAGER

door

HASSE ZETTERSTRÖM.

(Nadruk verboden; auteursrecht voorbehouden.)

Ik was alleen thuis. Er werd gebeld.

„Dat is een rekening", dacht ik. „Ik doe niet open."

Er werd nog eens gebeld.

„Dat is nog een rekening", dacht ik. „Ik doe niet open."

Er werd voor de derde maal gebeld. Ik deed open. Buiten stond een groote, pootige kolendrager. Op zijn rug droeg hij een zak kolen.

Ik kreeg een hartklopping. Ik heb een kolendrager laten wachten en driemaal bellen, voor ik hem heb opengedaan! Nu komt er iets! Die zal mij afsnauwen!

„Hoe lang moet je hier in godsnaam staan bellen! He?! Zijn uw ooren wel in orde?! En waar zullen de kolen heen? op den zolder of zoo? He?!"

Zoo had hij nu moeten spreken, want hij is een kolendrager, een echte, groote, pootige, zwarte kolendrager, met een zak kolen op den rug.

Maar de kolendrager nam met zijn hand, die hij nog vrij had zijn pet af en zeide:

Neem me niet kwalijk, krijgt u de anthraciet? Ik ben hier met tien zak. Straks breng ik de andere. Ik wist niet of u een achtertrap hebt, daarom ben ik aan den voorkant de trap op gegaan. Maar met de andere zakken zal ik langs de andere trap gaan — ik stoor u toch niet?"

„Een oogenblik," zeide ik. Toen deed ik de deur weer dicht, leunde tegen den wand en dacht:

„Nog nooit heb ik een kolenman op deze wijze hooren spreken. Hij is stellig geen kolenman. Misschien is hij een van de vele buitenlandsche prinsen van wie geen mensch weet, waar zij zijn gebleven. Hij is een verkleede prins.

Toen deed ik de deur open en zeide:

„Precies, de kolen zijn voor ons. Wanneer uw koninklijke hoogheid zoo vriendelijk wilt zijn en ze naar den zolder brengen..."

„Heb ik dadelijk gedacht," zeide de kolenman, „dat ze naar den zolder moesten. Dat is ook het gemakkelijkst. Men kan ze niet goed in zijn woning hebben. Ik zal dadelijk alle zakken er heen brengen. Het is wel een trap hooger, maar dat doet er niet toe, ik klim even graag vijf trappen als vier, wanneer ik eenmaal bezig ben. Hebt u den sleutel hier ? Of zal ik naar den concierge beneden gaan en er een halen?"

„Geeft u zich geen moeite, wij hebben een zoldersleutel. Ik kom dadelijk."

Ik ging naar de keuken en zocht den zoldersleutel. Ik vond hem niet. Ik vond alle andere sleutels, alleen geen enkele die er uitzag als een zoldersleutel.

Ik keerde terug naar den kolenprins en zeide:

„Ik kan den sleutel niet vinden."

„Dat gaat altijd zoo met sleutels. Alsof zij alleen op de wereld waren om zoek te raken. Alleen die je niet noodig hebt, zijn er. Zoo is het bij mij thuis ook. Laat u mij eens zoeken. Misschien kan ik hem vinden."

Hij zette den zak in het portaal neer en ging naar de keuken en vond den sleutel onmiddellijk.

„Dat is hem," zeide hij. „Ik geloo het stellig. In deze huizen zijn de zoldersleutels altijd een beetje kleiner. Het doet mij genoegen, dat ik hem heb gevonden!"

Toen droeg hij den zak naar den zolder. En toen ging hij naar beneden voor de andere zakken.

Iederen zak droeg hij de vijf trappen op. Hij klom vijftig treden en toen ik uit het raam keek, zag ik, dat hij af en toe tijd over had, om de paarden voor den wagen te streelen.

Toen alles klaar was, zeide hij:

„Zoo, mijnheer, beleefden dank en tot ziens. Hoewel, je kunt het nooit weten, nu we zoo'n zachten winter hebben!"

„Een oogenblik," zeide ik en toen ging ik op den zolder, bekeek de zakken en dacht:

„Nu zal ik je op de proef stellen, mijn jongen!"

„Neem me niet kwalijk," zeide ik. „Er is een kleine fout gemaakt. U hebt de zakken naast elkaar gezet. Wij zouden ze echter graag liggend hebben. Dat is ons iets gemakkelijker."

De kolenman glimlachte en antwoordde:

„Het is zoo verschillend. Sommigen willen ze staande, anderen willen ze liggend hebben. Het is om zoo te zeggen een quaestie van smaak. Ik zal ze dadelijk omleggen."

„Och, geeft u zich geen moeite", zeide ik, „dat is niet noodig. U hebt al genoeg werk met de zakken gehad."

„Heeft niets te beteekenen, mijnheer. Ik keer ze met liefde om. Men moet het hebben, zooals men gewoon is, anders is het niet gezellig in huis en dan denken ze daar beneden: nu s t a a n die vervelende kolenzakken daar op den zolder, terwijl zij toch eigenlijk moesten l i g g e n!"

En daarop legde hij de zakken om, zooals ik ze wilde hebben.

En toen het gedaan was en hij wilde heengaan, zeide ik:

„Werkt u al lang in deze branche?"

„Pas vijftien jaar, — dus de moeite niet waard. Maar nu moet ik verder naar het huis hiernaast. Daar hebben ze vandaag al tweemaal opgebeld. Zij hebben geen enkele kool meer in huis."

Hij nam zijn pet af en ging. Ik zou hem bijna de hand hebben gedrukt, maar dat zou hem misschien te pijnlijk zijn geweest.

Ik zag hem beneden op de straat met de paarden praten, hun snuiten streelen en toen reed hij verder met zijn wagen.

Toen ging ik aan de telefoon, belde den kolenhandel op, vroeg den chef te spreken en zeide:

„Die man, die mij juist kolen heeft gebracht, moet onmiddellijk worden ontslagen. Hij zet de geheele maatschappelijke orde op haar hoofd. Zoo'n kolenman mag er niet zijn. Hij heeft mijn geheelen dag geruïneerd en zal dat bij vele anderen eveneens doen. Hij moet zoo snel mogelijk weg. Hij is een gevaar voor al zijn collega's en voor de maatschappij."

„Wacht u even", zeide de chef, „dan zal ik eens zien, wie het geweest is."

Toen kwam hij weer aan het toestel en zeide:

„Het was een pas aangestelde kolenman. Hij is gisteren pas begonnen."

„Hij heeft mij gezegd, dat hij al vijftien jaren in het vak is."

„Dat zal hij gezegd hebben, om vertrouwen te wekken. Hij is gisteren pas begonnen."

„Gisteren begonnen! Gelukkig! Dan is er in ieder geval nog hoop. Dan heeft hij nog tijd, om een gewone kolendrager te worden, zooals hij in dezen goeden en mooien tijd moet zijn. Houden moet u hem."

VAN ALLE ZIJDEN.

Blad voor Gevangenen.

In Budapest is het eerste nummer van een krant verschenen, die van dat eerste nummer af achtduizend abonné's telt. Het blad heet *Bizalom*, dat beteekent: „vertrouwen", schrijft de *Msb.*

Het blad brengt, zooals dat past, het voornaamste nieuws; het kondigt de belangrijkste, ook politieke gebeurtenissen aan; het deelt alle mogelijke ontdekkingen en uitvindingen op alle gebied mee; het geeft een cursus in een of andere vreemde taal; het geeft een vervolgverhaal en het hoeft dus bij geen andere krant ten achter gesteld te worden.

De hoofdgedachte van het blad is, dat slechts ware en hooge kunst de lezers beïnvloeden kan; middelmatigheden gaan zonder pardon de papiermand in; om het levensgeluk der abonné's te verhoogen worden eigen gedichten, novellen en mémoires gepubliceerd. De beste schrijvers van het land hebben bovendien hun medewerking toegezegd; en ten slotte is er een rubriek opgenomen, die in het Hongaarsch zoo iets als „op het Podium" of „in de gehoorzaal" heet, die den abonné's gelegenheid biedt uit te spreken wat hun op het hart ligt, de zorgen waaronder zij gedrukt gaan, de wenschen, die zij graag vervuld zouden zien. Langs dien weg kunnen zij hulp voor hun gezin en familie inroepen en zoo verder.

Dit blad is het lijfblad voor de Hongaarsche gevangenen.

Daarmee is tevens de groote oplage verklaard.

Natuurlijk stelt het blad geen advertentiekolommen open; het heeft weinig zin om gramofoons, radio en de beste confectie en de goedkoopste meubelmagazijnen op deze plaats zich te laten aanprijzen.

Ook weert de redactie alle vromigheid, zelfs alles wat men den godsdienst heeft uit te staan, opdat de lezers niet den indruk zouden krijgen, dat er aan hun bekeering gewerkt wordt.

In het Haitzener tuchthuis staan de persen van dit blad, dat om de veertien dagen met twaalf pagina's uitkomt.

Een bekend vrouwelijk opvoedkundige is de hoofdredactrice; zij wordt gesteund door den Hongaarschen minister van Justitie, Pesthy, en staatssecretaris Séthy.

Een particulier is de uitgever. Onnoodig dus er op te wijzen, dat deze man er heelemaal niet op staat, dat zijn abonné's trouwe jaarabonnementen nemen, en nog minder, dat dit getal van achtduizend moge stijgen; integendeel.

De hoofdredactie heeft haar deskundigheid eer aangedaan, door het eerste nummer op Kerstavond te bezorgen. Dat was niet aleen het psychologische moment, om deze Kerstgave meer dan alle eventueele andere Kerstgaven te doen waardeeren, maar ook om de abonné's, die het blad automatisch uit hoofde van hun positie krijgen, aan te spreken met „lieve lezers", en „hun alle goeds en een ommekeer ten goede te wenschen in het nieuwe jaar".

In Duitschland bestaat er ook zoo'n blad *der Leuchtturm* genaamd. De staat is daar zelfs wettelijk verplicht om allen gevangenen deze uitgave „thuis" te bezorgen, omdat zij geen andere krant in handen mogen krijgen.

Een tweede blad van dat soort is de Italiaansche *La Domenica del Carcerato.*

Reeds bij het verschijnen van *der Leuchtturm* bleek aanstonds het weldadige van dezen, vaak eenigen vriend in het kerkerleven, door het feit, dat velen, die op vrije voeten gesteld werden, er prijs op stelden, trouwe lezers te blijven.

Als dat maar niet zijn oorzaak daarin vond, dat deze trouwe lezers niet graag een part van het feuilleton missen.

Le Domenica del Carcerato brengt alles wat de gevangenen zelf aan litterair en kunstnijverschoon tot stand brengen; der *Leuchtturm* geeft, zooals men zegt, — schrijver dezes is van dit noch van de andere bladen abonné geweest — wekelijks in twintig pagina's een waarlijk voortreffelijk wereldbeeld.

Slechts in gevallen van ernstig wangedrag, bijvoorbeeld na pogingen tot ontvluchting, wordt de krant van hooger hand ingehouden.

Dit lijkt een kleine straf, maar het ligt eerder voor de hand, dat zij, die tot zulk een poging bekoord worden, het risico van juist deze straf niet willen loopen.

Een gekerkerde lezer zal heel anders staan tegenover zijn lijfblad dan zelfs diegene, die het niet duldt, dat zijn krant hem vijf minuten te laat in de handen komt......

De meestgelezen Duitsche Schrijvers.

Aan de spits van de meestgelezen levende Duitsche schrijvers staan, volgens de tot Januari j.l. bereikte cijfers, Thomas Mann, Hermann Hesse, Wassermann, Bonsels, Kellermann, Feuchtwanger en Emil Ludwig. Van hen heeft weer de leiding Waldemar Bonsels. Met zijn drie meest gelezen werken heeft hij een oplaag van in totaal 820.000 bereikt, n.l. Indienfahrt 320.000, de Vagabunden cyclus 361.000 en Anjekind 137.000. Thomas Manns goedkoope pas uitgekomen uitgaaf van de Buddenbrooks loopt al tusschen de drie-kwart en het heele millioen. De dure uitgaaf in twee deelen heeft het in den loop der jaren tot 185.000 gebracht en de Zauberberg in het jaar dat hij verscheen al over de 100.000. Hesses Peter Camenzind staat op 120.000, Unterm Rad op 146.000, Knulp op 125.000.

Bernard Kellerman heeft met zijn Tunnel de 258.000 gehaald, met Ingeborg de 128.000 en met Das Meer de 100.000. Wassermann is in de zescijfersgroep gekomen door zijn Fall Maurizius, die in luttele maanden de 100.000 bereikte, Feuchtwangers Hässliche Herzogin is aan de 140.000, Jud Süs aan de 100.000. Emil Ludwigs totaal oplaag is 1½ millioen, waarvan Wilhelm der Zweite aan de 150.000 en Juli '14 aan de 140.000 is. Hauptmann behoort tot de leidersgroep door de 150.000 van zijn Ketzer von Soana.

De meestgelezen buitenlanders zijn Galsworthy, Jack London, Sigrid Undset en Romain Rolland. Jack Londons totaal oplaag in Duitschland is al voorbij het millioen, Galsworthy is bij de 400.000. Undsets Christian Lawranstochter cyclus is in de 291.000 en Olaf Audunssohn in de 142.000. Rollands oplaag varieert tusschen 70.000 en 90.000.

Wat de oorlogsboeken betreft is de stand: Jahrgang 1902 80.000, Krieg 150.000, Sergeant Grisha 300.000, Im Westen nichts Neues 975.000!

Ten slotte twee overleden schrijvers: Löns met 351.000 voor de Wehrwolf en 325.000 voor Das Zweite Gesicht en de lyrische dichter Christian Morgenstern met 100.000 voor de Galgenlieder. *(Vad.)*

Ingezonden Mededeelingen.

MOPPEN.

Piet en Jan gaan met hun ouders naar Zandvoort. Als ze samen klaar staan om pootje te baden, zegt Piet tot Jan: „Wat heb jij vuile voeten".

„Geen wonder", is het antwoord, „ik ben twee jaar ouder dan jij".

* * *

Palmolive zeep: ongelooflijk weldadig voor de huid.

* * *

„Ik ben gisteren in een fijn restaurant geweest".

„Werkelijk?"

„Ja, ik heb twee cakes gehad, koffie en een overjas voor f 0,75".

* * *

Palmolive shampoo: even goed als de toiletzeep.

* * *

Mevrouw de Bruin: „Ik hoor dat je man een auto heeft gekocht".

Mevrouw Smit: „Nee, hij heeft de auto nog niet, maar hij bereidt zich voor".

„Bouwt hij al een garage?"

„Nog niet, maar hij studeert in een boek over auto-reparaties, heeft een E. H. B. O.-kist gekocht en we zijn beiden verzekerd tegen ongelukken".

* * *

Palmolive after-shaving talcum: onzichtbaar en weldadig.

* * *

Kostjuffrouw: „U behoeft uw mes niet zoo zorgvuldig af te wrijven, mijnheer. In de eerst plaats is het niet noodig en in de tweede plaats maakt u het servet er maar vuil mee".

* * *

Palmolive zeep: keep that schoolgirl colectmpion.

* * *

— Ach, manlief, ik zag daarnet op je bureau een bankje van veertig liggen; dat kan ik zoo goed gebruiken voor een nieuwe japon.

— Nou, vooruit maar, ik zal 't voor je gaan halen!

— Niet noodig, lieveling, ik heb 't al!

6427

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Mailkroniek.

(Nederlandsche bladen van 13 t.m. 19 Febr.).

Dubbelzinnige houding.

In verband met de debatten in de opiumcommissie, waarin van Nederlandsche zijde in de eerste plaats bestrijding van den smokkelhandel werd aanbevolen tegenover andere voorstellen die vooral op productiebeperking gericht waren, richt de *Telegraaf* (15 Febr.) een scherpen aanval op het Nederlandsche standpunt. Zij schrijft:

Een nuttig werk is een dergelijke strijd ongetwijfeld. Van het resultaat is men echter verre van zeker: de organisatie der smokkelaars is zoo groot, hun hulpmiddelen zijn zoo talrijk, dat van deze bestrijdingsmethode geen afdoend resultaat kan worden verwacht. De hardnekkige strijd tusschen „prohibition" ambtenaren en dranksmokkelaars in de Vereenigde Staten kan dienen als waarschuwend voorbeeld tegen al te optimistische verwachtingen op dit stuk.

Slechts een palliatief is derhalve het voorstel van de Nederlandsche gedelegeerden, die van productiebeperking weinig willen weten — en wat erger is, een palliatief, waarvan de aanneming de snelle en juiste oplossing van het vraagstuk zal tegenhouden.

Nederlands houding ten deze valt zeer zeker te betreuren. Het doet niet aangenaam aan, als een klein land achterblijft in de dingen, waarin het groot kan zijn; het bestrijden van misstanden op sociaal gebied daaronder in de eerste plaats begrepen.

Het standpunt dat de Nederlandsche regeering inneemt ten aanzien van de opiumkwestie, illustreert op bijzondere wijze het gevaar dat kan schuilen in staatsexploitatie op groote schaal. De opiumdistributie toch is in de overzeesche gebieden in handen van het gouvernement. De overheid heeft het monopolie, regelt den verkoop en... profiteert van de groote winsten, die dit bedrijf oplevert. Lijkt het denkbeeldig — en dat is het gevaar, waar wij op doelen — dat de plicht die op de overheid rust, om mede te werken aan het opruimen van misstanden, die het welzijn van haar onderdanen en van de menschheid in het algemeen bedreigen, in het gedrang komt, zoo deze strijdt met de belangen van diezelfde overheid als exploitante?

De houding van de delegatie geeft aanleiding, te veronderstellen, dat het uitspreken dezer vrees gerechtvaardigd is.

VOLKSRAAD.

1e Buitengewone Zitting 1929-1930

Vergadering van Dinsdag, 18 Maart 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft

(Vervolg.)

Voorts is een motie voorgesteld door de heeren Van der Weyden, Kiès, Roep en Führi.

De Volksraad,
van oordeel, dat de Grondslagen voor de defensie, afkomstig van het Opperbestuur, ook na de nader ontvangen toelichtingen onaanvaardbaar zijn o. m. wegens hunne onvolledigheid, doordien wel de minimum sterkte der vloot, doch niet die voor het leger is beschreven,
verwerpt deze grondslagen,
verzoekt de regeering aan het Opperbestuur voor te stellen de grondslagen aan te vullen, overigens voor zooveel noodig rekening houdend met de in de besprekingen door den Volksraad gemaakte opmerkingen van andere punten.

En een motie voorgesteld door de heeren Kiès, van der Weijden en Roep.

De Volksraad,
van oordeel, dat de financiëering der uitvoeringsmaatregelen voor de defensie van Nederlandsch Indië moet zijn gebaseerd op een uitgewerkt plan voor aanbouw, voorziening en vernieuwing,
van oordeel, dat die financiëering zal moeten geschieden binnen afzienbaren tijd uit een defensie-fonds,
verzoekt de regeering het noodige te doen verrichten c.q. voor te stellen aan het Opperbestuur voor het opmaken van zulk een plan en het in het leven roepen van zulk een fonds.

Kiès.

De heer Kiès constateert dat het onderwerp veler aandacht heeft getrokken.

Spr. is van meening, dat de defensiegrondslagen van zoodanig belang zijn, dat zij vallen onder art. 91 der I.S. en dus dienden te worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Spr. vraagt zich zelfs af of het niet nog beter zou zijn die richtlijnen bij de wet vast te stellen.

Spr. veroordeelt de in de Memorie v. Antwoord gestelde verklaring dat ieder gedachte aan een aanval op het vlootsteunpunt met het doel: verovering en blijvende vestiging in dit land moet worden afgesneden.

Dan gaat spr. over tot uitvoerige behandeling van de grondslagen. Hij acht de omschrijving sub 1 *b* „vervulling van den militairen plicht als lid van de Volkengemeenschap tegenover andere volken" onvoldoende en stelt daartegenover de meer uitvoerige omschrijving in zijn eigen ontwerp die hij intusschen nog aanvult.

Dan wijst spr. op de gevaarlijke strategische ligging van Ned. Indië. De omstandigheden zijn echter thans van dien aard, door Kellogg-pact, Volkenbond, etc., dat een veroveringsoorlog tegen dit land vrijwel uitgesloten mag worden geacht. Niettemin is de ligging van dien aard, dat wij groote kans loopen in eventueele conflicten tusschen anderen te zullen worden betrokken, waarbij dan nog komt de aanwezigheid op ons gebied van rijke oliebronnen, welke de oorlogvoerenden wel eens noodig kunnen hebben.

Wat de taak van de weermacht betreft, meent spr. dat er van het leger, speciaal de infanterie, geen man kan worden gemist, vooral omdat die troepenmacht juist voldoende is te achten om rust en orde binnenlands te handhaven. En deze taak moet ook volstrekt verzekerd zijn.

Spr. stemt geheel in met den heer Helfrich voor wat de samenstelling van de vloot betreft.

Hij is echter van meening, dat die vloot sneller moet worden afgebouwd dan de regeering wenscht. Bovendien hebben de beide kruisers *Java* en *Sumatra* zeer veel geleden, zoodat bijna voortdurend zeer kostbare reparaties noodig waren.

In 1940 zullen we daardoor niet 3 maar slechts één behoorlijke kruiser hebben en twee zeer verouderde schepen. De regeering is in dit opzicht al heel optimistisch. Met deze wijze van financieering zal de voorgestelde vloot er nooit komen in de samenstelling als men zich die heeft gedacht.

Hiervoor acht spr. een vloot- of een defensie-fonds noodig.

Overigens zijn de financieele consequenties van deze voorstellen op geen tientallen millioenen nauwkeurig geschat.

Ook daarom acht spr. voorstellen onaanvaardbaar.

Vervolgens becritiseert spr. de bedoeling der regeering, dat de reorganisatie van het leger niets mag kosten niet alleen, maar dat daaruit de meerdere kosten voor de verdediging der oliehavens moeten worden gevonden. Dit beteekent een ernstige verzwakking van de landmacht. De twee millioen bezuiniging op het leger beteekent zelfs een verzwakking met tien millioen, meent spr. Die vermindering van de weerkracht van het leger taxeert spr. op 1/4 van de huidige sterkte. Dit is een onverantwoordelijke onttakeling welke alle deskundigen veroordeelen.

Ook dit is onaanvaardbaar.

Spr. wijst op de leemte in de grondslagen, namelijk dat daar geen minimumsterkte voor het leger wordt aangegeven.

Spr. zou liever een politie-leger willen, dan deze weermacht!

Is de verdediging van de vlootbasis onvoldoende verzekerd, dan zal de aanval van een vijand zich daarop richten en geheel het defensieplan in duigen doen vallen.

Dan komt spr. nogmaals terug op de financieele zijde der zaak.

Hoe moet nu de Volksraad staan tegenover de beide begrootingsposten?

Daar is in de eerste plaats het begin van uitvoering van een plan, waarvan de financieele gevolgen niet zijn te overzien.

Nogmaals verklaart spr., dat dit onaanvaardbaar is.

Daarom moet de Regeering deze posten geheel los maken van de defensie grondslagen.

Er moet een uitgewerkt plan komen met instelling van een defensiefonds, zooals de door spr. voorgestelde motie aangeeft.

Suermondt.

De heer Suermondt bestrijdt eveneens de opvatting der regeering omtrent de staatsrechtelijke zijde dezer zaak. Spr. onderschrijft daarom de eerste motie van de heeren Kerkkamp c.s.

De tweede motie gaat spr. te ver. De regeling moet bij de wet of bij alg. maatregel van bestuur geschieden.

Wat het financieel gedeelte betreft gaat spr. wel accoord met het standpunt der regeering in de grondslagen neergelegd. Spr. meent echter dat er eer aan het aangeven van minimum dan van maximum uitgaven moet worden gedacht.

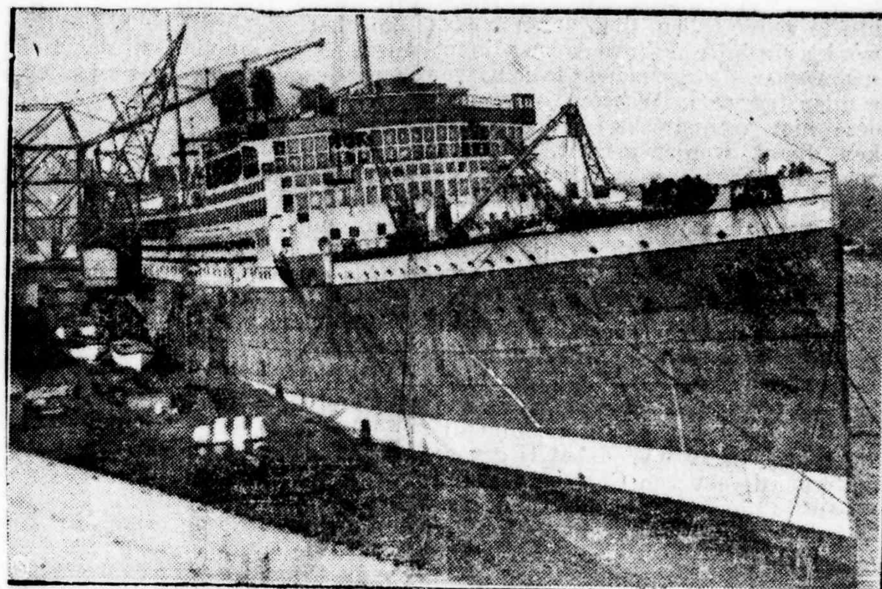
Spr. behandelt dan de taak van de weermacht.

Hij bestrijdt daarbij het toevertrouwen van de leiding der vlootsteunpunten aan de landmacht.

Ook meent spr. dat de onderbrenging van de militie bij de artillerie zal leiden tot onvoldoende oefening van dit wapen en tot ernstige verzwakking van de infanterie door het daaraan onttrekken der Europeesche militie-compagniën.

Vervolgens wijst hij op de mogelijkheid van een aanval vanuit Madoera op Soerabaja. In dit verband herinnert spr. aan de volkscorpsen op Madoera,

De „Baloeran."

Het nieuwe vlaggeschip van den Rotterdamschen Lloyd, het grootste schip, dat tot nu toe op de werf „Feyenoord" te Rotterdam gebouwd werd.

de *barisans*. Hij wenscht deze uit te breiden, welke maatregel onder de Madoereezen groot succes zou hebben. Daarmee zal men plaatselijk goed bekende, toegewijde en geoefende troepen verkrijgen.

Monod.

De heer Monod de Froideville wijst op de uitspraak van luit. ter zee Helfrich dat een goede weermacht slechts kan bestaan als zij wortelt in den geest van het volk. Spr. is het daarmee volkomen eens.

Hij constateert voorts dat de geleerden het over de technische uitvoering niet eens zijn. Hij zal daarover dus niet spreken, doch verklaart zich bereid zijn stem te geven aan beide begrootingsposten.

Spr. houdt dan een algemeene beschouwing over de grondslagen, bezien van Roomsch Katholiek godsdienstig standpunt. Hij meent dat iedere natie het recht heeft zich tegen aanvallen van buiten te verdedigen. En zij dient van dat recht gebruik te maken totdat de Volkenbonds-gedachte zoo ver is doorgedrongen, dat iedere aanval uitgesloten moet worden geacht. Hetgeen nog lang niet het geval is.

Daarom gaat spr. geheel accoord met de doelstelling der defensie-grondslagen. Ook tegen de taak daarin omschreven evenals tegen de financiëele beperking heeft hij geen bezwaren.

Maar de persoonlijke lasten van de weermacht mogen niet te zwaar drukken.

Overigens mag de plicht om een weermacht in stand te houden, niet leiden tot onthouding bij de ontwikkeling der internationale verhoudingen in de richting van beperking der weermacht in de toekomst. Want de lasten voor de gemeenschap zijn niet gering. Zij mogen niet zwaarder drukken dan strikt noodig is.

In dit verband wijst spr. ook op de verdeeling der kosten tusschen Nederland en Indië. Nederland draagt daartoe slechts 3½ millioen bij, al moeten daarbij ook de pensioenslasten, etc. worden gevoegd.

Spr. acht voorts verschillende restricties gesteld in de richtlijnen van het opperbestuur ontoelaatbaar. Hij zal daarom stemmen voor de eerste der vier moties (vaststelling der grondslagen bij de wet).

Vervolgens herinnert spr. er aan, dat de R. Katholieken over het algemeen voor militaire dienstplicht weinig gevoelen. Dienstdwang is sedert meer dan een eeuw de oorzaak van veel ellende voor de maatschappij. De militielegers dienen te worden afgeschaft en vervangen door vrijwilligers. Maar dit kan niet ineens, evenmin als de ontwapening. Men moet er naar streven.

De dienstplicht is slechts aanvaardbaar, zoolang het noodzakelijk is. De materieele en moreele nadeelen er van zijn te groot.

Op grond van die algemeene regelen is spr. ook tegen een Inlandsche militie, al kan hij het verlangen daarnaar bij de nationalisten eeren. Bovendien zou het voor de Inl. bevolking een andere vorm van heerendienst zijn, waarvan het belang door die bevolking niet zou worden ingezien.

Van der Weyden.

De heer Van der Weyden weet uit persoonlijke besprekingen hoe deze grondslagen zijn ontstaan. En daardoor is het hem ook bekend, hoe onbevredigend zij moeten worden geacht. Spr. herinnert aan alle commissies die sedert de vorige eeuw aan de oplossing van het Indische defensie-vraagstuk hebben gewerkt, zonder eenig resultaat.

Daarom zou spr. het toe kunnen juichen dat de vorige minister van Koloniën den knoop heeft doorgehakt, wanneer deze grondslagen aan de eischen zouden voldoen. En dat is heelemaal niet het geval.

Spr. keurt het niet hooren van den Volksraad over die richtlijnen scherp af. De vroeger uit het College vernomen opmerkingen over de grondslagen hebben bovendien slechts geleid tot eenige verduidelijking.

Alles is aldus gegaan buiten Volksraad en Tweede Kamer om, totdat men nu slechts het advies vraagt van het College over het begin van uitvoering van die grondslagen.

Voor alle critiek bleef het opperbestuur doof, zegt spr.

Dat de Volksraad vrij zou blijven om volgende begrootingsposten te verwerpen, na aanvaarding van deze eerste uitgaven, is niet juist. Heeft men die posten aanvaard, dan moet men ook alle verdere maatregelen, welke daarmee nauw samenhangen, aanvaarden.

En dit wenscht spr. niet, in geen enkel opzicht, althans niet de verzwakking van de infanterie ten voordeele van de bescherming van Tarakan en Balikpapan, al kan spr. zich met laatstbedoelde maatregelen zeer goed vereenigen.

Spr. becritiseert dan de samenstelling van het leger op Java in twee divisies, waaruit dan den groep zou moeten worden afgezonderd, voor de bescherming der neutraliteit.

Hij wijst er voorts op dat de verduidelijking der grondslagen reeds een element van zwakheid bevat.

Ook het uitsluitend naar voren brengen van de neutraliteit, veroordeelt spr., wijl daarbij een conflict waarin Nederland of Indië rechtstreeks wordt betrokken, over het hoofd wordt gezien. Dat had in geen geval mogen worden vergeten.

Overigens wordt in de grondslagen precies aangegeven hoe en waar een vijand, en met welke machtmiddelen, tegen ons zal moeten optreden. Dit was heelemaal niet noodig wijl de mate van onze weermacht immers niet daardoor, maar door ons financieel kunnen wordt bepaald. Wij hebben ons daarmee in het buitenland belachelijk gemaakt, zegt spr.

Ook wijst spr. op den langen duur van den bouw der vloot, waardoor zij reeds verouderd zal zijn, voor zij afgebouwd is.

Dan mag geheel het complex van maatregelen voor verdediging van vloot steunpunten en oliehavens heelemaal niets kosten.

Maar wil men beginnen met opbouw dan is daarvoor veel geld noodig. Op het leger kan niets meer bezuinigd worden en toch zal men dit doen om het andere deel der weermacht te kunnen versterken. Dit is afbraak, meent spr.

Spr. acht de geldmiddelen voor deze plannen ter beschikking gesteld, zelfs voor het doel dat men voor oogen heeft, geheel onvoldoende.

Voorts acht spr. de voorgestelde verdediging van de oliehavens volkomen onbevredigend.

Ook het omlijsten van de infanterie met hulp-wapens voor de neutraliteitshandhaving alleen, zoodat de infanterietroepen voor de rust en orde bestemd, heelemaal geen hulpwapens zullen hebben, bevredigt spr. niet.

Dit is bovendien technisch onmogelijk in het divisie-verband dat „in vredestijd" gehandhaafd wordt.

Spr. onderschrijft verder de meening dat door de bezuiniging op het leger dit met 1/4 zal worden verzwakt.

Dit alles is een oplossing op papier, waarvan in de practijk niets terecht zal komen.

Wat de vloot betreft, is een sterke vlootbasis noodig om de vloot niet te zien afsnijden van haar steunpunt. En de voorgestelde versterking van Soerabaja is onvoldoende.

Madoera wil men voorts geheel onverdedigd gelaten. Ook dit maakt de bescherming van het vlootsteunpunt onmogelijk.

Resumeerende, acht spr. de grondslagen onaanvaardbaar. Ook aan de uitvoering kan spr. zijn goedkeuring niet hechten.

Kerkkamp.

De heer Kerkkamp acht het verheugend, dat er eindelijk weer een poging wordt gedaan om de defensie op vaste grondslagen te plaatsen.

Echter maakt ook spr. bezwaar tegen de wijze waarop deze grondslagen worden voorgebracht. Het is daarom zeer gewenscht dat deze eerste poging van het opperbestuur om zich bevoegdheden toe te eigenen, die het niet toekomen, ernstig verzet van de zijde van den Volksraad ontmoet. Ook de Staten Generaal zullen zich moeten uitspreken over deze eenzijdige vaststelling der „richtlijnen" door het opperbestuur.

Om een uitspraak van den Volksraad te verkrijgen werd door spr. met de heeren Kiès en van Helsdingen een tweetal moties ingediend. Spr. acht na de daarbij gegeven toelichting nadere beschouwing vrijwel overbodig. Spr deelt mede, dat de tweede alinea's van de beide moties worden ingetrokken.

Spr. acht het noodzakelijk een uitspraak van de Staten Generaal uit te lokken. Maar dit behoeft niet in de moties te worden verklaard.

Het defensie-plan schijnt aan redelijke eischen te voldoen, meent spr.

Hij bepleit intusschen een personeelsvoorziening voor de vloot welke berekend is op het in tijd van nood óók inzetten van het reserve-materiaal. Het afzonderlijk houden van die reserve lijkt spr. onnoodig.

Van het enthousiasme bij de marine voor de kruisers *Java* en *Sumatra* is weinig overgebleven. Er was dus aanleiding om als derden kruiser een kleiner, minder kostbaar schip te doen bouwen. Spr. heeft echter bezwaar tegen dezelfde groote snelheid voor dien nieuwen kruiser, wijl dit de constructie weinig minder ingewikkeld zou maken.

Hij wenscht bovendien een viertal nog kleinere kruisers aan de bestaande toe te voegen.

Dan wijst spr. op de omstandigheid, dat de onderzeeboot het wapen voor de kleine naties is geworden. Indien echter de vlootconferentie te London de aanvallen van onderzeebooten op koopvaardijschepen aan dezelfde beperkingen zou onderwerpen als voor andere oorlogsschepen gelden, dan zou de waarde van onderzeebooten als verdedigingsmiddel voor kleine naties belangrijk verminderen.

Bovendien verwacht spr. dat wij bij een oorlog in de Pacific telkens plotseling tot groote krachtsontplooiïng zullen moeten komen. Maar daarvoor zal men de vloot niet geconcentreerd mogen houden, zooals de bedoeling schijnt. Die taktiek lijkt spr. zeer gewaagd. De vloot dient meer berekend te zijn voor neutraliteits-handhaving dan de voorgestelde is. Spr. is daarom van meening dat de samenstelling zou moeten zijn 6 kruisers, 18 jagers en 12 onderzeeërs. De kosten voor zulk een samenstelling zullen door vermindering van het aantal onderzeeërs niet hooger behoeven te zijn.

Spr. vraagt of in dit geval de vijand niet een grooter deel van zijn hoofdmacht zal moeten gebruiken om onze vloot te vernietigen, met het doel zich de heerschappij over de Indische wateren te verzekeren. Spr. meent die vraag bevestigend te moeten beantwoorden.

Wat het leger betreft, blijkt wel een ingrijpende reorganisatie te zijn bedoeld, maar hoe die weermacht daarna zal zijn, wordt niet aangegeven.

Wel meent spr., dat de infanterie belangrijk zal achteruitgaan, terwijl de technische wapens veel van hun kracht zullen inboeten.

Uit de grondslagen zou voorts moeten blijken, dat de regeering zich een voorstelling heeft gemaakt van de kruisereskaders welke door een vijand tegen ons zullen worden ingezet. Zij kan echter blijkens de M.v.A. niet zeggen hoe groot die eskaders zullen zijn.

Dan is de sterkte van de landmacht op Java een beslissende factor. Niettemin is daaromtrent slechts zeer weinig bekend gemaakt.

Ook spr. becritiseert de verzwakking van het Java-leger om de kosten te kunnen bestrijden voor de verdediging der oliehavens.

Spr. acht het dringend noodig om aan te geven welke minimum-sterkte van het leger op Java noodig is voor de dubbele doelstelling: handhaving van de neutraliteit en handhaving van rust en orde.

Spr. bepleit dan nogmaals vaststelling der grondslagen bij de wet en indiening van een volledig plan van uitvoering, met een redelijke verdeeling van lasten tusschen Indië en Nederland.

Hij acht verdediging van het land een plicht mits daarmee de ontwikkeling van het land niet in gevaar wordt gebracht.

De Dreu.

De heer De Dreu wijst op de uitspraak van generaal Snijders dat 5 kruisers voor de defensie noodig zouden zijn. Op de onmezijde van die publicatie van deze uitspraak in het *Bat. Nieuwsblad* vond spr. echter ook toevallig melding gemaakt van een propaganda-avond voor den wereldvrede op 11 November. Die scherpe tegenstelling heeft spr. getroffen.

Hij wenscht vooral den nadruk te leggen op de verschrikkingen van den oorlog, welke propaganda voor internationale ontwapening nog noodzakelijker maakt.

Spr. geeft een beschrijving van den technischen vooruitgang in de moderne wapens. Hij daalt daarbij tot in bijzonderheden af, speciaal wat de gruwelijke gevolgen van de gifgassen betreft.

Prof. Cohen zeide dat de volgende oorlog niet anders dan chemisch kan zijn. Een druk op een knop, zal geheele steden doen vernietigen.

De komende oorlog zal nog oneindig vreeselijker zijn dan de vorige. Spr. geeft aan de hand van uitspraken van deskundigen van dien oorlog een gruwelijke beschrijving.

Gesteld nu dat verdediging tegen die vernietigingsmiddelen mogelijk ware, zoo is zij toch voor kleine naties financieel ontuitvoerbaar.

Spr. is daarom van meening dat die kleine naties het voorbeeld zullen moeten geven met nationale ontwapening en berechting van alle geschillen door het internationale hof en den Volkenbond.

Dat idee van nationale ontwapening vindt men intusschen niet alleen bij de sociaal-democraten.

Ook de vrijzinnig-democraten en vele religieus aangelegde menschen — Roomsch Katholieken — behalve de heer Monod de Froideville (gelach) — zijn er voor.

Spr. wijst dan op de toelating van verscheidene kleine naties, die niet in staat zijn om hun neutraliteit te verdedigen, tot den Volkenbond.

In het bijzonder herinnert spr. aan de nationale ontwapening van Denemarken.

Men verwijt den sociaal-democraten, dat zij onvoldoende rekening houden met de werkelijkheid. Maar deze grondslagen houden met de werkelijkheid van een machtigen vijand, die in allen ernst onze neutraliteit wil schenden, heelemaal geen rekening.

Dan wijst spr. op het gevaar van een weermacht die wel eens zou kunnen leiden tot dwang van de oorlogvoerende partijen om partij te kiezen.

Vervolgens stelt spr. de sterk afwijkende meeningen der deskundigen over de samenstelling der weermacht tegenover elkaar.

Daarbij zijn er die zelfs onze kruisers veel te zwak achten om aanvallen van de moderne kruisers te weerstaan.

Ten slotte laat spr. de waarde der verschillende scheepstypen de revue passeeren. Zoo heeft lord Alexander op de Londensche vlootconferentie verklaard, dat de onderzeeër voor de kustverdediging waardeloos is.

Ten aanzien van de kosten-verdeeling voor de vloot, wijst spr. er op, dat de vloot uitsluitend een imperiaal belang dient en dus door Nederland dient te worden betaald.

De regeering is met haar nuchterheid ten aanzien van de beperking van de weermacht door de financieele draagkracht nog niet nuchter genoeg geweest, want dan had zij deze voorstellen geheel achterwege gelaten, aldus eindigt spr. zijn rede.

De voorzitter sluit dan de vergadering.

Woensdag voortzetting. Er zijn nog 240 minuten spreektijd „besproken".

ALGEMEENE VERGADERINGEN.

Donderdag 20 Maart 1930. N. V. De Woning Maatschappij, ten kantore der Maatschappij, Laan Wiechert 13, 9 u. v.m.

Donderdag 27 Maart 1930. N. V. Hout Industrie Maatschappij „Rungkat" ten kantore van de fa. Geo Wehry en Co. Batavia, 10½ uur v.m.

id. De Javasche Bank, in het Gebouw der Bank te Batavia, 11 uur v.m.

Vrijdag 28 Maart 1930. Ned. Ind. Drukkers- en Uitgevers-Maatschappij ten kantore van het Bat. Nieuwsblad, Sluisbrugstraat 23, Weltevreden, 8 uur v.m.

Zaterdag, 29 Maart 1930. N.V. Oteva, ten kantore der vennootschap Koningsplein West I, Weltevreden, 6.30 u.n.m.

Maandag 7 April 1930. N.V. Buitenzorgsche Hulpbank, in het Gebouw der Loge „Excelsior" te Buitenzorg, 6.30 u. n.m.

Zaterdag 26 April 1930. Kultuur Maatschappij „Pasir Nangka," ten kantore der vennootschap, Laan Raden Saleh no. 47, Weltevreden, 11 uur v.m,

Maandag 28 April 1930. N.V. Handel Maatschappij v/h Wemmes en Co., ten kantore der Maatschappij, te Pontianak, 10 uur v.m.

Dinsdag 29 April 1930. N.V. Handel Maatschappij v/h Kwee Khai Hak Bros, ten kantore der Maatschappij, te Pontianak 10 uur v.m.

Zaterdag 28 Juni 1930 N.V. Cultuur Maatschappij „Soerowinangoen" ten kantore van de directie (Geo Wehry en Co.), Batavia, 9½ uur v.m.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

GEMEENTERAAD VAN BUITENZORG.

Onder leiding van den waarn. burgemeester, den heer Tydeman, die geflankeerd werd door den secretaris en den directeur van Gemeentewerken, begon de Buitenzorgsche vroedschap te zes uur Maandagavond aan de 20 punten tellende agenda. Aanwezig waren 6 Europeesche leden, 3 Inlandsche en 1 Chineesch lid, 4 leden waren absent, terwijl er 1 vacature is. Nadat de notulen behoudens een kleine wijziging waren goedgekeurd en gearresteerd, vroeg de heer Cohen verlof, om te mogen spreken over de menigvuldige fietsenplombe-diefstallen, die den laatsten tijd hier ter stede plaatsgrijpen. Naar de rondvraag gedirigeerd.

De punten 2, 3 en 4 (ingekomen stukken, vaststellingen kohieren wegen- en straatbelasting en belastingdoleanties) gingen vlot onder den hamer door, waarna de raad zich met vuur aan het hoofdpunt van den avond wijdde, het voorstel tot versterking en

Uitbreiding der straatverlichting.

Hoewel wij een langdurige discussie— tenminste anderhalf uur — verwacht hadden, bleek een half uur voldoende. Zooals wij reeds Zaterdag j.l. mededeelden, hield het voorstel kaarsversterking in en tevens uitbreiding van de verlichting ten aanzien van den Tjileboetschen weg. De voorzitter gaf nog eens aan, hoe de bedoeling was, de 1-ste klasse wegen van 150 op 300-kaars lantarens te brengen, terwijl op 7 punten bovendien lampen komen van 500 kaars.

De 2de klasse-wegen zouden gebracht worden van lampen van 75 op lampen van 150 kaars, terwijl op kruispunten belangrijke lichtversterking zou komen (tot 300 kaars.) Na kwart voor 10 zou deze sterkte verminderd worden tot 150 kaars. Het voorstel werd gedaan primo met het oog op de veiligheid van het verkeer, secundo met het oog op de veiligheid van personen en goederen. Op den driesprong tegenover Laan van der Wijck zou een monumentale lamp komen. In de raadszaal was een uitmuntende schetsteekening van het plan aanwezig.

Het leek wel, of de gasfabriek de laatste dagen de gemeente en in het bijzonder de edelachtbaren in de gewenschte stemming had willen brengen. De gloeiende spijkers, die zich zelfs langs verschillende „eerste klas"-wegen als lantarens hadden vermomd, deden voor hun collega's in Abbebroek en Surhuisterveensterheide niet onder, wat lichtzwakte betreft. Het kan ook zijn, dat wij ons reeds zoo hadden vereenzelvigd met de gedachte, eerlang een der allerbest verlichte gemeenten van Java te zijn, dat wij den bestaanden toestand te „donker" zagen. De heer Visscher opende het debat met de mededeeling, dat hij met de verbetering ten aanzien van de eerste klasse-wegen wel accoord zou kunnen gaan, maar met die ten aanzien van de tweede klasse-wegen niet.

Te dezen opzichte hield volgens hem het voorstel geen verbetering in. Bovendien was de verkeerskwestie niet urgent. Ook wekt het voorstel de ontevredenheid van de inwoners, wier wegen niet beter verlicht worden. Wat het verkeer betreft, langzaam rijden is het meest probate middel, om ongelukken te voorkomen — hetgeen op zichzelf nu juist geen oorspronkelijke opmerking was —. Zijn conclusie was: verbetering op de eerste klasse-wegen en op die gedeelten, waar de verlichting momenteel zeer slecht is. Op de mededeeling van den voorzitter, dat de verbetering ten aanzien van de tweede klasse-wegen een verdubbeling wat lichtsterkte betreft inhield, riposteerde de heer Visscher met de opmerking, dat deze versterking wel in theorie tot stand zou komen, maar niet in de practijk.

De heer Marcus bepleitte de belangen van de Tjiwaringinlaan. Wat het verkeer betrof, was de verbetering niet noodig volgens hem; op klaarlichten dag gebeurden er ongelukken, waar men ze des avonds of des nachts nooit zag gebeuren. De heer Cohen was beslist pro. De Tjiwaringinlaan (welke weg verscheidenen leden na aan het harte bleek te liggen, zoodat hij oorzaak was, dat men zijn heil zocht op zijpaden in plaats van op den hoofdweg der discussie) moest verbreed worden. De minder bewoonde wegen moesten sterker verlicht worden! De menschen behoorden niet te profiteeren van de gaslantaarns op de straat ten behoeve van hun huizen. De ontstellende mededeeling, dat er lieden zijn, die alleen licht in hun voorgalerij aansteken, wanneer ze visite hebben, deed de vergadering, de pers incluis, opschrikken. Een juist op tijd geserveerde whisky-soda, waarin de pers deelde, bracht weer kalmte.

Nadat de heer Ahn de zeer juiste opmerking geplaatst had, dat betere classificatie der wegen een punt van bespreking behoorde uit te maken, en bij een lans had gebroken voor den Bataviaschen weg, die ergerlijk slecht wordt verlicht, en de heer Visscher had opgemerkt, dat de Bataviasche weg een weg was naar Batavia (den spijker op den kop) en alzoo slechts „enkel" verkeer had, en dat deze heele weg „beroerd" was, zoodat het begin van dezen weg wel kan blijven, zooals het nu is; — nadat de heer Marcus nog had gezegd, dat zijn bezwaren niet overwegend waren en nadat de heeren Burer, Gouw en Djanoedin nog een paar „kleine" opmerkingen hadden gemaakt, o.a. over de groote afstanden tusschen lantarens op sommige wegen, informeerde de voorzitter, of iemand stemming wenschte over het voorstel, wat door den heer Visscher verlangd werd. Het voorstel werd aangenomen met 8 voor en 2 tegen (die van de heeren Visscher en Von Banniseht).

Diversen.

Punt 6, plaatsing van een B.P.M.-pomp op het wijde gedeelte van Gang de Leau (pardon: De Leauboulevard), werd aangenomen, onder voorwaarde, dat het zich voorzien van benzine door motorrijtuigen het verkeer niet in de war zou sturen, inzonderheid met het oog op de vlak daaraangrenzende standplaats van voertuigen. — Mocht dit het geval zijn, dan zal de toestemming aan de B.P.M. ten aanzien van de pomp worden ingetrokken, zonder dat de B.P.M. op schadevergoeding zal kunnen aandringen. — Punt 7: Hamer.— Bij punt 8 (verzoek van twee Chineesche ingezetenen om intrekking van de voorwaarde, hun gesteld bij art. 2 der koopovereenkomst betreffende een perceel op Soekasarie) ontspint zich een „academisch" debatje, waaraan deelnemen de heeren Von Banniseht, Cohen en de voorzitter, waarbij wel eenigszins van het pad, door de agenda afgebakend, wordt afgeweken. — Overigens gaat men accoord met het advies te dier zake van den voorzitter.

Nadat de heer dr. Stigter is binnengekomen en de hamerpunten 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 16 heeft hooren wegwerken, komt het voorstel aan de orde, een Inlandschen gemeenteambtenaar tusschentijds f 300.— voorschot te geven. Verzocht was om 3 maanden salaris als voorschot. De man bleek ziekte te hebben gehad. Een der leden merkte zeer terecht op, dat de man overvroeg; zijn kosten waren ver beneden het gevraagde bedrag gebleven en eveneens zelfs ver beneden het bedrag, dat de voorzitter namens de financieele commissie voorstelde te geven.

Het bleek dat de verzoeker in 1920 reeds een tusschentijdsch voorschot had genoten en ook een in 1926.

Deze voorschotvragerij schijnt periodiek te worden. Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel, f 300, aangenomen. Dat de gemeente voorschot geeft op salaris, bij eerste indiensttreding dan wel na terugkeer van verlof, is begrijpelijk, maar dat de gemeente ook optreedt als credietinstelling ten behoeve van iemand, die wat krap bij kas is, kan tot gevaarlijke consequenties leiden.

Punt 18, den directeur der gemeentelijke ambachtsschool het salaris toe te kennen, waarop de B.B.L. hem recht geeft, kon natuurlijk geen discussie uitlokken, waarna de raad zich met passie overgaf aan

De rondvraag.

Opmerkelijk is de verscheidenheid van punten, waaromtrent raadsleden inlichtingen wenschen bij de rondvraag! Hoewel de meeste van deze verzoeken om inlichtingen beter en vlugger rechtstreeks met de betrokken gemeentediensten konden worden afgehandeld, schijnt de openbaarheid een bijzondere aantrekkelijkheid te bezitten.

Nadat de voorzitter vooraf eenige vragen, gedaan in de vorige zitting, had beantwoord, o.a. inzake den reinigingsdienst, waarbij dr. Stigter de wenschelijkheid uitsprak, dat deze dienst bij den gemeentelijken gezondheidsdienst zou worden ondergebracht;— nadat gememoreerd was het grondonderzoek, dat zal geschieden door het laboratorium voor bodemonderzoek, in verband met de vraag, of zinkputten dan wel septictanks voor de rioleering zouden moeten worden gebezigd, en nadat medegedeeld was, dat het accountantsonderzoek naar de gemeentefinanciën voorloopig een bevredigend beeld geeft, hoewel getraineerd wordt met het indienen van het rapport, steekt de heer Von Banniseht van wal tervate van het rapport van den gemeenteveearts betreffende den toestand der broodbakkerijen.

Verzocht wordt, de stukken ook aan de pers ter inzage te verstrekken. De burgemeester brengt, onder instemming van den raad, een woord van hulde aan den gemeenteveearts, den heer Moetalib, voor zijn desbetreffenden arbeid. De heer Burer brengt een „pittige" opmerking van het *Bat. Nieuwsblad* ter sprake, inzake de „doodkisten op wielen", de autobussen, die inzonderheid door haar toomelooze vaart den Bataviaschen weg tot gevaarlijk terrein maken. Hij stelt voor, den voorzitter van den Provincialen Raad te verzoeken, maatregelen te doen nemen tot betere naleving van de door den Provincialen Raad vastgestelde maximumsnelheid voor autobussen, waarbij de heer Ahn wijst op het komische geval, dat het juist een Buitenzorger was, de heer De Savornin Lohman, die bij de discussie daaromtrent een maximumsnelheid van 60 K.M. per uur voor autobussen bepleitte, misschien ook met de gedachte, dat de chauffeurs er zich toch niet aan storen, al bepaalt men ook de maximumsnelheid op 40 K.M.

De heer Cohen wenscht maatregelen tegen het veelvuldig stelen van rijwielplombes, zonder dat deze maatregelen de gemeente tot schade komen. Overweging wordt toegezegd, waarna de heeren Cohen en Marcus ten aanzien van de Tjiwaringinlaan in nadere discussie treden, waarbij laatstgenoemde het idee van eerstgenoemde om het verkeer door deze laan in één richting te leiden, bestrijdt, o.i. zeer terecht, daar deze laan daarvoor veel te lang is. Sommige bewoners zouden niet thuis weten te komen nagenoeg! De heeren komen niettemin tot volledige overeenstemming, waarbij men de zaak zal laten, zooals ze was, hetgeen volgens de oude traditie goeden raadsleden betaamt.

De heer Visscher wijst op de onaangename resultaten van de huidige verkeersregeling vóór het station. Zal onderzocht worden. De heer Soerasno vraagt, waarom het gras op het Pasar Anjerplein zoo hoog is. De voorzitter antwoordt, dat de volgende pasarmalam hierin wel verbetering zal brengen. De heer Wisaksomo stelt den directeur van Gemeentewerken vragen inzake geitenstallen, die zouden moeten worden afgebroken vanwege den adjunct-rooimeester. De gevraagde inlichtingen worden gegeven. Waarom vragen als deze niet rechtstreeks tot den betrokken dienst worden gericht, is ons, en velen met ons, een raadsel. De heer Ahn verzoekt, het accountantsonderzoek naar de gemeentefinanciën periodiek te doen plaatshebben. De voorzitter antwoordt, dat zulks in de bedoeling ligt.

De heer Marcus bepleit alsnog bijplaatsing van een lantaren in de Tjiwaringinlaan (— O, die Tjiwaringinlaan—), terwijl de heer Stigter haaks op den weg staande wegennaambordjes verzoekt. Nadat nog debat is gevoerd omtrent de aan een Chinees verleende permissie om van de gemakken van een ander huis dan het zijne gebruik te mogen maken, welke zaak principieel werd behandeld, aan welk debat ook de heeren Burer en Gouw deelnamen, en nadat de voorzitter de laatstgemaakte opmerking, die van den heer Djanoedin, naar den betrokken dienst had verwezen, sloot de voorzitter de openbare vergadering om den raad te doen overgaan in geheime zitting.

BUITENZORG.

Raadsverkiezing.

Het bestuur der vrijzinnige Kiesvereeniging besloot in een bijeenkomst op Zaterdagavond j.l., aan de alg. vergadering den leden voor te stellen, met 2 of met 3 candidaten uit te komen bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen, zoodat naar alle waarschijnlijkheid geen verkiezing bij enkele candidaatstelling zal plaatshebben. De afdeeling „Buitenzorg" van het I.E.V. zal niet, zooals wij aanvankelijk berichtten, Dinsdagavond een alg. vergadering houden ter bespreking der verkiezingen, maar Donderdagavond 20 Maart. Naar wij van terzijde vernamen, zal de C.S.P ook met een candidaat uitkomen.

Verkeersmaatregelen.

Stond op den driesprong vóór den Bantammerweg vroeger steeds een verkeersagent, tegenwoordig volstaat men met het midden op den driesprong neerpoten overdag van een ton, waarin blijkens de wanden, vroeger eenige hoeveelheid witkalk schijnt te zijn vervoerd. Overigens is het obstakel een ontzettend leelijk ding, dat het straatsaspect ontsiert. Waarom plaatst men daar niet een behoorlijke verkeersverhooging, dan wel een des avonds electrisch verlichte bol? Buitenzorg is nu toch al wel over het tonnenstelsel heen, zouden wij denken!

SOEKABOEMI.

Vermorzeld.

Zondagmiddag werd in het Gemeentelijke Ziekenhuis binnengebracht een zekere Djohari van de Onderneming Wilhelmina. Bij onderzoek bleek, dat de man door een groote balk, welke in planken moest worden gezaagd, was getroffen.

De heupbeenderen en de ribben van den man waren letterlijk verbrijzeld waardoor hij ook niet lang daarna aan de bekomen verwonding is overleden.

I. K. P.

Maandagavond heeft de IKP. afdeeling Soekaboemi een buitengewone algemeene vergadering gehouden in de oude Pastorie op Tjipellang. Er was een buitengewone groote opkomst, bestaande uit een 32 leden.

De voorzitter, de heer Durr, opende de vergadering en heette alle aanwezigen welkom. Na een inleiding werd direct overgegaan tot de hoofdschotel: besprekingen over een eventueel stembusaccoord. Door den voorzitter werd een en ander over de gehouden besprekingen met de andere politieke partijen naar voren gebracht. De houding van den Kring Soekaboemi van de V.C. werd eveneens besproken.

Met algemeene stemmen heeft de vergadering de door het afdeelingsbestuur aangenomen houding goedgekeurd en een blanco mandaat gegeven aan het afdeelingsbestuur om verdere onderhandelingen te voeren.

Bij de rondvraag werd door een der leden gewezen op den onhoudbaren toestand van den de Vogelweg. Over dezen weg werd reeds verscheidene malen geklaagd, echter zonder resultaat.

De voorzitter zal een en ander het Gemeenteraadslid van de I.K.P. voorleggen en zijn bemiddeling vragen.

Niets meer aan de orde zijnde sloot de voorzitter om ruim tien uur deze zeer geanimeerde vergadering.

Onregelmatigheden.

Naar wij uit zeer betrouwbare bron mogen vernemen zijn bij de Volkscredietbank Soekaboemi onregelmatigheden ontdekt. Reeds zijn de hoofdkassier, een zekere hadji S., en zijn assistent ontslagen.

Wij komen hierop nader terug.

Nog goed afgeloopen.

Naar wij thans mogen vernemen, maakt het jongetje, dat door den heer G. op den de Vogelweg werd overreden, het redelijk wel.

I. E. V.

Een 28 leden waren gisteravond ter vergadering gekomen. Na de opening deelde de voorzitter mede, dat een der ijverigste bestuursleden, dr. Vermeer, gelijk bekend, een ongeluk is overkomen dat hem wel langen tijd aan het ziekbed zal kluisteren. Namens het Verbond zal den zieke een bewijs van deelneming worden toegezonden met de wenschen voor een spoedig herstel.

De aanwijzing van een candidaat voor den Gemeenteraad gaf tot resultaat, dat werd aangewezen de heer R. Bosch, gepensionneerd assistent-resident, leeraar aan de politieschool.

Als commissaris van het Bestuur in de plaats van den heer van Slooten werd gekozen de heer H.J. van Rijk, van Tjiseureuh.

De congresvoorstellen van de verschillende afdeelingen werden besproken, waarbij het voorstel van den heer Janssen, inzake de oprichting van een I.E.V. Landbouwcrediet- en hypotheekbank aandacht vroeg.

Naar aanleiding van dit voorstel deelde de administrateur van de Volkscredietbank te Soekaboemi mede, dat de Centrale kas plannen heeft tot de oprichting van een Volkshypotheekbank over te gaan, welke naar mededeeling van den directeur van de Centrale Kas alle bevolkingsgroepen in haar werkzaamheid zal betrekken.

In verband met de ziekte van den heer Vermeer heeft het afdeelingsbestuur gemeend een tijdelijken functionaris te moeten assumeeren, door de benoeming van den heer Davies tot w.d. commissaris, terwijl de heer Camoenié in de plaats van dr. Vermeer zal optreden als plv. congresafgevaardigde.

Op heeterdaad betrapt.

Zooals wij eerder konden melden wordt door het dievengilde nog al veel werk gemaakt om de menschen het hier lastig te maken. Gisterenavond had onze politie echter „veine". Een lid van het langvingerig gilde, met name Tan Kim Lok, kon op heeterdaad worden betrapt. Hij vertikte echter zich over te geven en trachtte geweld te gebruiken, wat voor den politieman aanleiding was hem even een zoodanigen mep toe te dienen, dat hij naar het ziekenhuis moest worden getransporteerd!

CHERIBON.

De Rijdende dood.

Te Pekalongan heeft een aanrijding plaats gehad tusschen autobus E 1386 en een Chineeschen wielrijder, waardoor het rijwiel zwaar werd beschadigd. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

De schuld van deze aanrijding lag bij den autobus-bestuurder, die plotseling den weg overstak.

Waardevol verlies.

Een bewoner van Karanggetas heeft bij de politie aangifte gedaan dat uit zijn kast een groote blauwe saffier werd ontvreemd, ter waarde van f 500.

Aardschuiving.

In den nacht van Zaterdag op Zondag heeft een aardschuiving plaats gehad nabij desa Noenoek, acht paal verwijderd van Madja.

De aardschuiving beslaat een breedte van 130 Meter en komt van een hoogte van ± 300 M.

Vijf huizen werden vernield; persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.

Deze desa is op last van het Bestuur ontruimd, vanwege vrees voor herhaling bij een zware regenbui gelijk de vorige week heeft plaats gevonden.

Alles, ook al het vee, behalve de bovenbedoelde vijf huizen, is gered kunnen worden.

ADVERTENTIEN.

